

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL PROJELER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI YÖNETİMİ YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI

GENÇLİK ÇALIŞMALARINA KATILIM GENÇLERİN SİYASAL
KATILIMLARINI ETKİLER Mİ?

Nilay KÜME
114706016

TEZ DANIŞMANI
Yard. Doç. Dr. Ali Alper AKYÜZ

İSTANBUL
2017

GENÇLİK ÇALIŞMALARINA KATILIM GENÇLERİN SİYASAL KATILIMLARINI
ETKİLER Mİ?

DOES THE PARTICIPATION TO YOUTH WORK EFFECTS YOUNG PEOPLE'S
POLITICAL PARTICIPATION?

Nilay KÜME

114706016

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ali Alper AKYÜZ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Nurhan YENTÜRK

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Demet LÜKÜSLÜ.....

Tezin Onaylandığı Tarih : 22/09/2017

Toplam Sayfa Sayısı: 118

Anahtar Kelimeler (Türkçe)

Anahtar Kelimeler (İngilizce)

1. Gençlik Örgütü

1. Youth Organization

2. Gençlik

2. Youth

3. Gençlik Çalışması

3. Youth Work

4. Katılım

4. Participation

5. Siyasal Katılım

5. Political Participation

ÖNSÖZ

Tez çalışmam sürecinde, bu çalışmayı bitirmemi sağlayan, süreçte her daim iyi ki varlar dediğim dört önemli kişiye özellikle teşekkür etmek isterim. Öncelikle bu süreçte yorumlarıyla çalışmanın akademik bir çalışma olarak ortaya çıkmasına büyük katkı sağlayan Pınar Gümüş'e en içten teşekkürlerimi ifade etmekle başlamak isterim.

Tez süreci kişisel olarak hayatımın akışında da büyük değişimlerin yaşandığı bir döneme denk geldi. Kızımı beklediğim bu dönemde, hayat arkadaşım Cevat Yıldırım'ın müthiş ceserlendirmesi, desteği ve yorumları olmasaydı bu çalışma asla son şeklini alamazdı. Tabii ki bir diğer önemli teşekkürü sevgili iş arkadaşım Başak Tuğsavul'a etmem gerekiyor. Yoğun iş tempomun arasında bu çalışmayı yapabilmem için bana alan yaratmış olmasından ötürü... Son olarak aynı tez sürecini birlikte yaşadığım sevgili Esra Berberoğlu'yla yaptığımız değerlendirmeler ve yardımlaşmalar, bu çalışma sürecinde kendimi güçlü hissetmemi sağladı.

Son olarak tezdeki hataların bana ait olduğunu söylemek istiyorum.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	4
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	6
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	6
ARAŞTIRMANIN EVRENI VE ÖRNEKLEMİ	7
EVRENE VE ÖRNEKLEME İLİŞKİN İSTATİSKİ BİLGİLER	8
ANKET SORU FORMUNUN HAZIRLANMASI.....	9
DERİNLEMESİNE GÖRÜŞMELERDE ÖZNELİK.....	9
BİRİNCİ BÖLÜM	11
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	11
1.1. GENÇLİK	11
1.1.1. Türkiye’de Gençlik Kavramı	15
1.1.2. Türkiye Yasalarında Gençlik	18
1.1.3. Gençlik Alanında Faaliyet Gösteren Devlet Kurumları	19
1.2. GENÇLİK ÇALIŞMASI.....	19
1.2.1. Gençlik Çalışmasının Ana Eylem Alanlarının Tanımı	24
1.2.2. Gençlik Çalışmasının Tarihi.....	27
1.2.3. Türkiye’de Gençlik Çalışması	28
1.2.4. Toplum Gönüllüleri Vakfı	28
1.3. KATILIM.....	29
1.3.1. Demokrasi ve Katılımın İlişkisi.....	29
1.3.2. Farklı Demokrasi Modellerinde İdeal Katılım	32
1.3.3. Katılımın Demokratik Meşruiyete Etkisi.....	35
1.3.4. Gençlerin Katılımı	36
1.3.4.1. Uluslararası Örgütlerin Gençlik Katılımına Yaklaşımı.....	36
1.3.4.2. Gençlik Katılımın Önemi	40
1.3.4.3. Gençlerin Farklı Siyasal Katılım Biçimleri	41
1.3.4.4. Türkiye’de Gençlerin Siyasal Katılımları	46
İKİNCİ BÖLÜM.....	50
2. GENÇLİK ÇALIŞMASI VE SİYASAL KATILIM İLİŞKİSİ.....	50
2.1. TEMEL DEMOGRAFİK BULGULAR.....	51

2.1.1. Yaş Aralığı ve Cinsiyet	51
2.1.2. Eğitim-Öğrenim Bulguları.....	52
2.1.3. TOG'da Bulunma Süresi	54
2.1.4. Coğrafi Dağılım.....	55
2.1.5. Etnik Kimlik ve İnanç	55
2.1.6. Geçim Düzeyi ve Gelir Durumu	57
2.2. KATILIMCILARIN GENÇLİK ALGISI	59
2.3. KATILIMCILARIN GÖZÜYLE TOPLUMDAKİ GENÇLİK ALGISI	59
2.4. ÇAKIŞAN KİMLİKLER.....	62
2.5. AİLE İLE İLİŞKİLER	65
2.6. GENÇLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR.....	65
2.6.1. Eğitim.....	65
2.6.2. Maddi İmkansızlıklar	65
2.6.3. İşsizlik	66
2.6.4. GENÇ DOSTU OLMAYAN ŞEHİRLER	67
2.7. GENÇLERİN GENÇLİK ÇALIŞMASINA BAKIŞ AÇISI.....	68
2.8. GENÇLİK ÇALIŞMASINA KATILAN GENÇLER İÇİN SİYASAL KATILIM NE İFADE EDER?	70
2.9. GENÇLERİN GÜNDELİK HAYATLARINDA SİYASET İLE İLGİLİ KONUŞMAK NE KADAR ÖNCELİKLİDİR?	73
2.10. GENÇLER POLİTİK MİDİR, APOLİTİK Mİ, YOKSA DE- POLİTİZE Mİ EDİLMİŞTİR?	74
2.11. SİYASİ PARTİYE ÜYELİK	77
2.12. TOPLUMSAL KONULARA İLGİ.....	81
2.13. İNTERNET KULLANIMI	83
2.14. TOPLU YÜRÜYÜŞ, GÖSTERİ VE PROTESTOYA KATILIM	85
2.15. İNTERNETTE TOPLUMSAL BİR SORUN İLE İLGİLİ MESAJ İLETME	86
2.16. BAĞIŞ KAMPANYASINA DESTEK	86
2.17. HERHANGİ BİR SORUNLA İLGİLİ BİR DEVLET KURUMUNA ŞİKAYET İLETMEK	87
2.18. KARAR VERME MEKANİZMALARINA KATILIM	89
2.18.1. YEREL DÜZEDE KARAR VERME MEKANİZMALARINA KATILIM	90

2.18.2. ULUSAL DÜZEYDE KARAR VERME MEKANİZMALARINA KATILIM	92
2.19. STK'LARA ÜYELİK.....	93
2.20. KURUMLARA GÜVEN.....	94
2.21. DUYGU DURUMLARI	98
2.22. GENÇLİK ÇALIŞMASINA KATILMAK SIYASAL KATILIMI NASIL ETKİLER?	
100	
2.22.1. Gençlik Çalışması Öncesinde Siyasal Katılımı Başlayanlar	101
2.22.2. Gençlik Çalışması İçerisinde Tercih Yapmak Zorunda Kalanlar	103
2.22.3. Gençlik Çalışması ile Siyasal Katılımı Artıranlar	104
SONUÇ	106
KAYNAKÇA	112

Tablo Listesi

TABLO 1-1: GENÇLİK ÇALIŞMASI TANIMLARI	20
TABLO 1-2 : GENÇLİK ÇALIŞMASI AMAÇLARI	21
TABLO 1-3: GENÇLİK ÇALIŞMASININ YAŞ ARALIĞI VE HEDEF KİTLELERİ	22
TABLO 1-4: GENÇLİK ÇALIŞMASININ FAALİYET ALANLARI.....	24
TABLO 1-5: AVRUPA'DA YEREL DÜZEYİNDE DEMOKRASI VE DEMOKRATİK ARAÇLARIN İDEALLERİ.....	30
TABLO 2-1: KATILIMCILARIN YAŞ ARALIĞI	52
TABLO 2-2: ÜNİVERSİTE TÜRÜ	53
TABLO 2-3: ÖĞRETİM TÜRÜ	53
TABLO 2-4: ÖĞRETİM KADEMESİ.....	53
TABLO 2-5: ÖĞRENİM ALANLARI	54
TABLO 2-6: TOG'DA BULUNMA SÜRESİ.....	55
TABLO 2-7: ETNİK KÖKEN	56
TABLO 2-8: İNANÇ	57
TABLO 2-9: AYLIK GİDER ORTALAMASI.....	57
TABLO 2-10: SON BİR YILDA GELİR ELDE ETMEK İÇİN ÇALIŞANLAR	58
TABLO 2-11: SİYASET KONUŞMAK GÜNDELİK YAŞANTINIZDA NE KADAR ÖNCELİKLİDİR?.....	73
TABLO 2-12: SİYASAL KATILIMLA İLGİLİ İFADELER	76
TABLO 2-13: SİYASİ PARTİLERE ÜYELİK	78
TABLO 2-14: SİYASİ PARTİLERE ÜYE OLMAMA SEBEPLERİ	79
TABLO 2-15: SİYASAL KATILIM İLE İLGİLİ SORULAR	88
TABLO 2-16: TOG'DAN BAŞKA BİR STK'YA ÜYELİK.....	94
TABLO 2-17: DEVLET KURUMLARINA GÜVEN I.....	95
TABLO 2-18: DEVLET KURUMLARINA GÜVEN II	96
TABLO 2-19: BİR TOG GÖNÜLLÜSÜ OLARAK DEVLET KURUMLARINI NE KADAR DEĞİŞTİREBİLECEĞİNİ İNANIYORSUN? I.....	97
TABLO 2-20: BİR TOG GÖNÜLLÜSÜ OLARAK DEVLET KURUMLARINI NE KADAR DEĞİŞTİREBİLECEĞİNİ İNANIYORSUN? II	98
TABLO 2-21: DUYGU DURUMLARI İLE İLGİLİ İFADELER	99

Şekil Listesi

ŞEKİL 2-1: SİYASAL KATILIMIN ANLAMı	71
---	----

Abstract

Within this thesis, the impact of youth work on young people's political participation is addressed. The participation of young people has become increasingly important especially in the last 40 years. In this context, it is a matter of what extent young people have access to decision-making mechanisms or which political participation mechanisms young people prefer.

In this study, one survey-based fieldwork and 20 in-depth interviews were conducted in order to examine the political participation of young volunteers of Community Volunteers Foundation. The qualitative and quantitative researches carried out attempted to examine the political participation of young people who participated in youth work in detail.

This research shows that there is a relationship between youth participation and participation of young people in political participation and decision making. In particular, the findings of the research show that young people are coming together in areas where they can express themselves, such as youth work, triggering their political participation and reducing the disadvantage caused by being young in society.

Keywords: Youth Organization, Youth, Youth Work, Participation, Political Participation

Özet

Bu çalışma çerçevesinde gençlik çalışmasının gençlerin siyasal katılımları üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Gençlerin katılımı konusu özellikle son 40 yıl içerisinde artarak önemli hale gelmiştir. Bu çerçevede gençlerin karar verme mekanizmalarına hangi ölçülerde erişebiliyor oldukları ya da gençlerin hangi siyasal katılım mekanizmalarını tercih ediyor olduğu önemli bir konudur.

Bu çalışma dahilinde Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda gönüllülük yapan gençlerin siyasal katılımlarını incelemek amacıyla 1 ankete dayalı saha çalışması ve 20 derinlemesine görüşme yapılmıştır. Yapılan niteliksel ve niceliksel araştırmalarla gençlik çalışmasına katılmış gençlerin siyasal katılımları ayrıntılı olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırma gençlik çalışmasına katılım ve gençlerin siyasal katılımları ve karar verme mekanizmalarına katılımlarını arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Özellikle araştırma kapsamında elde edilen bulgular, gençlerin, gençlik çalışması gibi kendilerini ifade edebildikleri alanlar dahilinde bir araya gelişi, siyasal katılımlarını tetiklediğini ve toplumda genç olmaktan kaynaklanan dezavantajlılık durumunu azalttığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik Örgütü, Gençlik, Gençlik Çalışması, Katılım, Siyasal Katılım

GİRİŞ

Gençlik çalışmasının gençlerin siyasal katılımına etkisinin ele alındığı bu çalışmada; konunun netliğe kavuşturulması için ilk olarak “siyasal katılım” kavramına ve bu kavrama dair yaklaşımlara kısaca değinmekte fayda vardır.

Vatandaşlar yaşamları süresince farklı biçimlerde ve düzeylerde siyasal katılım sağlarlar. Kimileri sadece oy kullanarak, kimileri siyasetle çok yakından ilgilenerek, kimileri de tepkisel bir şekilde katılmamayı seçerek belirli düzeylerde karar vericileri etkilemeye çalışır. Bu katılımın hangi düzeyde olacağını belirleyen kuşkusuz birçok faktör vardır. Bu faktörler gerek bireysel tercihlerle, gerekse toplumsal anlamda sahip olunan siyasal kültürle yakından ilişkilidir.

Siyasal davranışların, sadece bireylerin sosyo-ekonomik ve kişisel özelliklerinden kaynaklandığını düşünmek doğru değildir. Çünkü siyasal davranışlar, insanların eğitimleri, gelirleri ya da kişilik yapıları ne olursa olsun, bir seçimi ifade eder. İnsanlar mevcut siyasal sistem içerisinde neye ne kadar katılacağına, hangi katılma biçimlerini kullanarak siyasal sahnede yer alacağına kendi iradeleri ile karar verirler.

Siyasal katılım mekanizmaları çok çeşitli olabilmektedir. Demokrasi teorilerini dikkate alındığında katılım biçimleri konvansiyonel, konvansiyonel olmayan ve postmodern olarak sınıflandırılabilir:

(1) Konvansiyonel Katılım: temsili demokrasi vasıtasıyla siyasi partiler ile ilişkili katılım biçimidir. Oy vermek, bir siyasi partiye ya da siyasi partinin gençlik organizasyonuna üye olmak, bir seçim kampanyasında bildiri dağıtmak gibi eylemleri kapsar. (2) Konvansiyonel olmayan katılım: Oy vermek dışında kalan karar verme süreçlerine katılma eylemlerini kapsar. Kişisel nedenlerle yaşanan çevreyle ilgili yerel ve/veya siyasi otoritelere dilekçe vermek, bir boykot ya da gösteriye katılmak gibi. (3) Postmodern katılım: internet protestoları ya da sivil toplum kuruluşlarına üyelik gibi eylemleri kapsar (Yılmaz ve Oy, 2014, s. 27).

Sadece oy vermeyi siyasal katılım sayan geleneksel yaklaşımların aksine, postmodern yaklaşımlar bireyin toplumsal yaşama her türlü katılımını bir siyasal katılım olarak nitelendirir. İşte bu nedenle Sivil Toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılım da bir

siyasal katılım türü olarak değerlendirilir. Buradan yola çıkarak, şunu söyleyebiliriz ki, sivil toplum kuruluşlarına üye olmak ya da faaliyetlerinde gönüllü çalışmalara katılmak da, siyasal olarak verilen bir karardan ibarettir.

Türkiye'de gençlerin siyasal katılma oranlarına baktığımızda, yapılan araştırmalar oranın oldukça düşük olduğunu gösteriyor. Örneğin ARI Hareketi'nin 1999, 2003 ve 2008'de yaptığı "Türk Gençliği ve Katılım" araştırmalarının sonuçlarına göre; oy kullanmak gençler arasında en yaygın siyasi katılım biçimi. Gençlerin oy verme oranları 1999 yılında yüzde 62, 2003'te yüzde 53, 2008'de ise yüzde 48 olarak belirtilmekte (Erdoğan, 2009, s. 71-96). Öte yandan gençlerin siyasi parti üyelikleri, STK üyelikleri ya da bir protesto/yürüyüş/ gösteriye katılım oranları oldukça düşük seviyelerde. Bu saptamadan yola çıkarak gençlerin siyasal alana ilgisizliğinden ya siyasal katılım oranının düşüklüğünden bahsedebiliriz. Ancak bugüne kadar bir çok kez tekrarlanmış, gençlerin siyasal katılım ilgisizliğini vurgulayan bu gibi görüşlere alternatif bir görüş de vardır: Demet Lüküslü'nün de araştırmalarında belirttiği üzere gençler siyasal alana ilgisiz değil, aksine geleneksel katılım biçimlerine tepkilidir (Lüküslü, 2014, ss. 145-166). Siyasal katılım araçları olarak kendilerinin belirledikleri yöntemlerle politik duruşlarını sergilemektedirler.

Bu yaklaşımdan hareketle, çalışma kapsamında da siyasal katılım "oy kullanmanın" parti üyeliğinin ötesinde, daha kapsamlı bir demokratik katılım anlayışı ile (yani vatandaşların sivil toplum örgütlerine ve toplumsal hareketlere katılımı, sosyal medya protestoları gibi) ele alınmıştır.

İkinci olarak; çalışma içerisinde "siyasal katılım" ile ilişkisi araştırılan "gençlik çalışması" kavramına da kısaca değinmekte fayda vardır:

Gençlik çalışması tanımında Avrupa çapında ya da diğer ülkelerde bir ortaklaşma söz konusu değildir. Bununla birlikte gençlik çalışmalarının yöntemi, alanı ve hedef gruplarında da çeşitlilik vardır. Örneğin Yunanistan, Hollanda, Norveç gibi ülkelerde çocuk ve gençlik çalışması birlikte ele alınırken, İspanya, Almanya, Romanya gibi ülkelerde gençlik çalışmasının yaklaşık 15-25 yaş arası gençlerle sınırlı olduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan "gençlerle gençler için yapılan gençlik çalışması" ile

"gençlere yönelik gençlik çalışması" arasındaki güçlü ayrım da ülkeden ülkeye değişmektedir (Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, ss.16 - 17).

Gençlik çalışması kavramının tarihsel olarak ilk ne zaman ortaya çıktığına dair de farklı yaklaşımlar vardır. Bazı tarihçiler 18. yüzyılın sonlarına doğru kiliselerde gelişmeye başlayan Pazar Okulları'nı düzenli gençlik çalışmasının ilk örnekleri olarak belirtir (Smith, 2013). Diğer taraftan, geleceğin vatandaşları olarak gençlerin yetiştirilmesi için bir eğitim yöntemi olarak kullanılan izciliğin gençlik çalışmasının ilk örnekleri olduğunu savunanlar da vardır (Coussée, 2008, s. 114).

Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği gençlik çalışmasını "gençlik için gençlerle yapılan sosyal, kültürel, eğitsel vb. içerikli etkinliklerin araç olarak kullanıldığı faaliyetler" olarak tanımlar. Bu faaliyetler okul dışındaki aktiviteleri kapsamaktadır ve bu faaliyetlerin asıl amacı gençlerin topluma katılımlarını sağlamak, sosyal içermeyi arttırmak ve gençlerin toplumda kendilerini sosyal ve kişisel olarak gerçekleştirebilecekleri alanlar yaratmaktır (Youth partnership, 2017c).

Bu çalışma kapsamında da gençlik çalışması kavramı bu son tanımlamayla değerlendirilecektir. Bu tercihin nedeni; bu tanımlamanın hem Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği'nde kabul gören gençlik çalışması tanımı olması, hem de Türkiye'de gençlik çalışmasını uygulayan en kapsamlı ve yaygın bir örgüt olan Toplum Gönüllüleri Vakfı tarafından kabul edilen gençlik çalışması tanımı olmasıdır.

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu araştırmada temel amacımız, gençlik çalışmasının gençlerin siyasal katılımına etkisini ölçmektir. Gençlik çalışmasının; odağına genci alması (Smith, 2013), gençlerin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiş bir öğrenme ortamı yaratması (Taylor, 2012, s. 103), gönüllü katılıma verdiği önem (Smith, 2013) ve gençlerin toplumsal katılımını arttırmaya çalışması (*Youth partnership*, 2017c) gibi özellikleri vardır. “Bu özellikler gençlerin siyasal katılımlarını herhangi bir şekilde etkilemekte midir?” sorusu burada gündeme getirilmektedir.

Araştırma için Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın (TOG) sahası seçilmiştir. Bu tercihin sebeplerini; Türkiye’de gençlik çalışmasının ilk kez bir vakıf statüsünde uygulanmaya başlanmasında TOG’un öncü olması, TOG’un geniş örgütlenme ağı ve TOG’un gençleri kaynak olarak gören yaklaşımı benimsemesi olarak belirtebiliriz. Ayrıca Vakfın gençlerin siyasi katılımını arttırmak için birçok proje uygulamasını da bu nedenler arasında sayabiliriz. TOG, Türkiye’de gençlik çalışmalarını 80 ili kapsayan faaliyetleriyle en yaygın şekilde ve 15 yılı aşkın süreyle en uzun zamandır gerçekleştiren STK olma özelliği taşıyor (bknz. bu çalışmada “Gençlik Çalışması” bölümü). Dolayısıyla TOG’da gönüllülük yapan gençlerin siyasal katılım eğilimlerini anlamak bu çalışmanın amacı doğrultusunda işlevsel bir öneme sahip.

Örnekleme belirlerken TOG’un ulusal düzeydeki yaygınlığı dikkate alınarak, farklı yerelerde farklı gönüllü faaliyetlere katılan (sosyal sorumluluk projeleri, akran eğitimleri, eğitimlik vd. gibi), kadın ve erkek gönüllülere ulaşmak hedeflemiştir. Örneklem içerisinde Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük iller yer aldığı gibi sosyo-ekonomik seviyeleri farklı olan ve nüfus oranları daha düşük olan (Çorum, Artvin, Afyon gibi) şehirlerde yaşayan, kendilerini farklı kimliklerle (cinsel kimlik, etnik köken gibi) ifade eden gençler de anket ve görüşmelere katılmıştır. Böylelikle örnekleme çeşitlik sağlanmaya çalışılmıştır.

Temel sorumuz şudur: Halihazırda bir STK’da gönüllülük yaparak siyasal katılımlarını bir nebze olsun gerçekleştiren gençler için gençlik çalışmasının, siyasal katılım düzeylerini değiştirmede bir etkisi var mıdır? Vakıf içerisinde katıldıkları etkinlikler, TOG’un gençlik çalışması yaklaşımı ve gençlik çalışmasının formel

olmayan metodu, gençlerin siyasal katılımlarını nasıl etkilemektedir? Çalışma kapsamında yapılan derinlemesine görüşmelerden, gençlerin siyasal katılım oranlarında farklılık olduğu anlaşılmıştır. Bu farklılığa neden olan unsurları ortaya çıkarmak da çalışmamızın temel hedeflerinden birisidir. Yaptığımız alan araştırması ile gençlerin, gönüllüğe başlamadan önce ve sonrasında siyasal katılımlarındaki değişiklik, hangi siyasal katılım biçimlerini tercih ettikleri ve karar verme mekanizmalarına ne kadar erişebildikleri incelenmiştir. Ayrıca gençlerin profili sosyo-ekonomik ve kültürel yönden de incelenerek bu özelliklerin siyasal katılım konusunda ne derece farklı rol oynadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Araştırma temel olarak gençlerin gönüllülük süreçleri ile siyasal katılımları arasındaki ilişkiyi anlamaya yöneliktir. Ayrıca, genç olma halinden ötürü karşılaştıkları sorunların ve buna bağlı olarak farklılaşan ihtiyaçların siyasal katılımı etkileyen diğer unsurlar olabileceği düşünülerek bu sorunlara da odaklanmaktadır. Zira gençlerin genç olma hali, karar alma süreçleri içerisinde kendilerini bir aktör olarak kabul ettirmelerini olumsuz etkileyebilmektedir.

Araştırma kapsamında ortaya konmaya çalışılan temel konu başlıkları şu şekildedir:

- Gençlerin genç olma ve genç olma halinden ötürü karşılaştıkları sorunları nelerdir?
- Gençlerin farklılaşan ihtiyaçları var mıdır?
- "Gençlik çalışması politiktir" diyenler neden böyle düşünmektedir?
- "Gençlik çalışması politik değildir" diyenler neden böyle düşünmektedir?
- Gönüllülük yapmak siyasal katılımı hangi yönde etkilemektedir?
- Gençlerin tercih ettikleri siyasal katılım metotları nelerdir?
- Gençler, karar verme mekanizmalarına yerel/ulusal düzeyde ne ölçüde katılabilmektedir?
- Gençler, siyasal katılım konusunda önlerinde bir engel olduğunu düşünmekte midirler?
- Gençlerin karar verme mekanizmalarına katılabilmek için ne tür ihtiyaçları vardır?

Araştırmanın Önemi

Gençlerin siyasal katılımının düşüklüğüne dikkat çeken bir çok araştırmanın farklı kurum ve kuruluşlarca yapıldığı görülmektedir. Ancak gençlerin siyasal ilgisizliğinin sebeplerini ortaya koymaktan uzak olan bu araştırmalar, gençleri apolitik, konformist ve ilgisiz olarak yaftalamaktadır (Konrad Adenauer Vakfı, 1999; İstanbul ARI Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2002). Oysa ki gençlerin neden katılmadığı ya da katılmayı neden tercih etmediklerini anlamaya ihtiyaç vardır. Bu sebeple, gençlerin kendilerini ifade edebildikleri bir alan olarak gördükleri ve katılmayı tercih ettikleri gençlik çalışmasının, siyasal katılımlarını nasıl etkilediği sorusu da önemli hale gelmektedir. Böylelikle yetişkinler dünyası olarak görülen siyasal arenada, kendileri ile ilgili kararları etkilemek konusunda gençlik çalışmasının ne gibi bir etkisinin olduğunu görmek, hem gençlik örgütlerinin kendi faaliyetlerini gözden geçirmelerini, hem de karar vericilerin gençlik politikalarını revize etmelerini sağlayabilecektir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nicel ve nitel veriler toplanmıştır. Nicel veriler anket, nitel veriler ise yarı –yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Bu tartışmayı derinleştirmek için gençlerin "genç," "gençlik," "gençlik çalışması" ve katılım anlayışları da analiz edilmiştir.

Çalışma kapsamında nicel veri sağlamaya yönelik bir anket araştırması gerçekleştirilmiştir. Söz konusu ankete Türkiye'nin farklı illerinde Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda 6 ay ila 5 yıl süre boyunca gönüllülük yapan 16 - 30 yaş arası gençler katılmıştır.

Anket görüşmesinin evreni (N: 10.000), Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda gönüllülük yapan gençlerle sınırlıdır. Örneklem 1.191 gençten oluşmaktadır. 20 genç de yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmelere katılmıştır. Veriler "betimsel analiz" yöntemi izlenerek analiz edilmiştir.

Betimsel analiz; görüşme sırasında elde edilen verilerin belirlenen temalara göre sistematik ve açık bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Öncelikle veriler betimlenir,

daha sonrasında bu betimlemeler doğrudan alıntılar yapılarak desteklenir. Akabinde tanımlanan bulgular açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Araştırmacı bu aşamada kendi yorumlarıyla bazı çıkarımlarda bulunarak ileriye dönük tahminlerde bulunabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, ss. 239 - 240). Yorumlama sırasında herhangi bir genelleme yapmak yerine, araştırma sürecine katılmış kişilerin görüşleri ve hayata dair algıları ortaya konulur. Görüşülenler arasındaki benzerlik ve farklılıklar sunulur (Kümbetoğlu, 2008, s. 169)

Nitel verilerin analizinde önemli olan konulardan bir tanesi de verilerin kodlanmasıdır. Kodlama, verilerin kategorilere ayrılmasıdır. Böylelikle belirli tipteki örneklerin metin içerisinde bir araya getirilmesi kolaylaştırılır (Kümbetoğlu, 2008, s. 155).

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Anket çalışması sayesinde, gençlerin siyasal ve sivil katılım biçimlerini ve gençlik çalışmasına katılım ile siyasal katılım arasında nasıl bir ilişki olduğunu anlamaya yönelik niceliksel veri elde edilmesi amaçlanmıştır. Anket online olarak 10.000 gence e-mail yoluyla yaygınlaştırılmıştır. Anket toplamda 2.144 gence ulaşmış; soruların tamamını 1.191 genç cevaplamıştır. Bu sebeple değerlendirmeler 1.191 gencin cevapları üzerinden yapılmıştır.

Derinlemesine görüşmede ise niteliksel veri elde edilmeye çalışılmıştır. Bilindiği üzere, derinlemesine görüşmelerin amacı, belirlenen bir konu hakkında katılımcıların bakış açılarına, yaşantılarına, deneyimlerine, eğilimlerine, fikirlerine, tutum ve alışkanlıklarına dair derinlemesine ve çok boyutlu nitel bilgi edinmektir. Derinlemesine görüşmelerde önemli olan, katılımcıların kendi görüşlerini özgürce ortaya koymalarını sağlayacak ortamı oluşturmaktır. Buradan hareketle, çalışmamızdaki katılımcılara yarı-yapılandırılmış sorular sorulmuş, yönlendirmeler sadece konuşmanın akışına göre bağlamı hatırlatıcı nitelikte sınırlı kalmıştır.

Coğrafi dağılım, cinsiyet, sosyo-ekonomik farklılıklar gözetilerek toplam 20 adet yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin hepsi tek oturumda tamamlanmış olup, uzunlukları 30 dakikadan 2 saate kadar değişiklik

göstermiştir. Bu fark gençlerin konu ile ilgi, motivasyon ve gönüllülük yapma sürelerinin farklı olması gibi sebeplere dayanmıştır. Gençlerle TOG koordinasyon merkezleri ya da kafe gibi mekanlarda bir araya gelinmiştir.

Görüşme yapılan gençlerin kendilerini rahat hissetmelerini ve düşüncelerini özgürce dile getirebilmelerini sağlayabilmek için görüşmeci ve araştırmacı arasında güven ortamı yaratılmaya çalışılmıştır. Görüşmelerde sadece sesli kayıt alınmış, istenildiği takdirde kayıda ara verilebileceği belirtilmiş ve sonrasında tüm kayıtlar çözümlenmiştir. Çözümlemeler sırasında gençlerin söyledikleri, olabildiğince değiştirilmeden ve müdahale edilmeden, ifade ettikleri şekilde bırakılmıştır. Bu sayede çok farklı konu başlıklarında tartışmalar yapılabilmiş ve değerlendirilmeyi bekleyen oldukça zengin bir materyal ortaya çıkmıştır.

Niteliksel araştırmanın temsil iddiası yoktur; dolayısıyla görüşülen gençler belirlenirken örneklem oluşturma gibi bir hedefimiz de olmamıştır. Ama yine de görüşülen gençleri belirlerken, gençlerin homojen bir kimlik oluşturmadığı yaklaşımdan yola çıkarak, farklı gençlerin kimliklerini çeşitlendiren bazı ölçütler dikkate alınmıştır. Bunlar: (1) farklı etnik kökenden olmaları, (2) TOG Vakfı'nın farklı çalışmalarına katılmış olmaları, (3) farklı coğrafi bölgelerde örgütlenmiş olmaları gibi. Bu ölçütlerin gözetilmesinde asıl amaç, hedef kitleyi bir coğrafi bölge ya da bir etnik kökenle sınırlamamaktır. Böylelikle aynı yaş grubunda yer almakla birlikte, farklı kimlikleri temsil eden gençlerin de eğilimlerini öğrenme fırsatı doğmaktadır.

Evrene ve Örnekleme İlişkin İstatistiki Bilgiler

Araştırmamızda;

N (Temsil edilmek istenen toplam nüfus) = 10.000

n (Araştırmada kullanılan örnek büyüklüğü) = 1191

%95 güven seviyesinde, güven aralığı (hata payı): % 1,60'tır.

Anket Soru Formunun Hazırlanması

Soru formunda gençlerin dikkatini dağıtmayacak şekilde, kısa ve hedefe uygun sorular sorulmuştur. Anket formunda toplam 50 adet soru bulunmaktadır. Bunların ilk 23 tanesi demografiktir, diğer 27 tanesi de araştırma konusuyla ilgilidir. Anketin tamamlanması yaklaşık 15-20 dakika uzunlukta olmuştur.

Derinlemesine görüşmelerde ise önceden hazırlanmış 18 adet soru bulunmaktadır. Bu soruların hangilerinin önce hangilerinin sonra sorulacağı (ya da sorulup sorulmayacağı) görüşmecinin cevaplarına göre değişikliklik göstermiştir.

Bu görüşmeler sırasında gençlerin TOG Vakfı ile bağları ve siyasal alandaki deneyimleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca anket çalışmasından elde edemediğimiz bazı sorulara daha nitelikli cevaplar almamız mümkün olmuştur. Bu sorular şunlardır:

- Gençler neden gençlik çalışmasına katılıyor?
- Gençlerin gençlik çalışmasından beklentileri nedir?
- Gençlerin karar verme mekanizmalarına katılmalarında herhangi bir engel var mıdır? Varsa nedir?
- Gençler siyasal katılım mekanizmalarından hangilerini ne sıklıkla kullanmaktadır?
- Gençlik çalışması ile siyasal katılımları arasında herhangi bir ilişki var mıdır?
- Gençler, Türkiye’de hükümetin, yerel yönetimlerin ve siyasi partilerin gençlerin siyasal katılımıyla ilgili yeterince alan açtığını düşünmekte midir?

Derinlemesine Görüşmelerde Öznellik

Derinlemesine görüşmelerde gençlerin TOG Vakfı ile ilişkileri sürecinde siyasal katılım eğilimleri ve bu bağlamda gençlerin davranışlarındaki değişimler ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Araştırmacı mümkün olduğunca kişisel ilişkilerini bu görüşmelerin dışında tutmaya özen göstermiştir. Ancak araştırmacının TOG Vakfı’nda yaklaşık 5 yıldır çalışıyor olması, bir şekilde birlikte çalıştığı gençlerle de görüşmeler yapmasına sebep olmuştur. Görüşmeciler belirlenirken TOG Vakfı’nın

saha koordinatörlerinden destek alınmıştır. Saha koordinatörleri birlikte çalıştıkları gençleri daha iyi tanıdıkları için görüşme yapılabilecek kişilerin kimler olabileceği ile ilgili önerilerde bulunmuştur. Ancak çoğu görüşmede, araştırmanın konu başlığında ötürü, gençler çekimser yaklaşmıştır. Hem ülkede OHAL ilan edilmiş olmasından dolayı “*söylediklerim başımı derde sokar mı?*” düşüncesi, hem de “*TOG’da siyaset konuşmazdık neden bu konularda bir araştırma yapılıyor?*” sorgulaması bu çekimserlik konusunda etkili olmuştur. Görüşmeciler, soruların bireysel yönelimlerden ziyade, genel siyasal eğilimi anlamaya yönelik olduğu ayrıntılı olarak anlatılarak ikna edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca cevapların çalışma içerisinde anonim olarak kullanılacağı da belirtilmiştir. Bu duruma ek olarak TOG Vakfı Yönetim Kurulu da siyasal yönelimlerle ilgili bir çalışmaya kuşkuyla yaklaşmıştır. Çalışmanın konusunun “toplumsal katılım” olarak değiştirmeyi önermiştir.

Diğer taraftan araştırmacının da eski bir TOG Vakfı gönüllüsü olması gençlerin anlattıklarını kendi deneyim süzgecinden geçirerek algılamasına sebep olmuştur. Bu durum bazen TOG Vakfı’nı iyi tanımasından dolayı gençlerin söylemek istediklerini daha kolay anlamasını sağlamış olsa da bazen de gençlerin söylediklerini kendi gönüllülük dönemi dinamikleri ile yorumlamasına sebep olmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. GENÇLİK

Gençlik tanımı farklı disiplinlerde inceleme konusu olmuştur. Yaşam döngüsü içerisinde gençlik, psikolojiden, antropolojiye farklı terimlerle kavramsallaştırılmış olsa da ne yaş aralığı konusunda ne de tanım olarak bir ortaklaşma sağlanamamıştır.

Bu çalışma kapsamında, gençlik bir kimlik olarak değerlendirilmektedir. Gençlik statik ve biyolojik bir kimlikten ziyade, zaman ve mekan değişkenleri ile birlikte tarihsel ve toplumsal olaylardan etkilenen, sadece yaş grubu olarak sınırlandırılmayacak bir grup olarak görülmelidir. Tanımı ve kapsamı da içerisinde bulunduğu toplumsal ilişkilere, cinsiyete, hak ve görevlere göre değişmelidir.

Çalışmanın bu bölümünde literatürde yer alan farklı gençlik tanımlamalarına yer verilecektir. Farklı gençlik tanımlamalarına yer vermek, gençlik kavramının ne olduğunu ortaya koymanın yanı sıra farklı tanımlamaların neden kaynaklandığının anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Söz konusu tanımlamaları farklılıkları ile birlikte ele almak, bu çalışma kapsamında gençliğin hangi özelliklere dayanılarak tanımlandığının anlaşılmasına ve çalışmanın literatür içerisinde konumlandırılmasına da yardımcı olacaktır.

Daha önce bu konularda yapılan çalışmalarda genel olarak eğilim, gençlik dönemini insan ömrünün çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecindeki yaş aralığı, yani biyolojik bir kimlik olarak tanımlanmaktadır. Oysa ki gençlik sadece biyolojik açıdan değerlendirilebilecek ve toplumsal olayların dışında tutulabilecek statik bir olgu değildir.

Biyolojik temelli yapılan gençlik tanımlamalarında en çok farklılaşan noktalardan bir tanesi gençlik dönemini ifade eden yaş aralığıdır. Yapılan tanımlamalarda kesin bir yaş aralığı vermek, daha önce de belirtildiği gibi, zaman ve mekan değişikliklerini göz önüne alındığında mümkün olmamaktadır. Gençliğe biyolojik temelli yaklaşanlar daha çok fiziksel gelişimleri dikkate alarak bir yaş aralığı belirlerken, psikolojik

olarak değerlendirenler gençliği ruhsal gelişim olarak dönemlere ayırmakta, sosyolojik yaklaşımlar ise gençliğin tekabül ettiği toplumsal döneme göre bir yaş aralığından bahsetmektedir (Yaman, 2013, s. 52).

Genç ve gençlik, kavram ve yaş aralığı olarak sadece farklı bilim dallarında değil, farklı toplumlarda da farklı ele alınmaktadır. Avrupa düzeyinde de tek bir tanım bulunmamaktadır. İçinde yaşanan duruma göre gençlik dönemi uzayıp kısalabilmektedir. 1997-2001 yılları arasında yapılan bir çalışmada belirtildiği üzere, her bir Avrupa ülkesi gençliği farklı şekilde kavramsallaştırmaktadır. Örneğin, yaş aralığı olarak ele alındığında, gençlik İngiltere’de 13-19 yaş arası, Hollanda’da 0-25 yaş arası, Estonya’da 7-26 yaş arası, İspanya’da 14-30 yaş arası, Lüksemburg’da ise 12-25 yaş arası olarak ele alınmaktadır (Williamson, 2002, s. 31).

Diğer taraftan Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler gibi kurumlar, gençlik üzerine çok sayıda araştırma yapmaktadır. Aynı zamanda bu kurumlar gençlerin ihtiyaç ve taleplerine cevap verebilecek politikalar geliştirilmesinde hükümetlere öneriler sunmaktadır. Bu kurumların gençlik kavramı ve terminolojisinin oluşmasında büyük katkısı vardır. Değişen ihtiyaç ve koşullar doğrultusunda çalışmalarında sıklıkla güncellemeler yapmaktadır. Bu uluslararası kurumlar demografik tanımlamalardan yararlanmakta, ancak gençlik tanımını bununla sınırlamamaktadır. Demografik tanımlara kısaca bakılacak olursa; örneğin; Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar gençlik dönemini 15-25 yaş aralığı olarak belirtirken, okulda kalma sürelerinin uzamalarını dikkate alarak 15-29 yaş arası olarak değiştirmişlerdir (Yentürk ve Kurtaran vd., 2012, ss. 4-5).

Gençlik kavramının tanımlanmasında Avrupa Birliği yayımladığı "Avrupa Gençliğine Yeni Güç" başlıklı Gençlik için Beyaz Kitap önemli bir yer tutmaktadır. Beyaz kitap, gençlik tanımı için var olan yaklaşımların (1) demografik ya da (2) faaliyet-bağlantılı olduğu sonucuna varmıştır. Demografik tanımlama, gençleri bir toplumda belirli bir yaş grubu olarak ele alan daha resmi/formel bir tanımlamadır. İkinci tanımlama ise belirli bir yaş sınıflandırması olmadan, gençliği benzer tür faaliyetleri, yaşam tarzını ve gençliğe atfedilen kültürü paylaşan bir alt-kültür olarak tanımlar (Certel ve

Kurtaran, 2012, s. 199). İkinci tanımlama gençlerin gençlerin kimliğine vurgu yapmasından ötürü bu çalışmanın da benimsediği yaklaşıma benzemektedir.

Demet Lüküslü'nün belirttiği üzere, gençlik kavramı ve bu kavramın tarih boyunca evrimi çeşitlilik göstermektedir. Gençliğin, çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olduğunu öne süren batılı gençlik tarihi araştırmacıları, gençliği sosyal bir kategori olarak tanımlamamaktadır. Kentleşme ve sanayileşmenin etkisi ile yetişkin odaklı gençlik tanımlamaları toplum içerisinde bir bireyin çalışma hayatına bir an önce başlayabilmesini öne plana çıkarmaktadır. Bu sebeple gençlik dönemi yetişkinliğe, çalışma hayatına ve iş gücüne katılmaya hazırlık dönemi olarak tanımlanmaktadır (aktaran Lüküslü, 2014, ss. 19 - 20). Bu tür tanımlamalar gençliği yetişkinliğe hazırlık aşaması olarak görmekte, yetişkinliği de ekonomik bir toplumsal role indirgemektedir. Bu yönüyle gençlerin ihtiyaç ve taleplerini yok saymaktadır.

19 yy. itibari ile ulus devletlerin inşası süreçlerinde gençler, geleceğin aktörleri olarak belirtilmiştir. Devletlerin ideolojilerini yarınlara taşıyacak, geleceğin insan gücünü oluşturacak bireyler olarak tanımlanmıştır. Böylelikle gençler hem gelecekte üstlenecekleri rollerden dolayı inşa edilen bir yaş dönemi hem de toplumların başlıca aktörleri olarak görülmeye başlanmıştır (Lüküslü, 2014, s. 20). Milli eğitim sistemleri aracılığı ile devlet geleceğin yurttaşları olan gençlerin kafa, ruh ve bedenlerini şekillendirmeye çalışmıştır. "Ülkenin geleceği gençlik" söylemi ile aydınlık genç kuşaklar yetiştirmek bir ülkü haline gelmiştir (Lüküslü, 2013, s. 15).

Aynı dönemde "tehdit olarak gençlik" ve "kaynak olarak gençlik" yaklaşımları da tartışılmaya başlanmıştır. "Tehdit olarak gençlik" yaklaşımı, toplumsal grup olarak gençleri tehlikeli ve risk grubu olarak algılar. Gençler tutarsız, biyolojik ve zihinsel kargaşa yaşarlar, bu sebeple de bir an önce topluma entegre olmaları sağlanmalıdır. Gençlerin sorunlarından daha ziyade, gençlerin yol açtıkları sorunlara odaklanılır. Gençler denetim altında tutulmalı ve karar verme mekanizmalarına katılmaları engellenmelidir. Bu yaklaşım gençlik karşıtı ayrımcılığa kadar uzanabilecek uygulamalara da zemin oluşturabilir, potansiyel suçlu olarak görülmelerine sebep olabilir (Aktaran Yücel, ve Lüküslü, 2013, s. 13).

Tarih boyunca gençlik ile ilgili bir çok klişe tanımlama da gençliğin bir tehdit olarak yorumlanmasına paralel, ideal yurttaş tanımlamasıyla zıttır. En yaygın basmakalıp

düşünceler gençlerin "sorumsuz, gevşek, ahlak ve kültürü bozan, toplumun dayatmalarına karşı gelen, saygısız ve tehlikeli" olduğu yönündedir. Kimilerine göre modern gençlik tüketim meraklısı, konformist ve narsisttir. Kimilerine göre ise asi, enerjik, militan ve yaratıcıdır (Aktaran Yaman, 2013, s. 35).

"Kaynak olarak gençlik" yaklaşımı ise gençlerin sorunlarını, söylemlerini dikkate alarak gençliğin iç mekanizmalarını anlamaya çalışır. Gençlik "toplumsal kaynak" olarak değerlendirilir. Vulbeau'nun (2001) tanımıyla "kaynak olarak gençlik"; yurttaşlık bağlamında gençler ile demokratik yaşamın kurumları arasında karşılıklı etkileşimi teşvik eder ve katılımı önemser (Aktaran Yücel, ve Lüküslü, 2013, s. 13). Bu perspektif gençleri kendi başlarına faydalı birer yurttaş olarak görür. Amaç, tüm gençlerin topluma aktif katılımını sağlamak ve birer yurttaş olarak tüm potansiyellerini gerçekleştirmelerine olanak sağlamaktır. Ayrıca genç insanların kendi yaş gruplarına uygun bir şekilde yaşamalarını, bağımsızlıklarını ve eleştirel düşüncenin teşvik edilmesi desteklenir (Denstad, 2014, s. 23). Bu yaklaşım Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin gençlik raporlarında da savunulan yaklaşımdır (Yücel, ve Lüküslü, 2013, s. 13).

Özellikle tarihsel ve etnografik çalışmalar, gençlik kavramını evrensel bir gerçeklikten ziyade modernitenin bir sonucu olarak ele alır. İlerlemeci aydınlanma düşüncesi, eğitilmiş gençlerin ulus devletinin inşasında öncü olduğunu vurgular. Sanayileşmeyle birlikte, gençlik dönemi eğitimle yetişkinliğe, dolayısıyla gerçek vatandaşlığa geçiş olarak ifade edilmiştir. Amerika Birleşik Devleti'nde İkinci Dünya Savaşı sonrasında "ergen" kavramı belirli bir tüketici kitlesini ifade etmeye başlamıştır. Artan istihdam ve tüketim taleplerinin etkisiyle gençlik dönemi, yaşam döngüsünün ayrı bir alt kültürle ilişkilendirilen bir evresi olmuştur (Neyzi, 2013, ss.107 - 108).

Daha yakın dönemlere bakıldığında, gençlere olan ilgi 60'lı yılların sonu 70'li yılların başında artmaya başlamıştır. Taleplerini eylem yaparak dile getirmeye başlayan gençler siyasal sahnede daha fazla görünür olmuştur. Diğer taraftan 80'li yıllarda AB ülkeleri, AB dışı ülkelere gelen göçmenlerin ülkeye entegrasyonunu sağlamak için, gençlere daha fazla ilgi göstermiştir. Birinci dönemde gençler bir "sorun" ve "potansiyel problem çıkartıcı" olarak görülürken ikinci dönemde ise ekonomiye katkı

yapabilecek, iş gücüne dahil edilmesi gereken bir kitle olarak görülmüştür (Kurtaran, 2012, ss. 129 - 130). Gençliğe dair tanımlamaların farklı ekonomik, siyasal olay ve koşullardan etkilendiği görülmektedir. Bununla birlikte yüzyılın başındaki, gençliği potansiyel iş gücü olarak gören anlayışın devamlılığı söz konusudur. Oysaki gençlik dönemi farklılaşan talep ve ihtiyaçlarla dikkate alınmalıdır.

2000'li yıllarda ise çoğul gençlik kimlikleri gündeme gelmiştir. Çoğul gençlik kimliklerini iki türlü yorumlamak mümkündür: "Kaynak olarak gençlik" tanımından yola çıkarak yorumlanırsa, ikincil sosyalleşme alanlarının daha fazla kurumla etkileşim kurmasını sağlamasından ötürü çoğul gençlik kimlikleri kaynak olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan "tehdit olarak gençlik" yaklaşımı ile yorumlanırsa rapçi, garafitici, LGBTİ+ (Lezbiyen, gay, biseksüel, transgender), feminist gibi başka kimliklere sahip olan gençleri ise istenilenin dışında, asi ve tehlikeli olarak algılamak ve değerlendirmek mümkündür.

Gençliği bir kimlik olarak algılamaktan uzak yapılan tüm tanımlamalar, gençleri *araçsallaştırır* (Neyzi, 2013, s. 106). Gençler bazen, "yarınlarımızın teminatı" olarak yatırım yapılacak bir kesimdir ya da "sürdürülebilir ekonomik bir büyüme" için enerji, güç ve dinamiklikleri kullanılacak birer iş gücüdür (Yentürk, ve Kurtaran, vd., 2012, s. 5). Ünlü sosyolog Pierre Bourdieu'nün de dediği gibi genel olarak gençlik ya da yaşlılık dönemlerini belirleyen yaş grupları kategorileri keyfi olarak oluşturulmuştur. Gençliğin ya da yaşlılığın nereden başlatılacağı bilinemez. Bu sebeple bu dönemlerle bağlantılı oluşturulan ve geliştirilen hak ve görevler de birer toplumsal kurgudur (Yücel, ve Lüküslü, 2013, s. 9). Gençlerin özne olarak görülmesinden uzak olan tüm tanımlamalar, gençlerin ihtiyaç ve sorunlarının tek tipleştirilerek gençlerin yok sayılmasına, yetişkinlik döneminin gölgesi olarak görülmesine neden olur.

1.1.1. Türkiye'de Gençlik Kavramı

Türkiye'de gençlik kavramının toplumsal söylemde kurgulanışını inceleyen Leyla Neyzi ve Demet Lüküslü, ulus devletinin kurtarıcıları ve koruyucuları görevinin gençlere atfedilişini incelerler. Aynı zamanda dönemler değiştikçe politik ve toplumsal olayların bu algılayışı nasıl değiştirdiğini, ya da gençlerin bu algılayışı nasıl değiştirdiklerini konu alırlar.

Leyla Neyzi, Türkiye'nin yakın tarihindeki gençlik kavramının toplumsal söylemde kurgulanışını 3 döneme ayırarak inceler: (1) Tek Partili Dönem (1923 – 1950); (2) Solcu ve Sağcı Öğrenci Hareketleri Dönemi (1950 – 1980) ; (3) 1980 dönemi sonrası. İlk dönemde ulusun kurtarıcıları olarak görülen eğitilmiş gençler, ulusun dönüşümünü sağlayacak önemli aktörler olarak görülmüştür. İkinci dönemde gençlik söylemi, "solcular" ve "sağcılar" arasında çatışmadan dolayı ulusa yönelik bir tehdit olarak yeniden kurgulanmıştır. Gençlerin çoğunluğunu oluşturan kırsal kesimdeki kitleler ise sessizliğini korumuştur. Üçüncü dönemde gençliğe yönelik toplumsal söylem gençliği apolitik bir tüketiciler yığını olarak yeniden kurgulanmıştır. Bununla birlikte gençler küreselleşme çağında geçmişte kendi temsillerinin kurgulanışına itiraz etmeye başlamış, kendi kimliklerini ifade edecek yeni alanlar yaratmaya çalışmışlardır (Neyzi, 2013, ss. 106 - 107).

Demet Lüküslü (2009) ise Türkiye örneğinden yola çıkarak modernleşmenin ve ulus-devlet olma sürecinin bir parçası olarak inşa edilen gençliğin 19. yüzyıl itibari ile Türkiye siyasal tarihinin önemli aktörlerinden biri olduğundan bahseder. Gençliğe aynı zamanda siyasi bir misyon yüklenir. Bu misyon, modernliğin ve ulus-devletin yarattığı gençlerin ideal, aydınlık, eğitilmiş, tehlike yaratmayan, ideal yurttaş olmasını öngörür. Gençliğe devletin bekası için, ülkeyi kurtarma ve koruma görevi verilir. İnşa edilen bu misyonu Lüküslü, "gençlik miti" olarak tanımlar.

Türkiye'deki gençlik tarihine bakıldığında, 19. Yüzyıl itibari ile özellikle tanzimat ile birlikte Avrupa'daki gelişmeleri izleyen Osmanlı sarayı ve bürokrasisi, eğitimde modernleşmeye gitmiştir. Asıl amaç modern okullarda eğitilen gençler öncülüğünde imparatorluğun çöküşünü gençlerin sayesinde durdurmaktır. Bu dönemde yetişen Jön Türkler de ülkeyi kurtarma rolünü içselleştirmiş ve gençlerin düşünce sistemini devlet merkezli hale getirmiştir. Gençlik siyasal bir kategori olarak devlet tarafından inşa edilmiştir. Bu yaklaşım Cumhuriyet'in ilanı ile de devam etmiştir. Gençlik Cumhuriyet'in sembolü haline gelmiştir. Örneğin M.Kemal Atatürk Gençliğe Hitabe'de Cumhuriyet'i gençlere emanet etmiştir. Lüküslü'ye göre devlet merkezli düşünme ve gençlerin politik ekseninde tanımlanması Cumhuriyet'in birinci kuşağı olan 1923-1950 dönemi öğrenci hareketlerinde de devam etmektedir. Benzer şekilde 1968 ve 1978 kuşakları da her ne kadar sağ ve sol olarak kutuplaşmış olsalar da her iki

grubun asıl amacı devleti kurtarmaktır ve "gençlik miti"nin devamlılığı söz konusudur (Lüküslü, 2009, ss. 14-15).

19. yüzyıldan beri devam eden bu mit siyasi kültürde her ne kadar çok kuvvetliyse de 1980 sonrası kuşağın bu miti önceki kuşaklar gibi içselleştirmediğini belirtir. Bu sebeple de "gençlik mitinin" homojenleştirici bir vurgusu, 1980 sonrası kuşakla birlikte heterojenleşmiştir. 1980 sonrasında gençler "apolitik, depolitize, bencil, kayıtsız ve vurdumduymaz" oldukları eleştirisine maruz kalır (Lüküslü, 2009).

1980 Askeri darbesinin ardından din eğitiminin okullarda zorunlu hale getirilmesi, üniversitelerin imam hatip mezunlarına açılması, Türk-İslam sentezinin oluşmasını sebep olurken, bu adımları gençlerin siyasallaşmasının önlenmesine yönelik de bir girişimdir. 1980 ve 1990'larda İslamcı hareket böylelikle güçlenmeye başlamıştır. Diğer taraftan Cumhuriyetçi kimliğe yönelik başka bir karşı çıkış olarak da Kürt milliyetçi hareketi de güçlenmeye başlamıştır. 1980'lerdeki siyasi baskıya rağmen, çevreciler, insan hakları savunucuları, feministler, eşcinseller ve rockçuları temsil eden sivil toplum örgütleri ya da alt kültür grupları kültürel ve bireysel alandaki ifade özgürlüğü ve kimlik arayışları ile siyasal sahnede yerlerini almışlardır. Kültürel çoğulculuğu savunulan, devlete sadakati her şeyin üstünde tutan anlayışı red edilen bu dönem melez kimlik ve siyasi taleplerin ifade edilmesine tanık olmuştur (Neyzi, 2013, s. 127). Böylelikle Türkiye siyasal sahnesinde artık gençler sadece ulus devletin koruyucularından ziyade kendilerini ifade ettiklerini düşündükleri alt kültür kimlikleri ile de yer almaya başlamışlardır.

Eğitilmiş gençlerin yarınların teminatı ve ulus devletin koruyucuları olarak gören yaklaşım, gençlerin varlığını bugünde önemsizleştirir. Türkiye'de gençlik genel olarak bekar olma haliyle yani henüz ev bark sahibi olmamakla ilişkilendirilmektedir. Çok genç yaşta olsalar bile, evlenmiş olmak hem kadınlar hem de erkekler için yetişkin olma anlamına gelmektedir. "Delikanlı" kavramı özellikle genç erkeklerin yaşamındaki bir dönemi ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu dönem mümkün olduğunca kısa tutulmalı, askere gitmek, zanaat sahibi olmak ya da evlenmek gibi yetişkinler dünyasında kabul gören süreçlerle bir an önce sonlandırılmalıdır (Neyzi, 2013, ss. 111 - 114).

Oysa ki Türkiye'de yaşayan genç nüfus azımsanmayacak kadar fazladır. TÜİK tarafından 2015 yılında yapılan araştırma sonuçlarına göre 15-24 yaş grubundaki gençlerin Türkiye nüfusu içindeki oranı %16,4'tür. Bu nüfusun, %51,2'sini genç erkek nüfus, %48,8'ini ise genç kadın nüfus oluşturur. Bu oran Avrupa Birliği (AB) üye ve aday ülkeleriyle kıyaslandığında, Türkiye'nin genç nüfus oranının en yüksek olduğu görülmektedir (Mayıs 2015, TÜİK). Bu sebeple gençlere yönelik bakış açısının değiştirilerek, gençlerin önemli birer aktör olarak bugünden var sayılması bu çalışmanın da desteklediği bir görüştür.

1.1.2. Türkiye Yasalarında Gençlik

Türkiye'de gençler için düzenlenmiş yasalara bakıldığında, T.C. Anayasası'nın IX. Gençlik ve Spor Bölümü'nde yer alan 58. ve 59. maddeleri gençler için ayrılmış tek bölüm olduğu görülmektedir. Bu maddeler şu şekildedir:

Gençliğin Korunması:

MADDE 58: Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

Sporun Geliştirilmesi:

MADDE 59: Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.

İlgili bölümlerden anlaşılacağı gibi, İstiklal ve Cumhuriyet gençlere emanet edilmiştir. Devletin de sorumluluğu gençleri özellikle '*Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen*' edinen görüşlere karşı '*Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda*' yetiştirmek ve gelişmelerini sağlayacak tedbirler almaktır. Burada dikkate değer üç konu vardır: (1) Bu maddelerde gençlere yönelik kapsayıcı bir anlayış yoktur. Asıl amaç gençlerin bir sorun çıkarma potansiyellerine karşı devletin devamlılığını korumaya yönelik önlemlerdir; (2) Gençler alkol, uyuşturucu maddeler kullanmaya en yatkın, kumar oynayabilecek

kırılgan ve cahil bir kitle olarak gösterilmektedir. Devlet de bu gençleri korumakla yükümlüdür; (3) Devletin gençlerin kötü alışkanlıklardan uzak tutabilmesi için önerdiği yegane faaliyet de sporu teşvik etmektir.

Görüldüğü üzere, gençlik ile ilgili anayasa maddelerin temel konusu aslında gençler değil, gençler aracılığı ile devlete gelebilecek olası zararları en aza indirmek için devletin gençlere müdahale etmesidir. Gençler ve devlet arasında hak temelli ilişki, devletin lehinedir. Devletin gençleri olumsuz davranışlardan korumak için geliştirebileceği müdahale, olumsuz ve sosyal devlet anlayışındaki pozitif müdahale anlayışından uzaktır (Kurtaran, 2012, s. 133).

1.1.3. Gençlik Alanında Faaliyet Gösteren Devlet Kurumları

Türkiye’de gençlik alanında faaliyet gösteren 3 temel devlet aktörü vardır: (1) Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB); (2) Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve (3) AB Bakanlığı’na bağlı Türkiye Ulusal Ajansı (Kurtaran, 2012, s.134). Bu kurumların tümü Türkiye’de gençlik söylemin oluşmasında ve gençlere yönelik politikaların yürütülmesinde önemli bir yere sahiptir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, gençlik faaliyetlerinin düzenlenmesi, gençlik alanında çalışan STK’lar ve kamu kurumlarıyla ilişkilerin yürütülmesi, gençlerin kötü alışkanlıklardan, şiddet ve ayrımcılıktan korunması gibi görevler üstlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarının faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumludur. Böylelikle gençlerin eğitim hayatında belirleyici olan kurumdur. Türkiye Ulusal Ajansı ise AB’nin gençlik programlarının Türkiye’de yürütülmesine yönelik altyapı ve eğitim desteği sağlar.

1.2. GENÇLİK ÇALIŞMASI

Gençlik için olduğu gibi gençlik çalışması tanımında da Avrupa çapında ya da diğer ülkelerde ortak bir tanımlama bulunmamaktadır. Genç kitlesinin varlığının farkına varılmasından beri, gençler için ve/veya gençlerle yapılan aktiviteler gündeme gelmeye başlamıştır. Gerek hükümetler gerekse kilise ya da izcilik grupları gençlerin daha iyi bir vatandaş olabilmeleri, hayat becerileri kazanmaları, boş zamanlarını iyi şekilde geçirmeleri ya da benzeri amaçlar için çeşitli faaliyetler düzenlemişlerdir.

Gençlik çalışmasını tanımlama sorunu, 1990'ların sonundan itibaren, özellikle Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin, gençlik çalışmaları ve politikaları alanında uluslararası iş birliğini arttırmasıyla çözülmeye başlamıştır. Çalışmanın bu bölümünde farklı ülkelerde ve uluslararası örgütlerde gençlik çalışmasının çeşitlilik gösteren yöntem, alan ve hedef gruplarından bahsedilecektir. Böylelikle bu çalışmanın temel aldığı yaklaşımın ortaya konulması sağlanacaktır.

Gençlik çalışması farklı kültürlerden, yasal ve idari çerçevelerden etkilenir. Ayrıca çeşitli aktiviteleri ifade etmek için kullanılan bir terimdir. 10 ülkede gençlik çalışmasının tanım, hedef ve hedef gruplarının karşılaştırıldığı sosyo-ekonomik bir araştırma, gençlik çalışmasının çeşitliliği gözler önüne sermektedir. Aşağıdaki Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.3'te detayları verilmektedir ((Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, ss. 16 - 17).

Tablo 1-1: Gençlik Çalışması Tanımları

Avusturya	Boş zamanlarda yapılan ders dışı gençlik çalışması
Estonya	Gençlik çalışması, gençlerin ailelerinden, eğitim programlarından ve işlerinden bağımsız hareket etmelerini sağlayacak gelişimsel faaliyetlerin koşullarını yaratmaktır.
Almanya	Gençlerin ilgi alanları doğrultusunda, onların kişisel gelişimlerini arttırmaya yönelik birlikte karar alma, kendini ifade etme özgürlüğü ve toplumsal sorumluluk ve katılımı teşvik eden aktivitelerdir.
Yunanistan	Genç insanların yetişkin yaşantısına güvenli ve sağlıklı geçişini desteklemek amacıyla eğitim ve refah hizmetleri ve boş zaman aktiviteleri
İrlanda	Resmi akademik veya mesleki eğitim eğitimlerinin tamamlayıcısı olması için, gençlerin gönüllü olarak dahil oldukları ve kendi kişisel ve sosyal gelişimlerine arttırmak amacıyla tasarlanmış planlı eğitim programlarıdır ve gönüllü gençlik örgütleri tarafından uygulanır.
İtalya	Gençlerin işgücü piyasasına girmesini destekleyen girişimler
Hollanda	Destekleyici ve reaktif hizmetler ve boş zaman odaklı aktiviteler
Norveç	Gençlere katılım ve sosyal etkileşim yoluyla ilgi çekiciliği ve anlamlı boş zaman ve kişisel gelişim fırsatlarının verilmesi
Romanya	Gençlerin sosyal ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını ve isteklerine göre düzenlenmiş faaliyetler
İspanya	Gençler için ve gençlerle sosyal, kültürel, eğitsel veya siyasi nitelikteki faaliyetler

Kaynak: Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, s. 16

Tablo 1-2 : Gençlik Çalışması Amaçları

Avusturya	Sorunlara müdahale etme ve sorunları önleme, sosyal ve politik arenada eğitim ve başarı, boş zaman ve deneyim kazanma
Estonya	Gençlik çalışmasının amacı, toplumun üyeleri olarak gençlerin kendilerini idare etmesinin koşullarını hazırlamak ve bu konuda onları desteklemek.
Almanya	Kendi kimliğini ifade etme, katılım ve entegrasyon kavramlarına odaklanan sosyal ve kişisel gelişim
Yunanistan	Gençlerin sosyal ve kişisel gelişimi. Gençlerin aktif katılımı ve sosyal içermelerinin artırılması
İrlanda	Gönüllü katılım temelinde genç insanların sosyal ve kişisel gelişimi
İtalya	Yetişkin yaşama daha iyi geçiş imkânı sağlanması (iş, konut, kamusal yaşama katılım, vb.)
Hollanda	Sosyal katılım ve sosyal içirme
Norveç	Katılım ve demokrasiye giriş. Sosyal dışlanma ve marjinalleşmeyi önleme
Romanya	Gençlerin sivil faaliyetlere katılımı için bilgiye erişimi kolaylaştırma: ekolojik, siyasi, topluluk destek faaliyetleri, önleme, politik katılım katılımı ve entegrasyon, kendini geliştirme, eğitim, boş zaman etkinlikleri için yer, zaman ve destek sunarak dışlama sorununu ele alma
İspanya	Gençlerin sosyal dışlanmasını ve marjinalleştirilmesini nötralize etme. Toplumun farklı alanlarında gençlerin tam haklara sahip vatandaşlar olarak katılımını ve entegrasyonunu güçlendirmek

Kaynak: Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, s. 17

Gençlik çalışmasına dahil edilen faaliyetlerin çeşitliliği kadar, bu faaliyetlerin ne kadar içermeci ve dahil edici olduğu da önemlidir. Örneğin izciliğin kurucusu İngiliz Baden-Powell, gençlerin vatandaşlık duygusunu pekiştirmek için izciliği bir yöntem olarak geliştirdi. Gençlerin öz-yönetim gibi farklı becerileri geliştirebilmek için doğa ve macerayı işin içine katmıştı. Belçikalı rahip Cardijn ise izciliğe dahil olamayan işçi sınıfı çocuklarını fark ederek, onlar için başka bir metod geliştirdi: Katolik İşçi Gençler (Coussée, 2010, ss. 49-51). Gençlik çalışmasının toplumun çıkarı için ideal gençler yaratmak için mi var olduğu, yoksa farklı gençlik gruplarını dahil eden, ihtiyaçlarını gözeten bir yaklaşım mı sergilediği önemli bir soru haline gelmektedir. Gençlik çalışmaları uygulamalarında gençlerin problemlerine odaklanmak, tüm gençlik gruplarını içeren bir yaklaşım izleyerek çeşitliliği savunmak gereklidir.

Tablo 1-3: Gençlik Çalışmasının Yaş Aralığı ve Hedef Kitleleri

Avusturya	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	11-25 yaş arası
Estonya	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	7-26 yaş arası
Almanya	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	14-27 yaş arası
Yunanistan	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	< 30
İrlanda	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	10-25 yaş arası
İtalya	Dezavantajlı, sosyal olarak dışlanmış ve bölgesel olarak marjinalleşmiş grupları da içeren tüm gençler	15-36 yaş arası
Hollanda	Tüm gençleri de içeren dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış gruplar	< 23
Norveç	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	< 26
Romanya	Dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış grupları da içeren tüm gençler	15-35 yaş arası
İspanya	Tüm gençleri de içeren dezavantajlı ve sosyal olarak dışlanmış gruplar	15-29 yaş arası

Kaynak: Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, s. 17

Gençlik çalışmasının hedef kitlesi ile ilgili olarak, birçok ülkede gençlik çalışmasının 15-25 yaş arası gençlerle sınırlı olduğu, diğer ülkelerde (örneğin Norveç, Hollanda, ...) çocuk ve gençlik çalışmaları arasında güçlü bir ayrım yapılmadığı görülmektedir. Benzer şekilde, kültürel çalışma ile genç insanlarla yapılan refah çalışmaları ülkeden ülkeye farklılaşmaktadır. Bu durum, “gençlerle gençler için yapılan gençlik çalışması” ile "gençlere yönelik gençlik çalışması" arasındaki güçlü ayrıma da dikkat çekmektedir. Buna rağmen, çoğu ülkede gençlik çalışmasının tanımında farklı hedef gruplarını ve farklı amaçları ve farklılaştırılmış uygulamaları birleştiren bir yaklaşım vardır.

Smith (2013), gençlik çalışmasını geniş anlamda, “odağında gençlerin olduğu çalışmalar” olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmalar toplum merkezlerinde gençler tarafından yapılan çalışmalar, bir gençlik derneğinin geliştirdiği projeler, gençler

tarafından gençler için düzenlenen yaz kampları, karar verme mekanizmalarına gençlerin katılımını sağlayan sitelerin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmaları kapsayabilmektedir (Smith, 2013).

Banks'a göre, gençlik çalışması küçük bir meslek grubu tarafından yürütülür. Mesleki sınırları oldukça bulanıktır, büyük bir bölümü gönüllü olarak çeşitli kurum ve gönüllü örgütler tarafından yapılır ve işin büyük bir kısmını beraber çalışılan gençle yakın ilişkinin kurulması oluşturur (Aktaran Nemutlu, 2012b, s. 84). Taylor (2012) ise gençlik çalışmasının doğrudan ya da dolaylı olarak "öğrenme yaratmayı" hedeflediğini belirtir. Bu öğrenme bilgi, beceri ya da tutum değişikliği yönünde olabilir ve çoğunlukla formel olmayan öğrenme şeklindedir (s. 103).

Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyi de, gençlik çalışması tanımlamalarının ortak paydası olarak, yaygın eğitim yöntemlerinin (örgün eğitim sistemi dışındaki eğitim faaliyetleri) kullanılmasını ve gönüllü katılımı vurgular. Bu iki özellik, gençlik çalışmasını, aile, kamu ve okul gibi diğer eğitim müdahale alanlarının dışında tutar. Gençlik çalışması gençlerin bulunduğu yerde başlar. Önceden belirlenmiş müfradatla veya önceden belirlenmiş öğrenme çıktılarıyla uğraşmak zorunda değildir (*Youth partnership*, 2017c).

Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği, Peter Lauritzen tarafından yapılan tanımlamayı halen kullanmaktadır. Lauritzen'e göre gençlik çalışması gençlik için gençlerle yapılan sosyal, kültürel, eğitsel vb. içerikli etkinliklerin araç olarak kullanıldıkları faaliyetlerin tümüne verilen isimdir. Okul dışındaki aktiviteleri kapsar ve asıl amacı gençlerin topluma katılımlarını sağlamak, gençlerde sosyal içermeyi arttırmak ve gençlerin toplumda kendilerini sosyal ve kişisel olarak gerçekleştirebilecekleri alanlar yaratmaktır (*Youth partnership*, 2017c).

Gençlik çalışmasına dair Avrupa'da kabul edilen ortak değerler ve yöntemler şu şekilde ifade edilmiştir (*Youth partnership*, 2017c):

- "Gençlerin gönüllü katılımı;
- Gençlerin sesine kulak vermek;
- Genç insanları bir araya getirmek;

- *Gençlerin yaşam dünyasını anlamak;*
- *Gençlerin yaşam dünyasını genişletmek.”*

Her ne kadar gençlik çalışması farklı ülkelerde farklı şekillerde tanımlansa da; gençlik çalışmasına dair yaklaşımların ortak özellikleri, basitçe özetleyecek olursak, şu şekilde sıralanabilir (Smith, 2013)::

(1) Odağın Gençlerde Olması: Gençlik çalışmasının odağını gençler ve gençlerin deneyimleri oluşturmaktadır. (2) Gönüllü Temelli Katılım ve Etkileşim Üzerine Vurgu: Gençlik çalışması gönüllü temelli katılıma dayanır. Bu durum gençlerin içerisinde buldukları gençlik çalışmasına istedikleri zaman katılabilecekleri, istedikleri zaman bu katılıma son verebilecekleri anlamına gelmektedir. Diğer taraftan gençlik çalışması gençlerin ihtiyaçları doğrultusunda kurgulanır. Bu öğrenme sırasında eğitimci ve öğrenen arasında yatay bir ilişki ve etkileşim vardır. (3) Örgütlenmeye Bağlılık: Gençler bir araya gelmek ve birlikte bir görev üstlenmek için bir örgütlenme etrafında buluşurlar. (4) Resmi Olmamak, Arkadaşça ve Dürüstlük İçerisinde Hareket Etmek: Yapılan tüm gençlik çalışmalarında etkileşimin ve kurulan ilişkinin arkadaşça olması gerekir. (5) Gençlerin Eğitimi ve Daha Genel Olarak Gençlerin Refahı Konusuyla İlgilenmek: Gençlik çalışması özellikle yaşam içerisinden öğrenme prensibine vurgu yapar (Smith, 2013).

1.2.1. Gençlik Çalışmasının Ana Eylem Alanlarının Tanımı

Farklı ulusal gençlik çalışması geleneklerine bağlı olarak, gençlik dernekleri ve kurumları tarafından sağlanan faaliyetler ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Aşağıdaki tabloda, Avrupa ülkelerinde gençlik çalışmasının faaliyet alanlarını göstermektedir. Eğlence aktiviteleri, spor, ders dışı eğitim, gençlik bilgilendirme, danışmanlık ve katılım, ayrıca risk altındaki gençlere yönelik kariyer hizmetleri, eğitim ve kişisel destek gibi geniş ve çeşitli alanlarda faaliyet gösterilir (Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, s. 18).

Tablo 1-4: Gençlik Çalışmasının Faaliyet Alanları

Avusturya	Açık gençlik çalışması, Gençlik dernekleri, Kurumsal gençlik çalışması, eğlence / boş zaman etkinlikleri, Mobil gençlik çalışması,
-----------	--

	Spor, Pedagojik faaliyetler, Kültürel gençlik çalışması, Gençlik danışmanlığı, Gençlik bilgilendirme hizmetleri, Uluslararası gençlik çalışması
Estonya	Açık gençlik çalışması, Merkezler, Uluslararası gençlik çalışması, Akran eğitimi Önleme faaliyetleri, Spor, Gençlik danışmanlığı, Gençlik bilgilendirme hizmetleri
Almanya	Ders dışı gençlik eğitimi , Açık Gençlik çalışması / kulüpleri, Spor, Hedef grup odaklı gençlik çalışması, Gençlik dernekleri ve katılım, Gençlik sosyal hizmetleri, Uluslararası gençlik çalışması, Gençlik danışmanlığı
Yunanistan	Kariyer hizmetleri, Gençlik Bilgilendirme Hizmetleri, Gençlik danışmanlığı, Dezavantajlı hedef gruplar için eğitim, Kültürel eğitim, Açık gençlik çalışması, Sosyal güvenlik, Spor, Uluslararası gençlik çalışması, Gençlik dernekleri ve katılım, eğlence ve boş zaman aktiviteleri
İrlanda	Gençlik dernekleri, Gençlik merkezleri, Eğitim, Kişisel sosyal hizmetler
İtalya	Eğitim, Sosyo kültürel gençlik çalışması, Spor, Sosyal destek
Hollanda	Gençlerin katılımı, Gençlik bilgilendirme hizmetleri, Gençlik eğitimi, Gençlik sosyal hizmetleri, Gençlik Merkezleri, Gençlik dernekleri, Açık alan aktiviteleri, Spor
Norveç	Gençlik kulüpleri, Dezavantajlı gruplar için hizmetler, Gençlik dernekleri, Kültürel gençlik çalışması, Spor, Eğlence etkinlikleri, Katılım
Romanya	Eğlence / boş zaman etkinlikleri, Uluslararası gençlik çalışması, Gençlik bilgilendirme hizmetleri, Gençlik dernekleri, Gönüllülük, Rehberlik Kültürel gençlik çalışması
İspanya	Eğitim, Kültürel gençlik çalışması, Boş vakit odaklı gençlik çalışması, Gençlik bilgilendirme hizmetleri

Kaynak: Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik, 2006, s. 18

Var olan gençlik çalışması uygulamaları geleneksel olarak mekan ve/veya kapsam temelinde sınıflandırılabilir. Nemutlu, mekan temelindeki sınıflandırılmaların 3 başlık altında toplandığını belirtir: (1) Merkez temelli gençlik çalışması (*centre-based youth work*), gençlerin kendi istekleri ile bir gençlik merkezine gelip hizmet aldıkları ya da çalışmalar yürüttükleri gençlik çalışmasıdır; (2) Bağımsız gençlik çalışması (*detached youth work*) sabit bir mekan yerine gençlerin buldukları yerde yapılan gençlik çalışmasıdır; (3) Okul temelli gençlik çalışması (*school-based youth work*) odağında öğrencilerin olduğu, okullarda yapılan gençlik çalışmasıdır. Diğer bir sınıflandırma modeli olan kapsam bazında ise gençlik çalışması (1) Mahalle ya da il bazında yapılan yerel gençlik çalışmaları (*local youth work*); (2) ulusal çapta yapılan

gençlik çalışmaları; ve (3) Avrupa genelinde yapılan gençlik çalışmaları (*European youth work*) olarak sınıflanabilmektedir (Nemutlu, 2012b, s. 88)

Nemutlu yukarıda belirtilen sınıflandırmaların yetersiz olduğunu, işin özünü kaçırdığını savunur. Bu sebeple gençlik çalışmasının "odağında genç olan" yaklaşımından yola çıkılmalıdır. Gençlik çalışmalarının içeriğine ve uygulamalarına bakılırken ilk önce, gençlik çalışmasına katılan bir gencin hangi konumda, hangi rolle yer aldığına bakılmalıdır. Buradan yola çıkarak geliştirdiği "Özne-özel" sınıflandırması, Freire'nin eğitime yaklaşımı ve Wood'un gençlik çalışmasında ilişkiler sınıflandırması baz alınarak geliştirilmiştir. Bu model kısaca, gençlik çalışması alanındaki uygulamaların kim tarafından düzenlendiğine, kimi ve neyi etkilemek üzere oluşturulduğuna ve hangi konu üzerinde çalışmanın gerçekleştirildiğine dair bir sınıflandırma sunar (Nemutlu, 2012a, s.89).

Gönüllü faaliyetler aracılığıyla gençlerin toplumsal katılımını arttırmak, gençlik çalışmasının temelini oluşturan unsurlardan bir tanesidir. Gençlik çalışmasının genellikle gençlerin sosyal ve demokratik becerilerine ve tutumlarına katkıda bulunduğu var sayılır (Youth partnership, 2017a). Bu katılım da aktif yurttaşlık kavramı ile doğrudan bağlantılıdır. Gençlerin yaşadıkları yerlerde kendilerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen konularda karar alma sürecine ve kararların yürütülmesine bir özne olarak katılmalarını destekler. Bu bağlamda Türkiye'nin de imzaladığı *Avrupa Konseyi Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı*, gençlerin toplumsal katılımının desteklenmesi amacı ile yerel yönetimlerin üzerlerine düşebilecek görevleri kapsamlı bir şekilde sıralar.

Bu bağlamda Türkiye'de uygulamada olan Belediye Kent Konseyleri ve Gençlik Meclisleri, gençlerin katılımlarına alan açmaktadır. Yeni belediyeler Kanununun 76. maddesiyle Kent Konseyleri kapsamında gençlik meclislerinin kurulmasına yönelik hukuki bir adım atılmıştır. Gençlik meclisleri, gençlik çalışmasını destekler yöndedir. Gençlik meclisleri, bir ideal olarak gençlerin ilgili şehrin yönetimine katılmalarını sağlayan araçlardan bir tanesidir. Gönüllülük esasıyla oluşturulan yapılardır ve kentteki farklılaşmış ihtiyaçlara sahip kesimlerin şehrin yönetimine doğrudan katılımını sağlar (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006)

1.2.2. Gençlik Çalışmasının Tarihi

Gençlik çalışması teriminin ilk ne zaman kullanılmaya başlanıldığı konusunda da farklı yaklaşımlar vardır. Bazı tarihçiler 18. yüzyılın sonlarına doğru kiliselerde gelişmeye başlayan Pazar Okulları'nı düzenli gençlik çalışmasının ilk örnekleri olarak belirtir (Smith, 2013).

Gençlik çalışmasının kökenlerinin kiliselerde yoksullara yardım etmekle başladığını savunanlar, gençlik çalışmasının sosyal hizmet yoluyla şekillendiğini belirtir. İtalyan Bosco isimli rahip, 19 yüzyılda işsiz olan ya da çalışmak için çok genç olan işçi sınıfı çocuklarının sokakta vakitlerini boş geçirmelerine ya da küçük suçlar işlemelerine mani olmak için burjuvazi sınıfından insanların bu çocuklarla kiliselerde vakit geçirmesini organize eder. Böylelikle yetişkinler gençlerin bir taraftan kiliselerde iyi vakit geçirmelerini sağlar, bir taraftan da gençleri dua etmeleri için motive eder. Gençlik çalışmasının temelini Alman Wandervögel isimli okulda da atıldığını belirtenler de vardır. 19. yüzyılda sanayileşme, proleterleştirme, şehirleşme gibi sosyal dönüşümlere karşı çıkan bir grup üniversite öğrencisi şarkı söyleyerek, yürüyüş ve kamp yaparak eleştirilerini dile getirdiler. Böylece gençlik çalışması, gençlik hareketi olarak tarih sahnesinde yer almaya başladı (Youth partnership, 2017b)

Gençlik çalışmaları tarihi bize gençlik çalışmalarının farklı yapılarını gösterir. Bu farklı yapılar iki eksende yer alır. İlk eksen, pedagojik metod olarak gençlik çalışması ile sosyal pedagojik aktivite olarak gençlik çalışması arasında ayırım yapar. İkincisi ise, toplumdaki ayrı olarak konumlandırılmış gençlik çalışmasını, geleceğin iyi vatandaşlarını yetiştirmeyi ve genç vatandaşlarla toplumsal inşa olarak gençlik çalışmasını birbirinden ayırır. Bu analitik çerçeve, dört gençlik çalışması türünü ayırt etmeyi mümkün kılar (Coussée, 2008, s. 114):

- (1) *“Eğitim yöntemi olarak izcilik: Boş zamanlarda grup etkinlikleri yoluyla geleceğin vatandaşlarını yetiştirme;*
- (2) *Bir gençlik hareketi olarak izcilik: Öz yönetim önemlidir;*
- (3) *Pozitif gençlik gelişimi: Diğer kuruluşlarla bağlantılar yapılır, katılım önemlidir ve yetişkinler arka plandadır, ancak gençlik çalışması sona erecek bir araçtır ve gerçekten "yararlı" görünmemektedir;*

(4) Sosyal hareket olarak gençlik çalışması: Gençler, birlikte toplumun inşası için çalışır.”

Gençlik çalışması, gençlerin topluma entegre olmalarını kolaylaştırmak, onları yetiştirmek ve gençlerin ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik faaliyetleri içeren geniş bir yelpazede tanımlanmıştır.

1.2.3. Türkiye’de Gençlik Çalışması

Türkiye’de gençlik çalışması kavramı 1980 itibari ile Avrupa Komisyonu aracılığıyla sağlanan hibe olanaklarının etkisi ile uluslararası hareketlilik projeleri sayesinde duyulmaya başlanmıştır. Daha sonraları bu uluslararası hareketlilik ve kurumlar arasındaki ortaklıklar, hak temelli yaklaşımın gelişmesine ve gençlerin katılımını arttırmaya yönelik mekanizmaların artırılmalarına olanak sağlamıştır. İlerleyen dönemlerde ise gençlik çalışmasının sivil alanda etkinliğinin artmasında dört ana olay gözlenir: (1) 1996 yılında gerçekleşen Habitat II Zirvesi ; (2) Avrupa Akdeniz Gençlik Eylem Programı; (3) Avrupa Komisyonunun Gençlik Programını yürütmek üzere Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığını kurulması; (4) 2005 yılında çeşitli sivil toplum örgütlerinin başlattığı yeni programlar ve projelerdir (Nemutlu, 2012b, ss. 193 - 194).

Nemutlu, yukarıda belirtilen dördüncü madde ile bağlantılı olarak Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)’nın kurulmasına, gençlik çalışmalarında önemli bir etki yapan bir kuruluş olarak dikkat çekmektedir.

1.2.4. Toplum Gönüllüleri Vakfı

2002 yılında kurulan TOG farklı illerde öncelikli olarak üniversiteli gençleri destekleyerek çalışmalarına başlamıştır. Bu çalışmaların içeriği üniversitedeki gençleri örgütleyerek gençlerin kendi kişisel gelişimlerine katkı sağlaması için yaşadıkları yerelerde sosyal sorumluluk projeleri hayata geçirmeleri olarak özetlenebilir. Bu örgütlenmeler üniversitelerde öğrenci kulüpleri olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Nemutlu’nun TOG’un kurulmasıyla gençlik çalışmaları alanında ilk kez Vakıf statüsünde bir oluşumunun Türkiye’de çalışmalarına başlamasını özellikle

vurgulamaktadır. Diğer taraftan TOG'un, desteklediği gençlik örgütlenmeleri aracılığıyla formel olmayan öğrenme metotlarının Türkiye sivil alanında yaygınlaşmasına da oldukça katkı sağladığını belirtmektedir (Nemulu, 2012b, ss. 182-183).

TOG'un Türkiye'de yaygınlığını, Vakfın kurumsal web sitesi üzerinden yaygınlaştırılan bilgi aracılığıyla görebilmekteyiz. Kurumun web sitesinde belirtildiği üzere *"2016 yılında, Türkiye'nin dört bir yanından 63.096 gencin katılımıyla 2006 yerel, ulusal ve uluslararası sosyal sorumluluk projesi/etkinliği/kampanyası ve 405 eğitim gerçekleştiren Toplum Gönüllüleri, yerel kaynağı da harekete geçirerek yerel halkın katılımını sağlamaktadır. Türkiye'nin 80 ilinde gençlik grubu veya üniversite topluluğu/kulübü olarak faaliyet gösteren ve 129 örgütlenme ile aktif olan Toplum Gönüllüsü gençler 2016 yılında 693.751 kişiye çok çeşitli alanlarda hizmet götürmüşlerdir (TOG, Mayıs, 2017).*

Bu çalışmada TOG'un gençlik çalışmasından yola çıkıldığı için, vakfın benimsediği gençlik tanımı üzerinden gençlik çalışması tanımlaması yapılmaktadır. Bu tanıma göre gençlik çalışması *"gençlerin kendilerini gerçekleştirebilmeleri amacıyla gençlerin ihtiyaçlarına yönelik tasarlanan bir öğrenme ortamının yaratılmasına yönelik çalışmalardır"* (Başak Tuğsavul, kişisel görüşme, Mart 2017).

1.3. KATILIM

1.3.1. Demokrasi ve Katılımın İlişkisi

Katılımın ne olduğu ve nasıl olması gerektiği ile ilgili çok sayıda tartışma vardır. Dar ve geniş anlamlarıyla yorumlanabilen katılım, siyasal düşünce teorilerinin önemli konularından biri olmuş ve demokrasi tanımıyla doğrudan ilişkilendirilmiştir. Çalışmanın bu bölümünde katılım kavramı ele alınacak ve gençlerin siyasal katılımının bu çalışma çerçevesinde nasıl anlaşılması gerektiği ortaya konulacaktır. Bunun için ilk olarak farklı katılım tanımlamaları üzerinde belirleyici olan demokrasi kavramı ele alınacak ve demokrasi anlayışlarının katılım araçlarını nasıl şekillendirdiği açıklanmaya çalışılacaktır.

Demokrasi kavramı tarih boyunca tartışılmıştır ve çoğu zaman için demokrasi somut bir uygulamadan ziyade siyasal bir ideali temsil etmiştir. Kiilakoski ve

Gretschel geçmişten günümüze Avrupa’da görülen farklı katılım seçeneklerini analiz eden bir sınıflandırma sunmaktadır. Bu sınıflandırma, demokrasi kültürünün nasıl algılandığını, vatandaşların karar verme süreçlerine nasıl dahil edildiklerini ve hangi demokratik araçlara sahip olduğu gösterir (Kiilakoski, ve Gretschel, 2014, ss. 100 - 102).

Farklı demokrasi türleri farklı ideallere sahiptir. Demokratik bir kültürü neyin oluşturduğu, vatandaşların demokratik olarak nasıl katılım gösterdikleri ve demokratik araçların neler olduğu farklı şekillerde ele alınabilmektedir. Kiilakoski, ve Gretschel’in önerdikleri sınıflandırma aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1-5: Avrupa’da Yerel Düzeyinde Demokrasi ve Demokratik Araçların İdealleri

Demokrasi Teorileri	İdeal Demokrasinin Genel Çerçevesi	Yerel Otoritelerde İşleyiş
Temsili Demokrasi	Seçmen olarak vatandaş: Bilgi toplar ve oy verir. Ülkelere bağlı olarak 16,17,18 yaşlarındaki vatandaşlar oy kullanabilir ve aday olabilir. Siyasal kültür: seçilen adaylar kararları alır ve süreçleri yürütür.	Yerel konseylerin seçimi ve konseylerde görev almak.. Bazı topluluklarda Belediye Başkanı seçimi
Doğrudan Demokrasi	Politika yapıcı olarak vatandaş. Siyasal kültür: vatandaşlar bizzat karar vericilerdir.	Referandumlar. İnisiyatif kullanma hakkı belediye seviyesindedir. (Güç yerel halka verilir).

<p>Katılımcı Demokrasi</p>	<p>Katılımcı olarak vatandaş: Geri bildirim verir. Tartışma / eylemlere katılır. Siyasal kültür: Ortak konuları etkileme fırsatı verir ve katılımı destekler.</p>	<p>Yerel inisiyatifleri oluşturma hakkı, Oturum, toplantı, panel ve forumlar organize etmek. Konut projeleri için fon dağılımını gerçekleştirmek. STK'larda eylem.</p>
<p>Müzakereci Demokrasi</p>	<p>Müzakereci aktör olarak vatandaş: Kamuoyu tartışmalarında yer alır, argümanlar üretir, toplum üzerine düşünülmüş ve geliştirilmiş bir görüş oluşturur. Siyasal kültür: sorunlar vatandaşlarla tartışılır, kararlar, kanunlar ve eylemler meşrulaştırıldığı için insanlar anlayabilir. Siyaset bireyler ve ortak konular üzerindedir.</p>	<p>Vatandaş jürileri. Fikir birliği konferansları. Müzakereci tartışma günleri.</p>
<p>Karşı Demokrasi</p>	<p>Bir aktivist olarak vatandaş: Karar vericilerin eylemlerini içerik ve uygulamada izler, kontrol ve itiraz eder, sorgular ve reforme etmeye çalışır. (Yalnızca tartışmaz) Siyasal kültür: Karar vericilerin eylemleri vatandaşlar arasında güven eksikliği yarattığı zaman apolitik pasiflik yerine siyasi eyleme geçilir.</p>	<p>Gösteriler, internet yazıları ve diğer sosyal medya kullanımları, toplantılar, örgütsel faaliyetler, yasal ve yasa dışı aktivizm.</p>

Kaynak: Kiilakoski, ve Gretschel, 2014, ss. 101-102

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere bazı demokrasi türleri birbirini dışlayıcı gibi görünse de bazen de iç içe geçmiş özellikleri barındıran demokrasi türleri de vardır.

Yine tablodan anlaşılacağı gibi, temsili demokrasi türünde vatandaş yetkisini temsilciye devrettikten sonra pasif bir konuma gelmektedir. Gençler için de geçerli olan bu durum, ihtiyaçların dile getirilmesi araçlarının yetersiz kalması sonucunu doğurur. Ayrıca burada, belirli bir yaş sınırının altında olan gençler karar verme mekanizmalarına katılamazlar. Dolayısıyla temsili demokraside görülen bu eksiklikler karşısında, bireyler ihtiyaçlarını ifade etme imkanı ararken diğer demokrasi türleri gündeme gelmektedir. Doğrudan Demokrasi ise referandumlar aracılığı ile vatandaşları güçlendirir. Ancak yine çocuklar ve gençler referanslarda oy kullanma hakkına yaş sınırından dolayı katılamıyor olabilir. Bu sebeple yerel yönetim ya da okullarda gençlerin görüşlerinin alınması gerekir. Katılımcı demokrasi ise kararların alınması vatandaşların karar alma süreçleri içerisinde yer almasına imkan tanır. Bu yönüyle gençler ve çocukları karar alma süreçlerinde dışarıda bırakmaz. Müzakereci demokrasi ise vatandaşların karar vericilerle bir araya gelmesi ve bir ortak anlayış için birbirlerini ikna etmeleri için olanak sağlar. Karşı Demokrasi ise farklı siyasal aktivizm yöntemlerinin kullanabileceği alanlar yaratarak gençler için daha çok fırsat sunar.

1.3.2. Farklı Demokrasi Modellerinde İdeal Katılım

Schaller (2001) vatandaşların ideal katılımını, altı farklı demokrasi modeli ile açıklar. İlk iki model katılımı oy vermek ile sınırlı tutar. Bu modellerde tüm siyasal sorumluluk temsilcilerin üzerindedir. Diğer dört modelde ise vatandaşların katılımları toplumsal ve siyasal olarak teşvik edilir (EUYOUPART, 2004, ss.11-12). Bu modeller ve Schaller'e göre bu modelleri ortaya koyan kuramcılar şunlardır:

Çoğulcu temsili demokrasi (Kelsen, Leibholz, Fraenkel): Bu teoride, demokrasi yönetilen ile yönetenler arasında bir iş bölümü olarak karakterize edilir. Temsilciler maksimum kontrol ve sorumluluğa sahip karar vericilerdir. İnsanlar karar alma süreçlerinde doğrudan yer almazlar, aksine kurdukları siyasi partiler ile çıkarlarının temsil edilmesini sağlarlar. Dolayısıyla, siyasi partiler ve çıkar gruplarının ötesinde bir katılım, siyasi bir erdem olarak algılanmaz (EUYOUPART, 2004, s. 12).

Rekabet eden elitler demokrasisi (Schumpeter, Downs): Bu teoriye göre demokrasi karar vericileri seçme ve kararlara ulaşma metodudur. Yönetilen ile yöneten arasındaki ayrım bir iş bölümüdür. Yönetici adayları ve siyasi partiler en fazla oyu alabilmek için rekabet içerisinde. Bu süreçte liberal teorideki pazar ekonomisinin kurallarının izlendiği kabul edilir. Seçmenlerin de hangi siyasi aktörün bireysel anlamda kendisine en fazla kazancı sağlayacağını hesap ederek oy verdiği varsayılır. Dolayısıyla, bu düşünce yurttaş katılımını, en iyi politik liderliği üretme olarak kabul eder. Yurttaşlar tarafından yönetim anlayışından ziyade, hükümetin halk tarafından onaylandığı sistemin diktatörlükten en temel farkı insanların lider kadrolarını değiştirme imkânına sahip olmasıdır (EUYOUPART, 2004, s. 13).

Uzlaşma demokrasisi (Lehmbruch/Lijphart): Demokrasinin temel amacı, farklı ve çelişen fikirlerin entegrasyonunu sağlamaktır. Çoğunluğa sahip olmak karar almak için tek başına yeterli değildir. Farklı çıkar grupları karar alma mekanizmalarını değişik oranlarda etkiler, bu sebeple kararlara ilgili pazarlık yapmalarına izin verilir. Bu bağlamda, demokrasi, oy vermenin ve kampanyaların ötesinde geniş kapsamlı bir politik katılım fikri içerir. Öte yandan, model bir ölçüde elitist bir yön taşır. Bireyler, çıkarları itibariyle parçası oldukları toplumsal yapılar ve bu yapının elitleri üzerinden temsil edilirler. Bu sebeple bireylerin temsil edilebilmek için bir elit grupta ilişkili olmaları gerekir (EUYOUPART, 2004, s. 13).

Sosyal demokrasi teorileri (Adler, Bernstein, Kreisky): Sosyal demokrasi teorisi, temsili demokrasi fikrini ciddi bir şekilde özümser. Demokrasi sosyal hayatın her alanına yayılmalıdır. Okul, ekonomi, üniversiteler hayati önemdedir. Sosyal demokrasinin temel amacı bir toplum için kendini “ortak bir iyi” altında konumlandıran tüm bireylerin güçlendirilmesi ve hür iradelerini kullanabilmeleri olarak yorumlanabilir. Dolayısıyla, siyasal katılım mümkün olduğunca toplumun alt kesimlerince gerçekleştirilmelidir (EUYOUPART, 2004, s.14).

Sol kimlik ve katılımcı demokrasi modelleri (Bachrach, Pateman, Pelinka, Barber): Katılımcı demokrasi modelleri demokrasinin genel tanımındaki yönetilen ile yöneten arasındaki güç farkını azaltmaya, hatta (ideal olarak) ortadan kaldırmaya yönelik bir yaklaşım getirir. Sol kimlik modelleri birey ve kolektiflerin kendilerini

gerçekleştirmesini teşvik eder. Dolayısıyla, demokrasiyi derinleştirmeyi ve katılımı en üst seviyeye taşımayı hedefler. Siyasal katılım kavramı daha geniş olarak ele alındığında, doğrudan demokrasi katılımcı demokrasinin önemli bir tamamlayıcısıdır. Katılım sadece bir görev değil aynı zamanda bireylerin kendilerini gerçekleştirmesini ve tanımlamasıdır (EUYOUPART, 2004, s.14).

Sağ kanat kimliğe göre demokrasi modelleri (Schmitt, Weber)

Sağ kanat kimliğe göre demokrasi modeli sol kanat modele benzer bir eleştirel yapıya sahip olmakla birlikte bundan farklı sonuçlar çıkarır. Demokrasinin amacı insanların birliğini ve eşitliğini garanti altına almaktır. Bu yaklaşıma göre insanlar genellikle homojen yapıdadır. “Doğal irade” ve “ortak iyi”nin aynı doğrultuda olduğu varsayılır. Bu sebeple farklı çıkarlar muhalefet olarak algılanır ve olabildiğince yok edilmeye çalışılır. Çoğulculuk kabul edilemez. Güçlü bir lider insanların iradesini yansıtır ve referandumlarla bu liderin meşruluğu sağlanır, Katılım ise sadece etnik açıdan millet olarak tanımlanan insanların oy vermesinden ibarettir (EUYOUPART, 2004, s. 14).

Yukarıda da belirtildiği gibi demokratik katılım dar ya da geniş anlamıyla ifade edilebilir. Dar anlamda katılımda ana odak, adil ve eşit seçimlerin yapıyor olması ve vatandaşların kendileri adına karar verecek olan kişilerin seçimi için belirli aralıklarla oy kullanmasıdır. Buradaki ana endişe seçimlere katılım oranlarının düşük olması durumunda, vatandaşlar adına karar verenlerin meşruluğunun nasıl sağlayacağıdır. Ancak katılımcı demokrasi modellerinin de savunduğu gibi demokratik katılım 4-5 yıl ara ile oy kullanma görevinden çok daha fazlasıdır. Bu nedenle, daha kapsamlı bir demokratik katılım anlayışı, vatandaşların sivil toplum örgütlerine ve toplumsal hareketlere katılımı, okulların ve üniversitelerin yönetimine öğrenci katılımı, işçilerin meslek odalarına katılımı ve ailedeki demokratik katılım ile yakından ilişkilidir.

Carole Pateman'a göre, bir sivil ya da demokratik katılım kültürü, demokrasinin meşruluğunu sağlamak için formel siyasal sürecin ötesine geçmelidir: *“Ulusal düzeyde temsili kurumların varlığı demokrasi için yeterli değildir; tüm insanların maksimum katılımı sağlayabilmek için bireysel tutum ve psikolojik eğilimleri*

geliştirecek sosyalleşme veya sosyal eğitim demokrasinin var olabilmesi için gereklidir” (EACEA 2010/03, 2013, s. 23).

1.3.3. Katılımın Demokratik Meşruiyete Etkisi

Demokrasilerde siyasal katılım mekanizmalarının kısıtlı oluşu, vatandaşlarda siyasal yabancılaşma ve ilgisizliğe sebep olabilmektedir. Vatandaşların siyasal katılımının sadece belirli aralıklarla oy vermek ile sınırlı kalması, kendilerini etkileyen kararların alınışında etkili olamamalarına sebep olur. Karar vericilerin ve vatandaşların karşılıklı etkileşimden uzak kalması, siyasal rejimin meşruluğunun sorgulanmasını gündeme getirir. Diğer taraftan, siyasal istikrarı artırma uğruna, farklı toplumsal kesimlerin karar alma süreçlerinden dışlanması siyasete olan ilgisizliği de derinleştirir (Boyras, 2009, s.115). Bu sebeple gençlerin kendileriyle ilgili kararların alınışında söz söyleyebilecek mekanizmalardan yoksun olmaları da mevcut siyasal ilgisizliklerinin bir sebebi olarak yorumlanabilir.

Karar vericiler ile yönetilenlerin birbirinden kopuk bir hale geldiği bu tür geleneksel demokrasi uygulamalarında bir “demokratik meşruiyet açığı” söz konusudur. Bu açığın ortaya çıkmasıyla birlikte karar verici - yönetilen bağlantısını güçlendirerek meşruiyeti perçinleyecek yeni katılım mekanizmaları da ortaya çıkmaktadır.

Yılmaz ve Oy’un (2014) çalışmasına göre siyasal katılım mekanizmaları çok çeşitli olabilmektedir. Tüm demokrasi teorilerini dikkate aldığımızda katılım biçimleri konvansiyonel, konvansiyonel olmayan ve post-modern olarak sınıflandırılabilir. (1) Konvansiyonel Katılım: temsili demokrasi vasıtasıyla siyasi partiler ile ilişkili katılım biçimidir. Oy vermek, bir siyasi partiye ya da siyasi partinin gençlik organizasyonuna üye olmak, bir seçim kampanyasında bildiri dağıtmak gibi eylemleri kapsar. (2) Konvansiyonel olmayan katılım: Oy vermek dışında kalan karar verme süreçlerine katılma eylemlerini kapsar. Kişisel nedenlerle yaşanan çevreyle ilgili yerel ve/veya siyasal otoritelere dilekçe vermek, bir boykot ya da gösteriye katılmak gibi. (3) Post-modern katılım: internet protestoları ya da sivil toplum kuruluşlarına üyelik gibi eylemleri kapsar (Yılmaz ve Oy, 2014, s.27). Bu mekanizmalar ne kadar aktif ve yaygın olarak tüm çıkar grupları tarafından kullanılırsa, farklı taleplerin karar vericilere direkt olarak iletilmesi de kolaylaşır.

Bu çalışmada demokrasi kavramı geniş anlamıyla ele alınarak katılımın oy kullanmanın da ötesinde olduğu kabul edilecektir. Böylelikle gençlerin siyasal katılım seviyelerini anlayabilmek için tercih ettikleri ya da tercih etmek zorunda kaldıkları mekanizmaları yorumlayabilmemiz kolaylaşacaktır.

1.3.4. Gençlerin Katılımı

1.3.4.1. Uluslararası Örgütlerin Gençlik Katılımına Yaklaşımı

Son 40 yıl içerisinde gençlerin sosyal, siyasal ve sivil karar verme mekanizmalarına katılmalarını artırmaya yönelik tartışmalar artarak önem kazanmıştır. Özellikle gençlik çalışmaları ve araştırmalarında, gençlerin katılımları Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ya da benzer bir çok paydaş kurumdaki gençlik politikalarının ana konusu haline gelir (Crowley ve Moxon, 2017, s. 13).

Avrupa Konseyi, gençlerin çıkarları ve gençliğin katılımı konusuna odaklanan bir gündem geliştiren ilk uluslararası örgüttür. 1968 dönemi gençlerinin ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve gençlerin çıkarları ve endişelerine eğilmek için uluslararası işbirliğiyle 1972 yılında Strasbourg'da bir Avrupa Gençlik Merkezi kurmuştur. Aynı yıl, çok uluslu faaliyetlere mali destek sağlamak, Avrupa'daki gönüllü sektörünü geliştirmek amacıyla gençlik alanında çalışan ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları tarafından yönetilen Avrupa Gençlik Vakfı da kurulmuştur. Örgütün gençlik katılımına odaklanması yıllar içerisinde artarak devam etmiştir:

Avrupa Konseyi'nin "Gençlik Politikasının Geleceği: Gündem 2010" belgesinde Örgüt 10 yıl içerisinde odaklanacağı konular arasına "gençlik alanında sosyal içerme"yi dahil eder. Konsey'in gençlik politikalarıyla ilgili kurullarında, gençlik örgütleri ve üye ülke temsilcilerinin karar verme mekanizmalarında eşit olarak yer alması temel bir ilke olarak kabul edilir. (Crowley ve Moxon, 2017, s.13) "Avrupa Konseyi Gençlik Politika Özellikleri Bildirgesi: Gündem 2020" başlıklı belgede ise, gençlerin demokratik süreç ve yapılara aktif katılımının ve tüm gençlerin eşit olarak hayatın tüm aşamalarına katılımının temel öncelikli konu olduğu belirtilir (Avrupa Konseyi, 2008).

Bir diğer önemli belge ise 1992 yılında (genelde "Avrupa Gençlik Şartı" olarak anılan) "Gençlerin Yerel ve Bölgesel Hayata Katılımları Hakkındaki Avrupa

Şartı”dır. Bu Şart, belediyeler ve bölgeler düzeyinde gençleri ilgilendiren konular hakkında kararların alınmasında gençlere ve gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarına danışılmasını öngörür ve gençlerin bu kararlara aktif biçimde katılma hakkına sahip olduklarını vurgular (Denstad, 2014, s. 28).

Avrupa Konseyi, Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımı Şartı şöyle belirtir:

“Herhangi bir toplumun demokratik yaşamına katılma, her ne kadar bunlar da önemli unsurlarsa da, sadece oy verme veya seçimlerde aday olmaktan ibaret değildir. Katılımcılık ve aktif vatandaşlık daha iyi bir toplum oluşturmaya katkıda bulunacak şekilde eylem ve girişimlere katılma ve bunları etkilemeye yönelik haklara, araçlara, mekana, fırsatlara ve gereğine göre desteğe sahip olmak demektir” (Avrupa Konseyi, 2003, s.7)

Avrupa Komisyonu da gençlerin katılımının önemini her zaman vurgulamıştır. Gençlerin katılımın teşvik edilmesi ve karar verme mekanizmalarına dahil edilmesi, 1988 yılından itibaren kurumun gündemindedir (EACEA 2010/03, 2013, s.19). Ancak, Avrupa Birliği “Gençlik Hakkındaki Beyaz Kitap”ın (2001 yılında kabul edilmiştir) geliştirilmesi kararını alıncaya kadar, gençlik politikalarıyla ilgili konulara ilgisi, ilki 1988 yılında oluşturulan, Avrupa Komisyonu’nun gençlik hareketlilik programlarıyla sınırlı kalmıştır. Gençlik hareketlilik programları, gençlerin ülke dışında gönüllü olarak çalışma, diğer ülkelerle grup değişimleri gerçekleştirme ve farklı AB üyelerinden, diğer program ülkelerinden ve ortak ülke olarak tanımlanan diğer ülkelerden katılımcıların yer aldığı gençlik faaliyetleri için fon temin etme olanaklarını sağlayan bir programdır (Denstad, 2014, ss. 35-36). Kurum 2001 yılında “Avrupa Gençliğine Yeni Güç” isimli Beyaz Kitap ile gençlerin katılımını gündemine almaya başlar (EACEA 2010/03, 2013, s.19).

Beyaz Kitap’ta gençlerin katılımına odaklanmanın önemi şu şekilde belirtilmektedir:

Özellikle AB’nin genişlemesi nedeniyle ve AB değerlerinin benimsenmesini arttırmak amacıyla Komisyon genç insanların katılımlarının önünü açmayı savunmuştur. Avrupa projesinin kendisi genç, halen şekillenen ve hala tartışılan bir projedir. Eğer ilerleme kaydedilmek isteniyorsa, gençlerin istek, heves ve taahhüdüne ihtiyacı vardır (Avrupa Komisyonu, 2001, s.4).

Avrupa Komisyonu tarafından 2001 yılında yayımlanan “Beyaz Kitap: Avrupa Gençliğine Yeni Güç”, hem Avrupa Birliği’nin hem de üye ve aday ülkelerin gençlik politikalarına yön vermektedir. Metin özellikle katılım, değerler, eğitim, iş gücüne katılım ve özerklik gibi alanlarda ülkelerin gençlik politikalarına ayrıntılı bir perspektif sunar. Avrupa Parlamentosu tarafından da onaylanması sebebiyle yasal bir dayanağa sahip olan metin gençlerin karar verme mekanizmalarında daha aktif yer almalarını sağlamayı öngören, gençlik politikasının nasıl olması gerektiği ile ilgili yol haritası sunan bir öneri belgesidir (Gür, ve Bahçeci, 2014).

Beyaz kitapta dört ana vurgu şu konu başlıklarında yapılmıştır: (1) Gençlerin aktif yurttaşlığı ve katılımı; (2) Deneyimlemenin tanınması ve alanların genişletilmesi; (3) Gençlerin özerkliğinin geliştirilmesi; (4) Değerler üzerinden Avrupa Birliği (Avrupa Komisyonu 2001, p.12-13). Bu çalışmanın konusu gereği birinci başlık üzerinde durulacaktır. Bu başlık, gençlerin katılımının artırılması için yeni mekanizmaların yaratılmasını ve bilgiye erişimin kolaylaştırılmasını savunur. Mekanizmalar anlık ve tek seferlik, kamuoyu yoklamaları şeklinde olmamalı; aksine her ne kadar zor olsa da gençlerin sürekli katılıma teşvik edilmesi ve karar alma süreçlerinin parçası olmaları sağlanmalıdır. Örgütsüz gençler de bir o kadar dahil edilerek sadece gençlik alanındaki programlar hakkında değil istihdam, çalışma koşulları, barınma, araştırmalar, sağlık gibi alanlarda da bilgiye ulaşım kolaylaştırılmalıdır. Bilgiye ulaşım ve bilgiyi üretme süreçlerine eşit derece önem verilmeli ve bu süreçler dezavantajlı gençlerin erişimlerini de kapsayacak şekilde tasarlanmalıdır (Avrupa Komisyonu, 2001, ss.12-13).

Günümüzde Avrupa Birliği, üye ülkelerin gençlik politikalarının geliştirilmesine kapsamlı bir şekilde dahil olmaktadır. Bu dahil oluşun yolları, Denstad (2014) tarafından şu şekilde özetlenmektedir :

- Gençlerin yurttaşlığının ve toplumun her alanına katılımlarının teşvik edilmesi (Komisyon’un politika öncelikleri, Gençlik Programı ve Avrupa Gençlik Portalı yoluyla);
- Eğitimin, gençlerin istihdamının ve sosyal içermenin teşvik edilmesi, özellikle (Avrupa Gençlik Paketi’nin uygulanması yoluyla) gençlerin eğitimden

istihdama geçişinde genelde istikrarsızlıklar içeren aşamaların üzerinde durulması;

- Diğer sektörlerdeki politikalara gençlik boyutunun dahil edilmesi (Denstad, 2014, ss. 35-36).

Ayrıca Avrupa Komisyonu ile Avrupa Konseyi arasında Gençlik ortaklığı söz konusudur. 1998 yılında Avrupalı genç işçilerin eğitimiyle ilgili olarak başlayan ortaklık, bugün beş alanda devam etmektedir: (1) Avrupa yurttaşlığı; (2) insan hakları eğitimi ve kültürler arası diyalog; (3) gençlerin istihdamının sağlanması ve mesleki eğitimlerinin kalitesinin ve tanınmasının artırılması; (4) gençlik hakkında daha iyi anlayış ve bilgi; (5) gençlik politikalarının geliştirilmesi (Denstad, 2014, s. 40-41).

Avrupa Birliği'nin "2010-2018 Gençlik Stratejisi"nde de gençlik katılımı öncelikli konudur ve Avrupa Komisyonu ile üye devletler arasındaki işbirliğinin önemini ortaya koyar. Bu bağlamda 2011 ve 2012'de Konsey tarafından kabul edilen yönerge farklı gençlerin dahil edilmesini ve gençlerle diyalogun artırılması için yeni yöntemlerin kullanılmasını öngörür (Crowley ve Moxon, 2017, s. 13).

Katılım, demokratik bir toplumun temel unsurudur. Avrupa kurum ve organizasyonları gençlerin aktif vatandaşlığını artırmak ve demokrasinin gelişiminde onların dahil edilmesini ve katkılarını güçlendirmek için gençlerin katılımının önemini sürekli vurgular. Böylelikle gençlerin yerel, bölgesel ve ulusal seviyelerde karar verme mekanizmalarına dahil olması demokratik toplumların da temelini oluşturacaktır.

Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği dışında gençlik katılımını önemseyen bir diğer uluslararası örgüt, Birleşmiş Milletler'dir. Birleşmiş Milletler, gençlik katılımını sağlamaya yönelik olarak BM'ye üye devletlerin ulusal gençlik politikalarını etkilemeye ve gençlerin hükümetlerin karar alma mekanizmalarına ve topluma katılımları sağlamaya çalışır. BM Genel Kurulu, 1985'i Uluslararası Gençlik Yılı olarak kabul ederek gençlik katılımını gündeminde tutmayı sürdürmüştür. 1995'te, örgüt 2000 Yılı ve Ötesi için Dünya Gençlik Eylem Programı'nı (DGEP) kabul ederek, gençlere ve ulusal gençlik politikalarının teşvik edilmesine verdiği desteği daha da ileriye taşıdı. BM üyesi devletler DGEP yoluyla belirlenmiş olan 10

öncelikli eylem alanını takip etmek taahhüdünde bulunmuşlardır. Bu alanlar: 1. Eğitim, 2. İstihdam, 3. Açlık ve yoksulluk, 4. Sağlık, 5. Çevre, 6. Madde bağımlılığı, 7. Çocuk suçluluğu, 8. Boş zaman faaliyetleri, 9. Kızlar ve genç kadınlar, 10. Gençlerin toplumsal hayata ve siyasi kararlara tam ve etkin katılımı (Denstad, 2014, s. 41).

Gençlerin katılımı hem gençlerin kendi görüş ve fikirlerini aktarabilecekleri alanı, hem de karar vericilerin bu görüş ve fikirleri dinlemeleri ve hesaba katılmalarını içermelidir.

1.3.4.2. Gençlik Katılımının Önemi

Gençlerin katılımı, gençlerin hayatlarını etkileyen tüm kararların alınmasında geçerli olmalıdır: Örneğin; eğitim, sağlık ya da bir belediyenin gençlik merkezini inşa etmesiyle ilgili kararlarda gençlerin söz sahibi olması gereklidir. Böylelikle katılımcı bir demokrasiden de bahsedebilmemiz mümkün olabilecektir.

Gençlerin de karar verme mekanizmalarına katılımı önemlidir. Denstad bunun nedenlerini şu şekilde özetler (Denstad, 2014, s. 48):

1. İlk olarak gençler bir kaynaktır. Genç insanlar topluma önemli katkılarda bulunurlar: Çevreyi koruyan ve yoksullukla mücadele eden örgülerde çalışırlar, akranlarına yardım ederler, kendi toplumlarını geliştiren girişimlerde rol alırlar, yeni ticari girişimler başlatırlar ve ailelerine katkıda bulunurlar. Bu sebeple gençler geleceğin yurttaşları değil bugüne değer katan yurttaşlardır. Gençler enerjileri, idealizmleri ve bilgileri ile toplumu geliştirmeye katkıda bulunurlar. Bu sebeple siyasi bir aktör olarak görülmeli kendilerini etkileyen konularda siyasi kararlara ortak edilmelidir.
2. İkinci olarak, genç olmak konusunda kimse gençlerin kendisinden daha fazla uzmanlığa sahip değildir. Genç insanların ihtiyaç ve sorunlarını anlayabilmek ve bunlara en uygun cevabı verebilmek için gençlerin katılımı önemlidir.
3. Üçüncü olarak, eğer kararlar verme mekanizmalarına gençler dahil edilirse, gençlerin bu kararları sahiplenmesi daha kolay olacaktır.

Böylelikle gençler alınan kararların uygulanışında destek olacak ve savunuculuğunu yapabilecektir.

4. Dördüncü olarak gençlik farklı çıkarları ve endişeleri bulunan heterojen bir gruptur. Nüfusun da önemli bir yüzdesini oluşturur ve bazı Avrupa ülkelerinde nüfusun büyük kısmını oluşturur.
5. Son olarak, gençlerin siyasi kararların doğal ortakları olması gerekliliğinin hukuki nedenleri vardır: Avrupa antlaşmalarında ve uluslararası antlaşmalarda imzacı devletler gençleri siyasi kararlara dahil etme taahhüdü vermişlerdir.

Gençlerin karar verme mekanizmalarına dahil edilmişinin önemi vurgulanırken, pratik yaşantıda bunun gerçekleşemiyor olması birçok sebepten olabilmektedir. Bu sebepleri ortaya koymak, mevcut sistemin değiştirilmesi konusunda yapılabilecek ilk adımdır.

Gençlerin karar verme mekanizmalarına katılmıyor ya da katılmıyor olması şu sebeplerden kaynaklanıyor olabilir: Örneğin zaten siyasi erkin vatandaşlarla paylaşılma geleneğinin bulunmadığı bir düzen içerisinde, karar verme mekanizmalarının herkes için ulaşabilir olması akla gelmiyor olabilir ya da Denstad'ın (2004) da belirttiği gibi gençlerin karar verme mekanizmalarına dahil olamamaları karar verenlerin zihniyetinden de kaynaklanıyor olabilir. Denstad şöyle demektedir: “Karar verenler, ‘reşit olma’ veya oy verme yaşına bile ulaşmamış olan gençlerin, sorumluluk isteyen kararlara katkıda bulunmayacaklarını düşünebilir. Ya da siyasetçiler ve devlet yetkilileri siyasi kararları almak ve politikaları geliştirip uygulamak konusunda sadece kendilerinin görevli olduklarına ve ‘özel çıkar gruplarının’ kararlarını etkilemelerine izin vermenin yanlış olduğuna inanıyor olabilirler” (Denstad, F., Y., 2014, s. 47).

1.3.4.3. Gençlerin Farklı Siyasal Katılım Biçimleri

Geleneksel siyasi katılım biçimlerinin yanında, günümüzde yeni nesil siyasal katılım biçimleri de gelişmektedir. Bu eğilimde geleneksel katılım biçimlerinin gençler için git gide daha yetersiz kalmasının etkisi vardır.

Siyasal katılımı ölçmek için kullanılan geleneksel göstergeler oy kullanmak, siyasi partilere üyelik, siyasetle ilgilenme oranı, siyasi kurumlara güven oranlarının

ölçülmesi şeklinde olagelmıştır. Oysaki Willems'e göre son zamanlarda gençlerin siyasal katılım oranlarına bakıldığında bahsi geçen göstergelerde bir düşme görülmektedir. Gençlerin oy kullanma oranlarının düşmesi şu sebeplere bağlanmaktadır: siyasetle ilgisizlik, kurum ve politikaları ile ilgili yetersiz bilgi sahibi olma ve yetersiz bilgilendirilme, siyasi sistem hakkında olumsuz ön yargı sahibi olmak gibi (Willems, ve diğerleri, 2012, s. 12-13).

Her ne kadar geleneksel katılım biçimlerinde bir düşüş olsa da, bu gençlerin siyasal konulara karşı ilgisiz olduğu anlamına gelmemektedir. Aksine, siyasal alana ilgi duymalarının birçok nedeni olabilir. Siyasi konulara ilgiyi şekillendiren çeşitli etkenler vardır. Yaşam standardı, ebeveynlerin yüksek öğrenim seviyesi ve gençlerin kendi eğitim seviyeleri bu ilgiyi etkileyebilen sebepler olabilir. Aynı zamanda bu ilgiyi ailelerin etkisi, aile gelenekleri ve ebeveynlerin siyasi ve sosyal katılımlarının rol model alınması da belirler (EUYOUPART, 2005, 92).

Siyasi konulara ilgi gösteren ancak geleneksel katılım biçimleriyle kendisini ifade etme imkanı sınırlı olan gençler, yeni ve farklı katılım biçimlerine yönelmektedir. Gençlerin siyasal ifade biçimlerinde oy vermek ve siyasi partiye üye olmaktan farklı katılım biçimlerine doğru bir kayma olduğu belirtilse de bu yeni formların ne olduğu ile ilgili ortak bir kanı yoktur. Ancak genel olarak, ortak yönetim, ortak üretim, dijital katılım yenilikçi katılım biçimleri olarak görülüyor. Diğer yandan gençlik meclisleri ve benzeri yapılar, gençlik aktivistliği ya da popüler protestolar daha az yenilikçi olarak tanımlanmaktadır (Crowley ve Moxon, 2017).

Siyasal alanda geleneksel olmayan katılım biçimleri bilişim ve iletişim teknolojilerinin (BIT) kullanılmasıyla siyasi tartışmalar, imza kampanyaları, siyasi iletiler göndermek gibi yeni formlarda karşımıza çıkmaktadır (EACEA 2010/03, 2013, s.16). Yeni iletişim teknolojileri ve internet, gençlerin daha hızlı ve konforlu bir şekilde bilgi edinme, haberleşme, örgütlenme ve seslerini duyurmalarına alternatif yollar sağlamaktadır. Arap Baharının etkisi ile, Shihade ve diğerleri tarafından "Avrupa Baharı" diye adlandırılan, son yıllardaki toplumsal hareketlerde Avrupa'daki gençlerin sivil ve siyasal alanda var olması, çok sayıda gencin hızlı bir şekilde kamusal alanları işgal etmesi, cep telefonları ve sosyal medya sayesinde mümkün olmuştur. Özellikle küresel adalet hareketi kapsamında neoliberal kapitalist

küreselleşme ve etkisiz, meşruiyet krizindeki demokratik temsiliyeti eleştirmek, son zamanlarda ise küresel mali krizler dolayısıyla uygulanan kemer sıkma politikalarını, işsizliğin artmasını ve sosyal refahın bozulmasını protesto etmek için gençler sokağa çıkmıştır (Shihade, ve diğerleri, 2012, s. 5). Örneğin İspanya'daki "Öfkeli" hareketi, Fransa'daki "Gece Ayakta" hareketi geçtiğimiz dönemlerde karşımıza çıkan önemli gençlik hareketlerindedir. Bu sebeple bugün gençlik katılımını tartışırken ve katılımının boyutlarını ortaya koyarken yeni çoklu katılım biçimlerini de dikkate almamız gençlerin siyasal katılımlarını anlamamızı kolaylaştıracaktır.

Gençlerin özerk eylem/ hareketlere (*Autonomous movements*) yüksek katılımı, mevcut siyasi kurum ve süreçlere olan inanç ya da ilginin eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Gençlerin katıldıkları özerk eylemler genellikle feminizm, barış, çevre ve öğrenci hareketleri gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır. Özerk hareketler, temsili demokrasiyi ve çoğunlukçuluğu reddetme eğilimindedir ve bunun yerine doğrudan demokrasiye ve kendi kendini yönetmeye dayanan, yatay (hijerarşik olmayan), fikir birliği yoluyla karar alma (mümkün ve gerekli ise) veya ortak asgari anlaşmalara dayalı, katılımcı ve herkese açık olan forum modelini savunurlar. Örgütsel ve kurumsal altyapı eksikliği, bilgi ve iletişim teknolojileri ile sosyal medya tarafından kolaylaştırılan gelişmiş sosyal ağ yapılarının yanı sıra toplu kimlik süreçleri, bu hareketlerde iç tutarlılığın sağlanmasını ve yeni bağlamlarda hızlı mobilizasyonu sağlar (Fominaya, 2015, ss. 4 - 5).

Gençlerin toplumsal hareketlere aktif katılımlarını artıran çeşitli nedenler olabilir. İlk nedenler ideolojik nedenler ve motivasyonla ilgilidir: Gençler, pasif, alaycı ve ilgisiz olmaktan ziyade gelecekle ilgili kaygı duymaktadırlar. Güçlü idealleri vardır ve statükoya karşı isyan etmeye isteklidirler. İster aşırı sağcı, ister anarşist, isterse çevreci olsunlar, tüm aktivistler dünyayı daha iyi hale getirmek için eylemlere katılırlar. İkinci sebep ise, daha araçsal-rasyonel bir sebeptir: Aslında, işsizlik ya da istikrarsız istihdam ve uygun fiyatlı barınma ve banka kredisine erişimin olmaması gibi Avrupa'daki gençliği doğrudan etkileyen birtakım sosyal sorunlar vardır. Mevcut küresel mali krizler, bu problemleri daha da şiddetlendirmiştir. Gençlerin toplumsal hareketlere katılımlarını açıklamaya yönelik yapısal nedenler ise gençlerin daha az sorumluluk sahibi olması ve dolayısıyla eğer isterlerse serbest zamanlarını aktivizme ayırabilecek olmalarıdır. Genellikle, gençlerin aktivizminin bir sonucu olarak

kaybedebilecekleri daha azdır ve bu nedenle büyük riskler almak ve karar vericilere baskı yapabilecek protestolar yapmak isteyebilmektedirler. Yaşlarına ilişkin psiko-sosyal faktörler de ileri sürülmüştür: gençler aidiyet hissetmek için statü belirten (feminist, çevreci, vb.) bir gruba katılabilirler. Böylelikle kendini ifade etme (*self-expression*) gerçekleşir, kendi alt-kimliklerini yaratırlar (Fominaya, 2015, ss. 3-4)

Kendini ifade etmenin (*self-expression*) gençler arasında gün geçtikçe önemli hale gelmesi, gençlerin geleneksel olan katılım çeşitlerine alternatif olarak benimsedikleri bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençler kendi değer, kimlik ve yaşam tarzlarını farklı şekillerde ifade ederek, siyasal katılımlarını çeşitlendirmektedir (Willems, ve diğerleri, 2012, s. 19).

Gençlerin giderek kendilerini farklı yaşam tarzları, kimlikler ve değerlerle ifade etmesi, sivil ve siyasal katılımlarının da daha çok konu odaklı ve daha kişisel ve formel olmayan yönde gelişmesine sebep olmaktadır. Gençler çoğu online platformlarda gerçekleşen yatay katılım biçimlerini tercih etme eğilimindedir. Bu katılım biçimleri imza kampanyalarına katılmak, ağlara dahil olmak, planlanmamış protesto eylemlerine katılmak ya da tüketici aktivisitliği (kendi siyasi görüşüne uygun alışveriş) olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle kendini ifade etme (*self-expression*), bilinçli tüketim, düşünceyi t-shirt, rozet ya da çantalarla ve sosyal (*online*) platformlarda ifade etmek, katılım anlamına gelmeye başladı. Bazı tartışmalar tüketim toplumlarında bireyselleşmenin, bireyin öneminin artması ve toplumsal bağlılığının azalması anlamına geldiğini de savunmaktadır (Willems, ve diğerleri, 2012, ss. 17 -21).

R. Spanring daha bireyselci, yatay katılım biçimlerinin gençler tarafından daha çekici olmasının sebebini, gençlerin bir örgütün amaç ve metotlarına uzun vadeli bağlanmak istememeleriyle ilişkilendirir. Çünkü gençler kendilerini bir ideolojiye bütünüyle adanmak yerine çok kimliliği tercih ederler, diğer taraftan mevcut sistemi konvansiyonel metodlarla etkilemekte etkili olmadıklarının farkındadırlar. Bu sebeple, gençler kendi siyasal duruşlarını, değer, ilgi ve ideallerini farklı şekillerde dışa vururlar (Crowley, ve Moxon, 2017, s. 19).

Kendini ifade etmenin (*self-expression*) öneminin artmasının, artan internet ve yeni iletişim teknolojilerini kullanmakla bağlantısının olduğu vurgulanmaktadır. Yukarıda da değinildiği gibi, BİT kullanımının artması gençlerin seslerini duyurmaları ve fikirlerini ifade etmeleri için yeni fırsatlar yaratmıştır. Sosyal ağlarda vakit geçirmenin gençlerin hayatlarının bir parçası haline gelmesi gençlerin karar verme mekanizmalarına katılımlarını destekler hale gelmiştir. Sosyal medya dışında da gençler kendilerini ifade etme alanı yaratıyor. Örneğin; adil-ticaret ürünleri satın almak, doğa dostu olarak vegan beslenmek, gönüllülük, siyasal düşüncenin sosyal medya üzerinden savunulması, bir siyasal görüşü savunan t-shirt giymek gençlerin siyasal katılımlarını ifade ettikleri yöntemler olarak ortaya çıkmıştır (Crowley ve Moxon, 2017, s.19).

Aynı zamanda bu faaliyetlerin finansmanının görece düşük olması, gençlerin ailelerinden bağımsızlaşmalarını kolaylaştırmıştır. Ancak unutmamak gerekir ki yeni bilgi ve iletişim teknolojileri siyasal olanakları sınırlı ya da de-politize olmuş kitleleri harekete geçirmekte tek başına yeterli değildir. İnternet yalnızca bu teknolojilerin kullanımı için gerekli sosyal ve ekonomik sermayeye sahip olan ve genellikle siyasal bir yönelimi olan kişilerin benzer görüşteki siyasal grup ve kişilerle bağlantıya geçmesini kolaylaştırmaktadır (Tuna, 2011, ss. 270 ve 288).

Buradan hareketle, gençlerin siyasete ilgisiz olmadığını söyleyebiliriz. Aksine gençler siyaseti sorumluluk ve idealizm gibi kavramlarla ilişkilendirmektedirler. Demokratik değerlere inanmaktadırlar. Siyasal katılımlarının düşük olmasının en büyük sebebini ise zaman kısıtlılığı ve siyasal prosedür ve yapıların şeffaf olmaması teşkil eder. Bu sebeple de gençler siyasal görüşlerini, kendi demokrasi ve vatandaşlık tanımları çerçevesinde yorumlayarak kendilerini farklı şekilde ifade ederler. Farklı siyasal katılım biçimlerini tercih etmelerindeki en önemli faktör ise, birçok ülkenin gençleri karar verici siyasal aktör olarak görmekten ziyade acemi olarak görmesinde yatmaktadır. Siyasal sistem gençlere sorumluluğun sınırlı olduğu katılım alanları sunmakta ve bu katılımı sağlamayı gençleri kontrol altında tutma isteğiyle yapmaktadır. Bu sebeple gençler kendilerini siyasal süreçlerin parçası gibi hissetmemekte ve başka araçlarla seslerini duyurma çabası içerisine girmektedir (Willems, ve diğerleri, 2012, ss. 16-20).

1.3.4.4. Türkiye’de Gençlerin Siyasal Katılımları

Türkiye’de katılımın siyasal kültür bağlamında düşük olmasının Osmanlı İmparatorluğu’ndan devralınan gelenekten olduğu varsayılır. Güçlü devlet algısının katılıma izin vermemesi bu duruma sebep olmaktadır. 1950’lerde sadece oy vermekle sınırlı siyasal katılım, 1962 anayasası ve dünyadaki akımların etkisi ile 1970’lerde örgütlenme, siyasal tartışma ve benzeri siyasal katılım biçimleri ile genişlemiştir. 1982 Anayasası ise, var olan özgürlükçü siyasal düzene ket vurmuştur ve merkezi yönetim tekrar güçlenmiştir. Örgütlenme olanakları sınırlandırılmıştır. 1990’larda siyasal sistem sürekli istikrarsızlık yaşamış, periyodik ekonomik krizler orta sınıfın erozyona uğramasına sebep olmuştur. Tüm bu dönemlerin etkisi günümüzde de siyasete katılımın zayıf kalmasına neden olmuş, kurumlara ve bireylere duyulan yüksek şüphecilik, katılımın talep edilmesini bile engeller hale gelmiştir (Erdoğan, 2009, ss.1-4)

Cumhuriyetin kurulmasından itibaren mevcut siyasal düzen bu şekildeyken, gençlik imgesinin değişiminden de kısaca bahsetmek yerinde olacaktır. Neyzi’ye (2001) göre, Türkiye’de 1923-1950 arasında yeni ulusun sembolü olarak modernist bir gençlik imgesi vardır. 1950-80 yılları arasında ise, gençlik kavramının asilikle eş tutulmaya başlanmasına rağmen bu modernist imge gücünü kaybetmez. Ancak 1980 sonrası dönemde gençlik imgesi bu gücünü yitirerek yeni bir gençlik kültürü (örneğin otorite karşıtlığı gibi) oluşmaya başlar (Neyzi, 2001, s.426).

İnternetin de yaygınlığının artması ve gençler tarafından aktif olarak kullanılması Türkiye’de sosyal medya ile sivil katılımın 1990’lı yıllardan itibaren gelişmesini sağlar. Özellikle sosyal medyada blogging, facebook, twitter, youtube gibi kanalların kullanımı artmaya başlamıştır. Türkiye’de 2013 yılında gerçekleşmiş olan Gezi protestoları, konvansiyonel olmayan katılım araçlarının kullanıldığı, sosyal medyanın yaygınlığını çarpıcı şekilde gösteren en önemli olaydır. Gençler için artık internet bir siyaset yapma aracı ve siyasi bir mecradır. İnternet gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri bir alan olarak karşımıza çıkar.

Diğer taraftan online mecra üzerinden bilgi üretmek de yaygın hale gelmiştir. “*User generated content*” denilen özellikle Türkiye’de aktif olarak kullanılan ekşi sözlük,

itü sözlük gibi sözlüklerde kişiler, kurumlar, olaylar ve durumlarla ilgili birtakım bilgiler üretilir. Arsan (2013); özellikle 2007 sonrasında hükümetin daha otoriter, totaliter ve baskıcı bir rejimi halka dayatması, düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki yasakların artmasının sosyal medya üzerinden bir aktivizm başlamasına sebep olduğunu dile getirir. En önemli örnek olarak da 140 Journos'u gösterir. 140 Journos Türkiye'de farklı üniversitelerde okuyan ve iPad'lerle yurttaş gazeteciliği yapan gençlerden oluşan bir gruptur. Bu gençler devam eden davaları ya da kürtaj ile ilgili protestolar, gazetecilerin baskılandığı durumlar gibi toplumsal olayları yakından izleyerek duruşmaları ve gösterileri sosyal medyadan aktarırlar (Arsan, 2013, s. 175).

Gençlerin siyasal katılımları ile ilgili Türkiye özelinde 1998 ve 2008 yılları arasında yapılmış araştırmalar incelendiğinde; bu çalışmalar gençlerin bu yıllar arasında siyasal parti ya da bir derneğe üyeliğinin düşük olduğunu, arkadaşları ile siyasetten konuşmadıklarını, siyasetle ilgilenmediklerini ve siyasal partiler, hükümet, TBMM gibi siyasal kurumlara güvenmediklerini göstermektedir. Çalışmanın bu kısmında bu araştırmaların ilgili bölümlerine yer verilecektir:

Gençliğin siyasete bakışı, ilgileri ve katılımı üzerine 1998 yılında Ferhat Kentel tarafından yürütülen çalışma verilerine göre gençlerin sadece yüzde 3,7'si bir siyasal parti üyesidir, siyasal partilerin dışındaki siyasal, sosyal ve kültürel dernek veya gruplara üye olanların oranı ise yüzde 3 civarındadır ve gençlerin sadece %10'u kendi aralarında siyasetten konuşmaktadır. (Konrad Adenauer Vakfı, 1999, s. 16).

1999 yılında STRATEJİ|MORI, IRI (International Republican Institute) ve ARI Hareketi'nin işbirliğinde yürütülen araştırma kapsamında 4 yıllık süre içerisinde gençlerin siyasal katılım yolları, derecesi ve eğilimleri incelenmiştir. 1999-2003 yılları verilerini kapsayan bu araştırmada en yaygın siyasal katılım biçiminin oy kullanmak olduğu saptanmıştır. Gençlerin bir siyasal parti üyeliği ya da faaliyetlerine katılma oran yüzde 10'nun altındadır. (Erdoğan, 2003).

2003 yılından Gazi Üniversitesi tarafından yapılan Türk Üniversite Gençliği Araştırması'na göre üniversite gençlerinin sadece %1,4'ü boş zamanlarını siyasi partilerde ve derneklerde değerlendirmektedir (Boyraz, 2009, s. 115).

Yine 2004 yılında 18-25 yaş arası gençlerle gerçekleştirilen İstanbul Gençliği Gençlik Değerleri Araştırması'nda da gençlerin %81,5'i siyasi partiler ve diğer örgütlenmelere üye değildir. Gençlerin %68'lik bir kesiminin kendi aralarında konuştukları konular içinde siyaset yer almamaktadır (Kazgan, 2006).

ARI hareketi tarafından 2008 yılında yürütülen 15-27 yaş arasındaki 804 gencin katılımıyla tamamlanan Türk Gençliğinin Siyasal Tutumları Araştırması raporunda da; siyasi partiler, siyasi partilerin gençlik kolları gibi kurumlara duyulan güven 1999-2008 arasında düşme göstermiştir. Bu güvensizlik durumunu Cemil Boyraz, siyasete katılım konusunda isteksizlik olarak değerlendirir. Aynı çalışmaya göre, konvansiyonel olmayan siyasal katılım biçimlerinden herhangi bir STK'ya üyelik, boykot ya da yürüyüşe katılım, internet üzerinden protestoya katılım konularına da gençlerin yüzde 60'ı negatif yaklaşmaktadır (Boyraz, 2009, s. 120).

2008 yılında Nurhan Yentürk tarafından 15-24 yaş aralığındaki 1014 genç üzerinden yapılan İstanbul Gençliği Bir Fark Yaratıyor Mu? adlı çalışmada gençlerin yüzde 50'den fazlasının siyasetle hiç ilgilenmediği, sadece yüzde 1,2'sinin siyasi partilere üye olduğu ve yaklaşık yüzde 75'inin hiçbir dernek ya da kulübe üye olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır (Yentürk vd., 2008, ss. 7-8).

Yukarıda belirtilen tüm araştırmalar gençlerin siyasal katılımlarının oldukça düşük olduğuna odaklanırken, 2008 yılında Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı'nın (TÜSES) yürütücülüğünde yapılan Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım Sorunlar ve Çözüm önerileri isimli çalışmada yer alan Pınar Uyan Semerci tarafından yürütülen niteliksel araştırma gençlerin ilgisizliğinin sebeplerine odaklanır. Araştırma gençlerin siyaseti algılayış biçimleri ve kendileri ile siyaseti nasıl ilişkilendirdiklerine bakmaktadır. Araştırma kapsamında İstanbul'daki gençlerle 26 odak görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu gençler farklı siyasi partilerde aktif olarak çalışan; çeşitli sosyal hareketler ve sivil toplum kuruluşlarında yer alan ve siyasette aktif bir şekilde yer almayan genç gruplarından oluşmaktadır. Uyan Semerci; gençlerin siyasetten uzak durma tavrının gündelik yaşantıyla bağlantısını kurar. Gençlerin birey olarak, Türkiye'nin aile ve toplum yapısının dayattığı sistem dolayısıyla kendi özel hayatlarında karar al(a)mamaları, siyasal alanda çözüm üretmeleri sonucunu

doğurmakta ve kolektif karar alma pratiklerini geliştirmelerine de engel olmaktadır. (Uyan Semerci, 2009, ss. 145 -166.)

Aynı kitap içinde yer alan bir başka çalışmada Demet Lüküslü, gençlerin siyasete ve siyasal alana yönelik eleştirilerini üç ana noktada bir araya getirir: İlki siyasal alanın kirli olması görüşünden dolayı siyasete bulaşmamak gerektiği düşüncesidir. Gençler siyasal alanın oldukça hemşehricilik ya patronaj ilişkileri ile örülü olduğuna inanmaktadır. Parasız siyasetin olmayacağı, siyasetin yalan ve çıkar ilişkileri üzerine kurulu olduğunu dile getirirler. İkincisi ise siyasal alanının katı olarak algılanmasından ötürü herhangi bir değişim ya da değiştirme umudu içermemesidir: Gençler siyasette aktörlerin sadece laf ürettiklerini, değişime yönelik bir şey yapılmadığını vurgulamışlardır. Son olarak siyasal örgütlenme yapılarının oldukça hiyerarşik ve dikey örgütlenme yapısı içerisinde olmasıdır. Gençler siyaset içerisinde melez kimliklere yer olmadığından ötürü bireylerin kendilerini özgürce ifade edemediklerini dile getirmiştir. Siyasi partiler içinde gençler, yetişkinler gibi davranmaya zorlanmakta, dikey örgütlenme modelinin özellikle yaş ve kadın-erkek hiyerarşisi yarattığını belirtmektedir. Lüküslü'nün yorumuyla siyasete yapılan tüm bu eleştiriler, gençlerin aslında genelde düşünüldüğünün aksine, dünyada ve Türkiye'de olup bitenden haberdar olduklarını göstermektedir. Kendilerini siyasetin dışında konumlandırmaları bilinçli bir tercihtir. Gençler hiçbir siyasi partiye kendilerini yakın hissetmemektedir. Ancak birey olarak yakın hissettikleri sivil toplum örgütlerinin projelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu gençler toplum tarafından marjinalleştirildikleri için geleneksel siyasetin katılım araçları dışında, sivil toplum örgütleri aracılığı ile siyasal alana katılmayı tercih etmektedirler (Lüküslü, 2009, s.146).

İKİNCİ BÖLÜM

2. GENÇLİK ÇALIŞMASI VE SİYASAL KATILIM İLİŞKİSİ

Önceki bölümlerde, “Gençlik, Gençlik Çalışması ve Katılım” kavramlarının kuramsal arka planlarına değinildikten sonra ampirik olguları ele almakta fayda görülmektedir. Bu bölümde, bu çalışmanın kapsamında gerçekleştirilen anket çalışması ve derinlemesine görüşmelerin analizleri yapılmıştır. Bölümün ilk kısmında, çalışmaya katılan gençlerin kim oldukları, demografik özellikleri, gençlik, gençlik çalışması ve siyasal katılım kavramlarını nasıl algıladıkları ile ilgili bilgi verilecektir. Daha sonraki kısımda ise katılımcıların Toplum Gönüllüleri Vakfı’nda gönüllülük yapmaları ile birlikte siyasal katılımlarında gerçekleşen değişim ve gelişimler tartışılacaktır. Araştırma bulguları bir taraftan gençlik çalışmasının, gençlerin siyasal katılımları üzerindeki etkisini değerlendirme fırsatı verecek, diğer taraftan da gençlerin siyasetle ilişkisine yönelik çok sayıda ipucu verecektir.

Derinlemesine görüşmelerde alıntı yapılan kişinin ismi açık bir biçimde verilmemiş, katılımcının ismi kodlanmıştır. Anket soruları değerlendirilirken ise Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi kapsamında KONDA Araştırma ve Danışmanlık tarafından yürütülen Türkiye’de Gençlerin Katılımı Araştırması (2014) verileri ve 2015 yılında TOG Vakfı tarafından gerçekleştirilen Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili Araştırması sonuçları ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Böylelikle araştırma verilerini aynı konudaki başka iki veri setiyle karşılaştırmak mümkün hale gelmiştir.

Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili Araştırması bulguları araştırmamız için ayrıca öneme sahiptir. Bu çalışmadaki bulgularının 2015 TOG Profil araştırması sonuçları ile karşılaştırma yapmak, yıllar içerisinde gençlerin profillerindeki değişimleri tespit etmek ve sebeplerini yorumlayabilmeyi sağlamaktadır. TOG Gençlik Profili Araştırması (2015), Toplum Gönüllüsü gençlerin profillerini, yaşam koşullarını, sosyo-ekonomik ve kültürel arka planlarını tespit etmek amacıyla TOG Vakfı tarafından yürütülmüş bir araştırmadır. Bu araştırma *“TOG Vakfı’nın çalışmalarının etkisini ölçmeyi; toplumsal barış, farklılıklara saygı vb. değerlerinin gönüllüler arasında nasıl karşılık bulduğunu anlamayı amaçlamakta ve gençlerin TOG’a neden ve nasıl katıldıklarını, neden TOG’da kalmaya devam ettiklerini, potansiyellerinin*

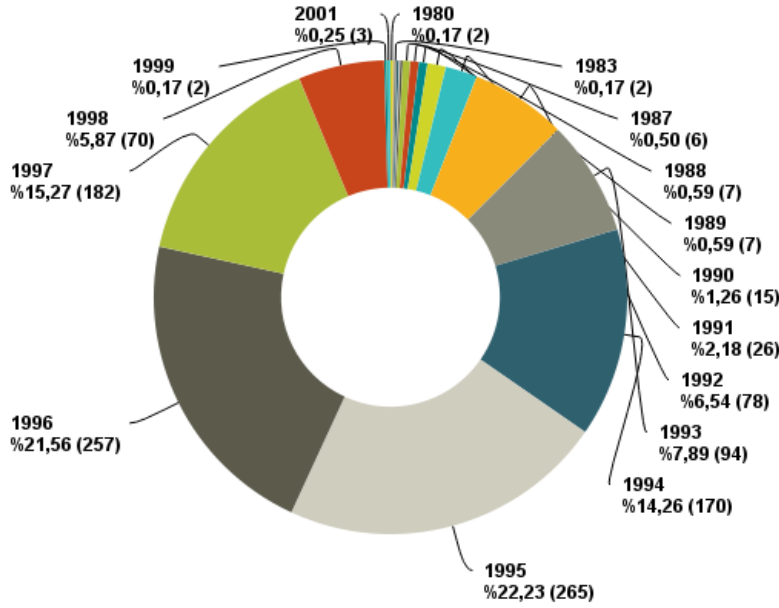
hangi alanlarda yoğunlaştığını saptama konusunda önemli veriler sunmaktadır.” Bu araştırma verilerin siyasal katılımı ile ilgili verilerine aşağıdaki kısımlarda yer verilmekte. Ancak bu araştırmaya dayalı olarak TOG’lu gençlerin kim olduklarına kısaca burada değinilmesinde fayda görülmektedir. TOGlu gençler, kendilerini geliştirmek için bir arayış içerisinde olan gençler. Kendilerini kabul ettirebilecek, fikirlerini paylaşabilecek güvenli bir ortam arayışındalar. Gençler arasında Türkiye’nin her şehriden, her dil, kimlik ve inançtan gençler yer almakta. Başlangıçta birbirleri hakkında kalıp yargılara sahip olsalar da, aynı sosyo-ekonomik donanımlardan gelmeleri, TOG’da bulunma motivasyonlarının benzer oluşu birbirlerini tanımalarına fırsat veriyor. Gençler orta düzey ekonomik güce sahip ailelerden geliyor,, aileler gençlerin üniversite eğitimi almaları için her fedakarlığı yapmaya hazır. Ancak bu destek çok sınırlı düzeyde kalmakta. Bu sebeple gençler üniversiteye başladıktan sonra buldukları konumu aşabilmek için etraflarındaki her fırsatı değerlendirme eğilimindedir. Bu sebeple de TOG’un sunduğu fırsatları oldukça değerli buluyorlar. Bu fırsatlar arasında, kendilerini ifade edebilecekleri alan bulma, akranları ile ortak hareket edebilme, ulusal ve uluslararası hareketlilik imkanına sahip olma, farklı alanlarda kişisel becerilerini geliştirme ve sosyalleşebilecek bir ortam bulma yer almakta (ss. 104 – 110)

2.1. TEMEL DEMOGRAFİK BULGULAR

2.1.1. Yaş Aralığı ve Cinsiyet

Katılımcıların yaş aralıkları 16-35 yaş arası değişmektedir. Bu aralık araştırmanın oldukça geniş bir yaş aralığını temsil ettiğini göstermektedir. Katılımcıların en büyük çoğunluğu yüzde 22,23 ve yüzde 21,56 oranlarında 21-22 yaş arası gençler oluşturmaktadır. Bu oranla 21-22 yaş arası gençler, diğer yaşlarda olan gençlere göre daha yüksek oranda temsil edilmektedirler. Yaşın gençlerin görüşlerinde fark yarattığı bulgular çalışmanın ilgili yerlerinde belirtilmektedir.

Tablo 2-1: Katılımcıların Yaş Aralığı

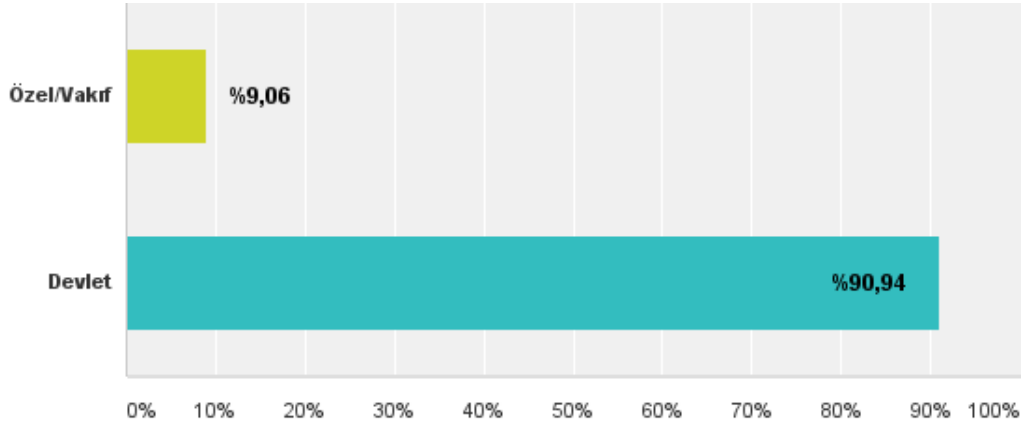


Katılımcıların %66,95'i cinsiyetini kadın, %32,47'si erkek olarak belirtmiştir, %0,59'u ise cinsiyetini belirtmek istemediğini beyan etmiştir. Cinsiyet dağılımında kadınların daha fazla temsil edildiği görülmektedir. Cinsiyet sorusu açık uçlu soru olarak sorulmuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplar kadın ve erkek olarak daha sonrasında kodlanmıştır.

2.1.2. Eğitim-Öğrenim Bulguları

Ankete katılan gençler büyük çoğunlukla (%90,94) devlet üniversitelerinde okumaktadır. Gönüllü gençlerin %80,29'u örgün öğretimde bulunmaktadır. İkinci örgün öğretimdeki TOG'lu genç oranı ise %18,29'dur. Gençler yine büyük çoğunlukla %88,17 oranında 4 yıllık fakülte ve yüksek okullara devam etmektedir. Meslek Yüksek Okullarına devam edenlerin oranı ise %3,94'tür. Katılımcıların, %0,25'i lise öğreniminde, % 2,27'si yüksek lisans öğreniminde, %0,34'ü ise doktora öğreniminde bulunurken, % 5,03'ü ise şu anda herhangi bir öğrenim kademesinde bulunmamaktadır.

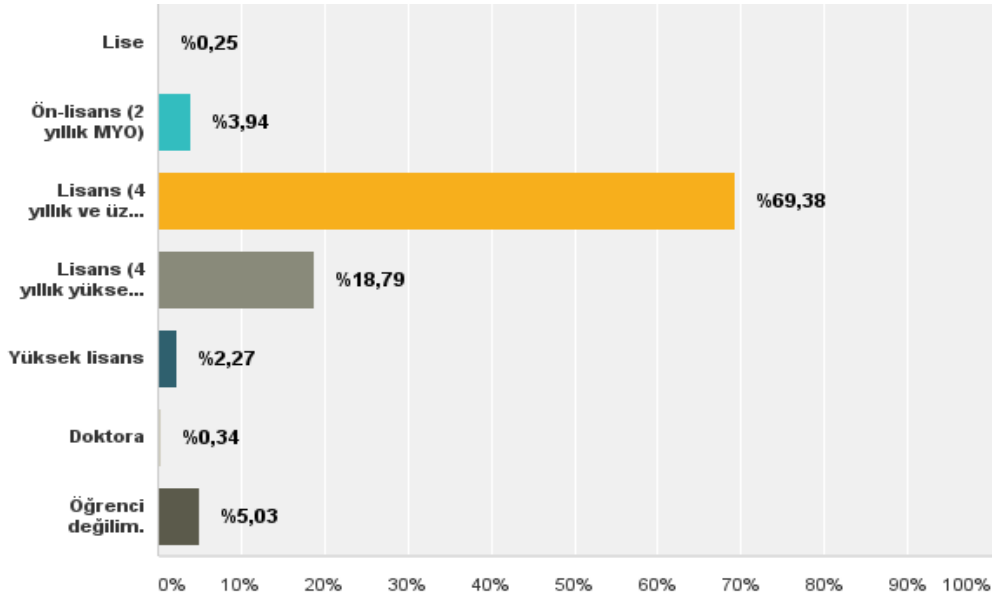
Tablo 2-2: Üniversite Türü



Tablo 2-3: Öğretim Türü

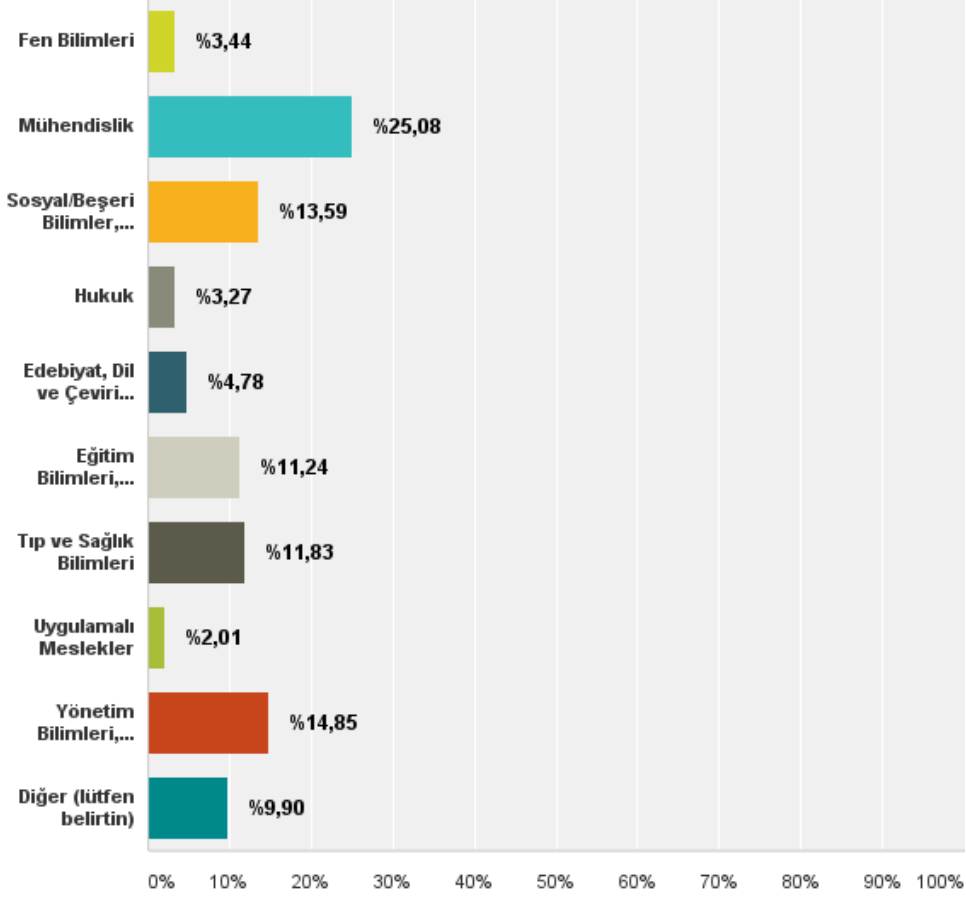
Yanıt Seçenekleri	Yanıtlar
Normal örgün öğretim	%80,29 957
İkinci örgün öğretim	%18,29 218
Açıköğretim / Uzaktan eğitim	%1,43 17
Toplam	1.192

Tablo 2-4: Öğretim Kademesi



TOG’lu gençlerin üniversitede öğrenim gördükleri alanlar arasında ilk sırada mühendislik, ikinci sırada iktisadi-idari bilimler, üçüncü sırada da eğitim bilimleri-öğretmenlik bulunmaktadır. Bu üç alanda öğrenim görenlerin toplamı %64,76’dır.

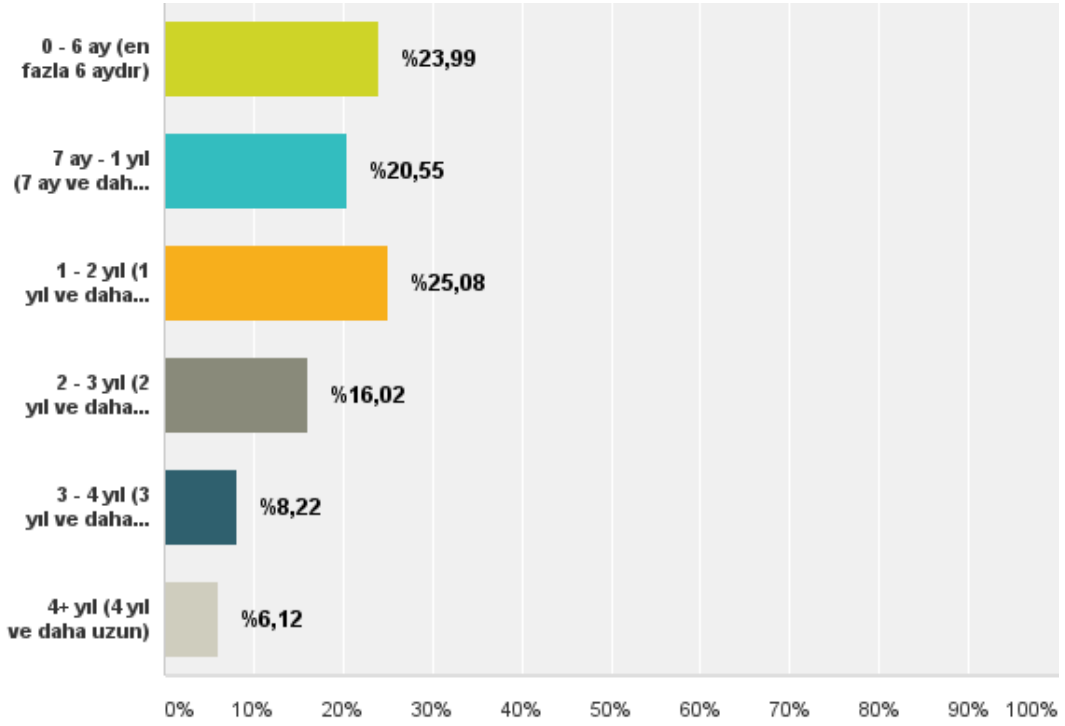
Tablo 2-5: Öğrenim Alanları



2.1.3. TOG’da Bulunma Süresi

Katılımcıların %44,54’ü TOG’la yeni tanışmış, 1-2 eğitim-öğrenim dönemi süresince gönüllülük yapan gençlerdir. En yüksek oranda gönüllülük yapan kesim ise yüzde 25,8 oranıyla 3-4 eğitim-öğrenim dönemi boyunca gönüllülük yapanlardır. 4 – 8 eğitim-öğrenim dönemi boyunca gönüllülük yapan gençlerin toplam oranı ise 24,24’tür. Yüzde 6,12’lik kısım ise mezun olmuş gençlerden oluşmaktadır.

Tablo 2-6: TOG’da Bulunma Süresi



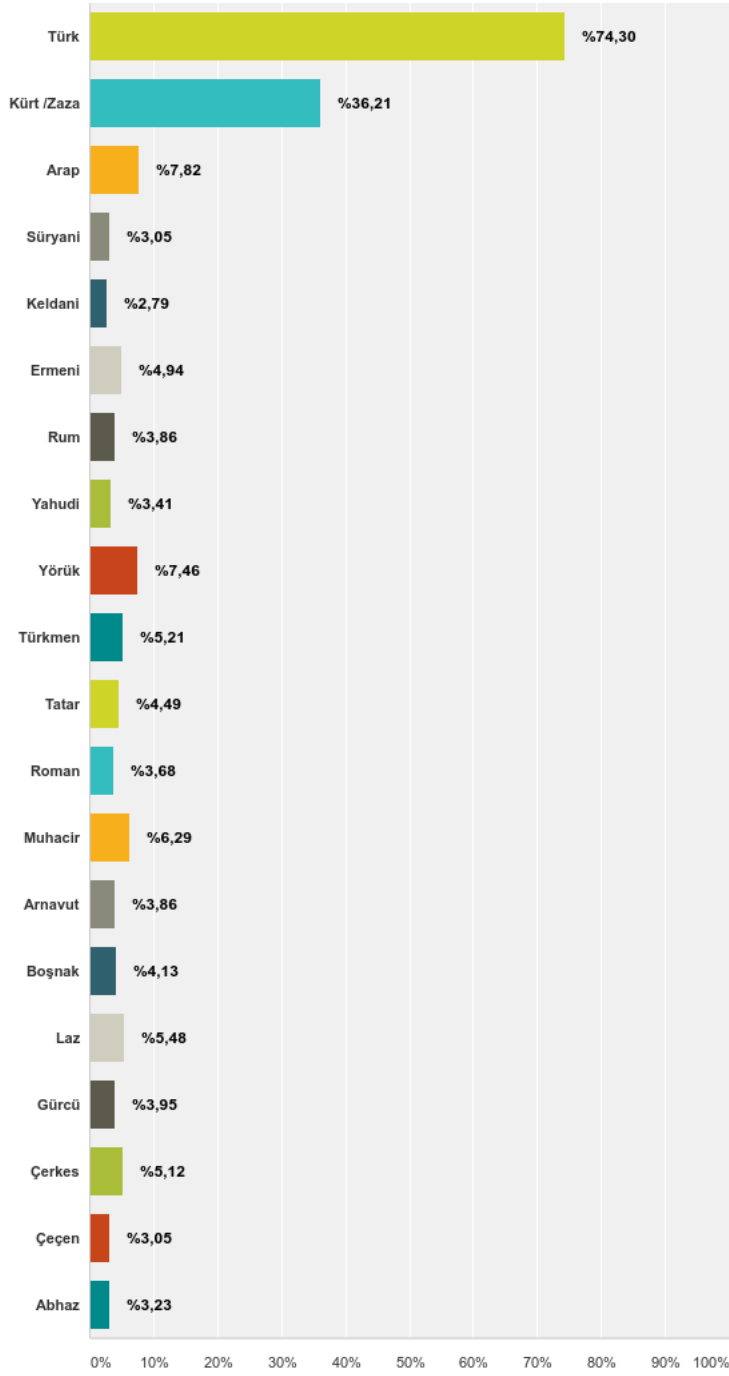
2.1.4. Coğrafi Dağılım

Katılımcılara hem en çok yaşadıkları il hem de şu an yaşadıkları il sorusu yöneltilmiştir. Gençlerin şu an yaşadıkları iller arasında, Türkiye’deki tüm bölgelerinden iller vardır. Katılımcıların en çok Ankara, İstanbul ve İzmir’den olmasının nedeni ise bu şehirlerde diğer şehirlere göre TOG örgütlenme sayısının daha fazla olmasıdır.

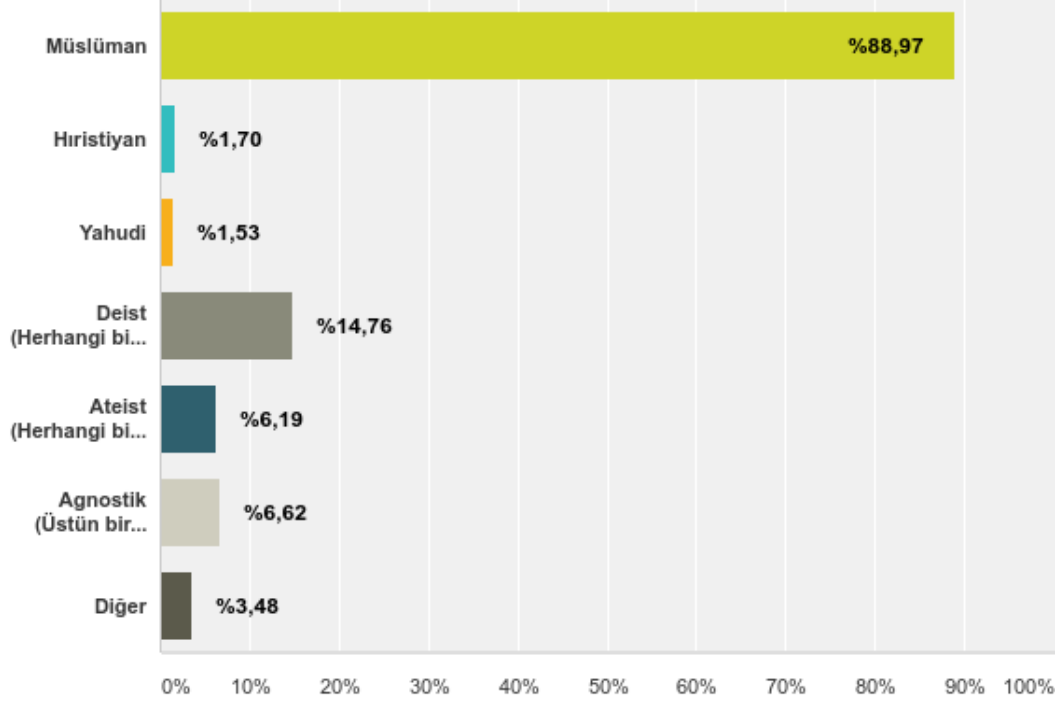
2.1.5. Etnik Kimlik ve İnanç

Katılımcıların birden fazla etnik kimlik ve inanç bildirilmesine izin verilen anket formunda, kendisini “İnsan, Dünyalı, Tükiyeli” olarak tanımlayan ve etnik köken ima eden kategori isimlerinden bilerek uzak duran bir grubun varlığı da söz konusudur.

Tablo 2-7: Etnik Köken



Tablo 2-8: İnanç



2.1.6. Geçim Düzeyi ve Gelir Durumu

Katılımcılara yönelttiğimiz “tüm harcamalarınızı düşünerek (barınma, eğitim, ulaşım, iletişim, faturalar, günlük hayat, sosyal hayat, tatil, seyahat vb.) kendi kişisel aylık giderleri miktarınız” sorusuna verdikleri yanıtların ortalaması 958 TL’dir.

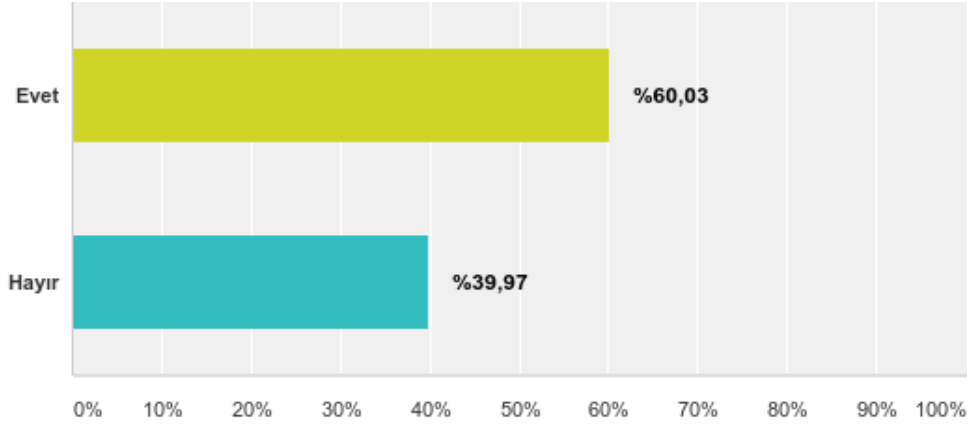
Tablo 2-9: Aylık Gider Ortalaması

Yanıt Seçenekleri	Ortalama Sayı	Toplam Sayı	Yanıtlar		
aylık/TL	958	1.140.864	1.191		
Toplam Yanıtlayan: 1.191					
Temel İstatistikler					
	Minimum	Maksimum	Orta	Ortalama	Standart Sapma
aylık/TL	0,00	20.000,00	800,00	957,90	858,18

Katılımcılar gelirler kaynaklarını ailelerinden aldıkları harçlıklar, devlet ya da özel burslar ya da çalışarak elde ettikleri kaynaklar oluşturuyor. Aylık giderlerini karşılayabilmek için çalışmak zorunda olan gençlerin ortalaması yüzde 60. Bu

gençlerin yüzde 41,68'i haftada ortalama 6-12 saat çalışmak durumunda kaldığını belirtti. Yüzde 36, 50'si ise bu çalışmalardan haftada 150 TL'den az kazanıyor.

Tablo 2-10: Son Bir Yılda Gelir Elde Etmek İçin Çalışanlar



Gençlerin okudukları süre boyunca, kısa süreli işlerden çalışsalar dahi, geçimlerini sağlayabilmek için ailelerinden maddi destek alıyor. Maddi olarak aileye yüksek oranda bağlılığın yanı sıra kültürel olarak aileyle kurulan yoğun duygusal ilişkiler, gençlerin kendi hayatlarıyla ilgili karar almalarını oldukça etkiliyor. Yaptığımız görüşmeler sırasında bir genç bu durumu şu şekilde ifade ediyor:

Bağımlılık olması gençleri kısıtlıyor yani en azından vicdani olarak yükümlülük yüklüyor. Çünkü sen oraya bağımlısın, onlar sana maddi olarak destek veriyor; o zaman onların istediğini yapmak zorundasın. Bu vicdani yükümlülüğü yüklüyor ve bu da ister istemez gençleri kısıtlıyor ve yapabileceği şeyleri daraltıyor (BRİ2'nin gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

Diğer taraftan ne kadar ailelere hem ekonomik hem de duygusal olarak bir bağımlılık söz konusu ise de, gençlerin üniversite eğitimi için başka bir şehri tercih etmelerindeki en önemli sebeplerden bir tanesi de toplumsal baskıdan uzaklaşmak, kararlarını almakta görece daha serbest olabilmek olarak ortaya çıkıyor.

Genç olmak kolay ve güzel. İzmir en azından diğer şehirlere göre biraz daha öğrenciye hitap eden, öğrencinin gencin kafa yapısına uyan, rahat yaşayabileceği bir şehir. Rahatlıktan kastım bir baskının olmaması demek. Toplumda basit bir şeye bile kınayıcı gözlerle bakılmaması demek. En basit örnekle; burada dışarı çıkıp kız arkadaşınla yan yana yürüdüğün zaman dayak yemiyorsun ya da laf yemiyorsun. Bu yani rahatlık (BRİ2'nin gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

2.2. KATILIMCILARIN GENÇLİK ALGISI

Bu çalışmanın ikinci bölümünde yer alan literatürdeki gençlik kavramı tanımlamalarının yanı sıra, araştırmaya katılan gençlerin genç olma halini nasıl tanımladıkları, hangi özellikleri genç olma hali ile özdeşlendirdikleri de önemli olan diğer noktadır. Bu bölümde araştırma kapsamında derinlemesine görüşme yapılan gençlerin, gençlik algıları üzerinden yaptıkları fikir ve deneyim aktarımlarına dayanılarak, bu aktarımlardan çıkan gençlik algısına vurgu yapılmaktadır. Gençlerin cevapları bir yandan toplum tarafından nasıl algılandıkları sorusuna cevap verirken, diğer yandan arzu edilen yaklaşımın nasıl olduğunu da ortaya koymaktadır.

Görüşmelere katılan gençler, “ genç” olmayı “ enerji, dinamizm ve heyecan” kavramları ile ifade etmişlerdir. Genç insanlara toplum tarafından güvenilmemesi de en çok karşılaştıkları zorluk olarak ifade edilmiştir. Gençler sıklıklar, genç olmaktan ötürü, “güvenilmez, değer verilmeyen, dikkate alınmayan, bugünün değil yarının aktörü” olarak algılanmaktantandan da şikayet etmişlerdir.

2.3. KATILIMCILARIN GÖZÜYLE TOPLUMDAKİ GENÇLİK ALGISI

Gençlerle yapılan görüşmeler sonucunda ortak çıkan bir olgunun, toplumun gençlere olan güvensizliğine karşı yapılan eleştiriler olduğu gözlenmiştir. Bu eleştirilere kulak vermek gençlerin hissiyatlarını daha iyi anlayabilmek ve gençlerin toplumsal katılımın bir parçası olmalarını desteklemek için oldukça önemlidir. Bu duruma bir örnek verecek olursak:

Türkiye’de genç olmak genel çerçeveden baktığınız zaman gerçekten çok zor. Çünkü en başından beri bir sınava hazırlanma hali var... “Sen gençsin bir otur, bir dur sen, ne anlayacaksın?” diye soracaklarmış gibi... Genç olmak genel anlamda zor; çünkü aynı zamanda sana geleceğin kurtarıcısı olarak bakıyorlar ve geleceğin kurtarıcısı olarak baktıkları için de bugün bir şey yapmanı istemiyorlar. Hep geleceğe hazırlanmanı istiyorlar ama gençsin ve bugün de bir şey yapman lazım. Kendin için bir şey yapman lazım. Genel anlamda gençlik zor Türkiye’de. (RL11’in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençler düşüncelerinin önemsenmediğini düşünüyor. Ayrıca yetişkinlerin de gençlerin tecrübe edinmeleri için fırsat tanımadığından sıklıkla yakınıyor:

Şöyle: Beklentisi olunan bir grup aslında, bir yandan beklenti var ama beklenti bugün yapacağımız biz şeye yönelik değil. "Az bir durun, siz bekleyin, biz buraya gelene kadar bir zaman harcadık" diyerek önü kesilen ve sadece yarına yönelik önemsenen grup gibi görüyorum (UNİ3'ün gençlik ile ilgili aktardığı düşünceler).

Görüşmeye katılan gençler, toplumun gençlerin enerjisinden korktuğunu da dile getirmiştir.

Türkiye'de gençlik ve öğrenci hareketleri, protesto ve örgütlenmeler tehdit olarak algılanmaktadır. Siyaset gençler için tehlikeli görülen ve engellenen bir eylemdir. Son yıllarda tutuklu öğrencilerin sayısının artması, akademik özgürlükler için oluşturulan örgütlenmeler, üniversitelerde yapılan protestolar ve Gezi Parkı olayları sırasında gençlerin medyada algılanışı, bahsedilen olguya örnek gösterilebilir (Yücel, ve Lüküslü, 2013, s.18).

Bence gençlerden korkuyorlar. Gençlerdeki enerjinin farkındalar, ama korktukları için o enerjiyi sömürüyorlar. Gençlerin alışagelmış düzeni bozmalarından korkuyorlar. Şu ana kadar toplumun oluşturduğu gelenek göreneklerin yıkılmasından korkuyorlar. Şu anki muhafazakar kesimin bakış açısından söylüyorum, kadın-erkeğin yan yana gelmesinden, toplumun düzenine aykırı olmasından, erkeklerin küpe takmasından tutun da kızların kısa etek giymesinden, biraz da işte bu dengenin bozulmasından ve bu sayede kadın-erkek eşitliğin var etmeye çalışmamızdan bence korkuyorlar. (RAD4'ün gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri)

Diğer taraftan, gençler kendilerine karşı duyulan güvensizlik sebebiyle kendilerini ifade edebilecekleri alanlar arayışında. Sivil toplum kuruluşlarının da bu alanı gençlere açtığını bir genç şu şekilde ifade ediyor: "Yetişkinler destek oluyor ama pek güvenmiyorlar bence bizlere. Gücümüzü, neler yapabileceğimizi bilmiyorlar. Devletin politikaları belli. Yani pek gençlik alanı diye bir alan yok aslında. Kamu da yok. Sivil toplum kuruluşları var. Biz de böyle yerlere yöneliyoruz" (TNS6'nın gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençler kendilerini ifade edebilecek bir alan bulduklarında kendilerini üretken ve aktif hissediyorlar. Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda yer aldıkları tüm aktiviteler, gençlerin kendilerini diğer akranlarından ayırıştırmaya neden oluyor:

Vakıf içerisinde [Bahsedilen Toplum Gönüllüleri Vakfı] veya üniversitede biraz daha üretken, aktif olabiliyorsun. Genç üretken ve aktif olandır ama mesela topluma bakıyorsun ve tam tersini görüyorsun. Özellikle bu bölgedeki [Diyarbakır] kişilerin bu anlamda çok dezavantajlı olduğunu düşünüyorum.

Biraz daha üretken olması gerekirken aksine sanki daha çok yerinde duruyor. Üniversitedeki gençler ile vakıftaki gençler veya çevremdeki gençler arasında çok fark oluyor. Bir taraf çok aktif ve üretkenken, diğer taraf çok sabit ve yerinde sayıyor (NAD3'ün gençlik ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençler, kendilerini ifade edebilecek alanlar arttıkça, yetişkinlerin de kendilerine bakış açılarının değiştiğini çoğu kez dile getirdi. Özellikle görüşme yapılan gençlerin Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda aktif olarak sosyal sorumluluk projeleri içerisinde yer almalarından ötürü ailelerinin onlarda bir değişim fark ettiklerini, bunun da onlara duydukları güveni de artırdığını belirtiyorlar:

İNMI: *Mesela kendimizi ailede de tam olarak ifade edemiyoruz. Çünkü genciz. Gençlerin yapabileceği şeyler onların kafasında belli. Aslında toplumun sana biçtiği rol belli. Şu yapar, bunu yapmaz gibi... O kalıplar arasından çıkmak zor, çıkamıyorsun. Toplumun o kalıplarından çıkması için biraz süre geçmesi lazım.*

Araştırmacı: *Güvenmiyorlar mı gençlere?*

İNMI: *Gençlere aslında güvenmiyorlar ama güvenebilirler. Çünkü görüyoruz bunu: Gençler yaptıkça, insanlar da bunu gördükçe bizim yapamayacağımızı söyleyenler "aa aslında şöyleymiş" diyebiliyorlar. Biz kendimizi gösterme alanı buldukça bu alanı genişletiyoruz. İnsanlara bir şeyleri değiştirebildiğimizi gösteriyoruz. Önemli olan bu alanı yaratacak yerler bulmak ve bunları iyi değerlendirmek.*

Çalışmaya katılan gençler toplumda homojen bir gençlik algısı olduğundan yakınıyor ve bu durumu eleştirmektedirler. Katılımcılar kendilerini bu algının dışında görmekteler. Ayrıca, toplumda var olan homojen gençlik algısının dışında kalmanın da kendileri için dezavantaj yarattığını vurgulamışlardır. Bu algı Lüküslü'nün (2009), gençlik mitinin aynı zamanda öteki gençlik kimliği yarattığını belirtmesiyle benzerlik göstermektedir. "Gençlik miti"nde yaratılmaya çalışılan homojen gençlik kategorisinin dışında kalan gençler ötekileştirilerek bir tehlike olarak kategorileştirilir. Örneğin tinerci, işsiz, etnik, dinsel azınlık mensupları, farklı müzik türlerini dinleyen ya da farklı şekilde giyinen gençlik kategorileri, istenilen gençlik kategorisine girmediği için ötekileştirilebilmektedir. "Tehdit olarak gençlik" algısı, gençlik alt kültürlerini, azınlık gruplarını, kent yoksullarını, kent marjinallerini, siyasi aidiyetleri olan gençleri de kapsamıştır (Yücel, ve Lüküslü, 2013, ss.17-18).

Genç kimliğini kesen diğer alt kimliklerin gençlerin hayatlarını daha da zorlaştırdığını bir genç şu şekilde ifade ediyor:

Etnik köken zor, cinsel yönelim zor. Bunların hepsi, yani genç olmak başlı başına zor. Ama hem genç, hem gay isen veya hem genç hem Kürtsen, bu hayatı daha da zorlaştıran bir şey. (RPİ1'in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençliğin toplumda var olan ideal algısından ötürü, gençler özgürlüklerinin kısıtlandığını düşünmekte. Bu algının kırılması, gençlerin kendi kimliklerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacağını düşünüyoruz.

Türkiye'de genç olmak çok zor. Bir başka yerde gencin özgürlükleri yüzde 50 ise, Türkiye'de o bir elin parmağına indirgenecek kadar. Türkiye'de genç, kızlı erkekli gezemeyen, çapulcu diye nitelendirilen, potansiyel sapık diye görülen, terörist yakıştırmaları yapılan, sakal uzattığında tıpsız, dekolte giydiğinde özür dileyerek söylüyorum orospu gözüyle bakılan, mini etek giyemeyen, toplumun sürekli kendine biçtiği o dar kalıba sığdırılmaya çalışılan, tüm tartışmaların onların üzerinde yürütülmeye çalışıldığı, güvenilmeyen ama ihtiyaç duyulduğunda sadece teorik olarak "bugünümüz, yarınımız" diye bas bas bağırılan, pratiğe gelindiğinde ise "gençler kim ya onlar yapamaz beceremez çekilsinler tecrübeliler burada" denilen bir böyle bir grup (ŞAM1'in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

2.4. ÇAKIŞAN KİMLİKLER

Gençliğin, katılımcıların yakındığı gibi homojen bir yapıya sahip olup olmadığı literatürde de tartışma konusu olan bir noktadır. Burada, gençlerin görüşleriyle de örtüşen iki farklı düşünürün görüşüne değinecek olursak: Pierre Bourdieu'ye göre gençlik homojen bir yapı değildir. Aynı toplumda farklı sosyal statüye mensup farklı gençlerin farklı ihtiyaçları olabilmektedir. Ekonomik durum, eğitim süreci ve bir işe sahip olup olmama veya ne tür işte çalışıldığına bağlı olarak genç insanlar birbirinden farklılık gösterir (Aktaran Yaman, 2013, s.38).

François Dubet'ye göre ise her ne kadar farklı sosyal statüye sahip gençler özellikleri ve ihtiyaçları çerçevesinde birbirinden farklılaşsa da, yaşadıkları dönemin ortak oluşu, aynı sosyo-kültürel ortamdan etkilenmeleri dolayısıyla bazı ortak özellikleri paylaşırlar (Aktaran Yaman, 2013, s.38).

Araştırma kapsamında görüşülen gençlerde her iki görüşün de yaygın olduğu gözlenmiştir. Gençler hem farklı şehirlerde, farklı alt kültürlerle sahip gençlerin ihtiyaç ve sorunlarını diğerlerinininkinden farklı olarak tanımlamış, hem de aynı dönemde yaşamakla birlikte ortaklaştıkları sorun ve ihtiyaçlar olduğunu dile getirmişlerdir. Görüşmeler sırasında gençler bir yandan kendi yaşadıkları şehirlerde

genç olmanın zorluklarını tanımlarken, diğer yandan da Türkiye'deki diğer illerde yaşayan akranlarıyla kıyaslamalar yapmışlardır. Özellikle doğu ve batı kıyaslaması yapan gençler, bu bölgeler arasında fırsatların eşit olmadığını dile getirirken, bazı gençler de toplumsal cinsiyet kimliklerinin genç olmalarını nasıl etkilediğini dile getirmiştir.

Türkiye'nin doğu illerinde yaşayan gençler, genç olma halinin batı illerine göre daha farklılaştığını dile getirmiştir. Diyarbakır'da yaşayan iki farklı genç yaşadıkları durumu ve hissettiklerini şu şekilde aktarmaktadır:

Burada [Diyarbakır] biraz daha erken olgunlaşıyorsunuz. Yani olgunlaşma yaşı bir defa çok aşağılarda bu bölgede; çünkü farklı sorumluluklarınız var. Hayata karşı sorumluluğunuz var. Siyasi bir süreç var ve bu siyaset bizim sadece seçimlerde gidip oy atmamızla bitmiyor. Attığımız şey aslında bizim hayatımızın kendisi oluyor bu bölgede. Hayatımızı şekillendiriyor, yönlendiriyor ve biz o yüzden de bütün bu çatışma sürecinde, savaş sürecinde daha erken olgunlaşıyoruz. O yüzden zor yani. Çocuk olmak da zor. Çocukluğunuzu yaşamadan genç, gençliğinizi yaşamadan da yetişkin oluyorsunuz bu topraklarda. O yüzden daha farklı yani (RAD4'ün gençlik ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Bir diğer genç ise doğu ve batıda yaşayan gençlerin gündemlerinde farklı konuların yer aldığını ve farklı konuları dert edindiklerine dikkat çekiyor. Kendisinin gerçekleştirdiği bir sosyal sorumluluk projesi kapsamında karşılaştığı zor koşulların diğer illerde yaşanmadığını ve bu farklı koşullardan dolayı bu bölgelerde yaşayanların dezavantajlı olduğunu dile getiriyor.

Bir defa bu bölgede [Diyarbakır] hayata bence öncelikle kadın olduğun için, Kürt olduğun için geride başlıyorsun. Bir defa biz burada çok çabuk büyüyüyoruz. Gençler çabuk olgunlaşıyor. Ben geçen yaz Bilim Elçilerine katılmışım. Eskişehir ve Çankırı'ya gitmişim. Oradan Ankara'ya gitmişim. Oradaki gençlere baktım: Bizim burada asla sorun demeyeceğimiz o kadar basit şeyleri sorun ediyorlar ki... Bir defa şunu düşünüyorsun: Bizim burada yaşadığımız hayat mı gerçek, yoksa onların batıda yaşayan gençlerin yaşadığı hayat mı gerçek? O biraz soru işareti. Orada hiçbir şey onların umurlarında değil. Biz burada birçok şey için savaşıp mücadele verirken, oradakilerin çok basit şeyleri sorun etmeleri bana tuhaf gelmişti. İlk defa batıya gitmişim ben geçen yaz; Eskişehir'de ve diğer gittiğim yerlerde de bunu görmüştüm. Buradaki gençler mücadele veriyorlar. Yaşamak için mücadele veriyorlar. Buradaki insanları yaşatmak için yine bir mücadele içerisindeyiz. Mesela bu yıl yine Cizre, Şırnak'a gitmiştik. Bu sefer de orada yaşananlar mı gerçek yoksa Diyarbakır'da yaşananlar mı gerçek dedim, çünkü orasının çok daha kötü olduğunu gördüm. Her yer moloz yığını. Aklıma geldikçe kötü oluyorum. Oradaki insanlar her şeye rağmen, evlatlarını eşlerini kaybetmelerine rağmen

o kadar onurlu ve mücadeleci bir halk ki çok imrenmişim onlara. Oranın gerçekliğiyle buranın gerçekliği arasında o kadar fark var ki bölge olarak buradaki gençlerin çok daha dezavantajlı ama mücadeleci ve onurlu olduğunu düşünüyorum. (NAD3'ün gençlik ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençler aynı dönemde yaşasalar dahi, aynı ülke içerisinde farklı bölgelerde farklı ihtiyaç ve beklentilerinin olduğunu sıklıkla dile getirmekteler. Fırsatların ve tutumların da her zaman eşit olmadığını Muğla'da yaşayan bir genç şu şekilde ifade etti:

Nasıl diyeyim aslında farklı çünkü Türkiyen'in farklı yerlerinde yaşadım. Şırnak'ta 10-15 yıl yaşadım hatta 18. Son 4 yıldır Muğla'da yaşıyorum. Şunu aslında gördün gözlemledim: Tamamen farklı; yani gençlere tanınan şeyler farklı, toplumun biçtiği rol farklı, siyasi nedenler var. Bunlar çoğu yerde gençleri kısıtlıyor ve alanı daraltıyor (İNMI'in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençlerin yaşadıkları şehir kadar toplumsal cinsiyet rollerinin de hayatlarını olumsuz etkilediğini yaptığımız görüşmeler sırasında gözlemledik. İstanbul'da yaşayan bir genç kadın gönüllü, ebeveynlerinin yaklaşık aynı yaşta olduğu abisi ve kendisine olan yaklaşım farklılıklarını şu şekilde dile getiriyor:

21 yaşındayım ve toplumsal cinsiyet çalışıyorum. Ama bir şeyler için izin alıyor olmak benim için artık çok yıpratıcı geliyor. Mesela toplumsal cinsiyet dönemselsel projesine seçildiğimde bile önce abimin izni, daha sonra abimin anneleri ikna etmesiyle ben oraya gidebildim. Bu mesela aslında trajik geliyor. Flört şiddeti paneliyle ilgili konuları ayarladığımda, yoğun ve stresli olduğum dönemde bir akşam yemeğinde ailemle birlikte konuşuyorduk. Anlatıyordum "oturum böyle böyle olacak" diye, annem ve babam da gururla bana baktılar "ne kadar geliştirdin kendini, ne güzel cümleler kuruyorsun, kendini ne kadar güzel ifade ediyorsun" falan dediler. Tam içimden "teşekkür ederim" diye geçirirken, tam kalkarken "abinin tabağını da kaldır" dediler. Cinsiyet olarak da bence genç kadınların bağımsız olabilmesi çok daha zor oluyor. Ben şu an sahip olduğum bütün özgürlükleri mücadele ederek kazandım. Abimle aynı ailede dünyaya gelmiş iki genciz ama abimin doğuştan sahip olduğu bütün haklara ben mücadele sonucunda sahip oldum ya da olamadım. Ekonomik olarak biraz daha bağımsız olabilseydim çok daha güçlü olabilecektim.

Gençler, etnik kimlik, dinsel inanış, cinsel yönelim, ihtiyaçlar konusunda farklı kimliklere sahip olduklarının farkına varılmasını istiyorlar. Bu konuda bir genç şunları söylüyor:

Genç olmak çok zor. Özgürlükler noktasında Türkiye'yi tartışmaya kalksan sadece iki üç olumlu şey söylersin, geriye kalan işte insan hakları temelli tüm özgürlüklerden feragat edilir. O kadar zor ki genç olmak. Bir birey olmak;

istediğin şekilde, dinde, kimlikte olabilmektir. Türkiye’de bunu tek tipe indirgemeye çalışan zihniyetlerle karşı karşıyayız. Bunu bir gence getirdiğimizde gençlere karşı tabular daha da katılıyor. Gençler onlara fırsat verildiğinde çok şey değiştirebileceklerine inanıyorlar. (ŞAM1’in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri.)

2.5. AİLE İLE İLİŞKİLER

Görüşme yapılan gençlerden bazıları da genç olma hallerinin aileye bağımlı olmakla ve üniversite yaşantısına devam etmekle ilişkili olduğunu dile getirmişlerdir. Örneğin EÇD2’ye göre ‘Kendimi genç olarak görüyorum sadece şu an ailemle yaşadığım için eve giriş çıkış saatlerinde genç olmadığımı, halen çocuk olduğumu hissediyorum.’

“Gençsin” kelimesi aslında aileler için şunu ifade ediyor: “Okumalısın, okumak zorundasın, okuduktan sonra belli bir işe girmek zorundasın ve daha sonra evlenip çocuk yapmalısın.” Ama dışarıda dans eden insanlar var, kitap okuyan insanlar var, dışarıda bir şeyleri değiştirmek isteyen insanlar var. Ama aileler için de önemli olan okumak, evlenmek... (AIS1’in gençlik ile ilgili aktardığı düşünceleri).

2.6. GENÇLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Yapılan derinlemesine görüşmelerde gençler karşılaştıkları sorunları en çok (1) eğitim sistemi; (2) maddi imkansızlıklar; (3) işsizlik; ve (4) yaşanan şehirdeki sosyal imkanların azlığı olarak tanımlamıştır.

2.6.1. Eğitim

Eğitim sisteminin kalitesinin düşük olması gençleri olumsuz etkilemektedir. Görüşme yapılan gençler üniversitelerdeki eğitim sisteminin de özgürlükçü olmadığını, eğitim sisteminin niteliksiz olduğunu vurgulamıştır:

Bence en büyük sorunumuz eğitim. Gerçekten niteliksiz bir eğitim sistemimiz var. Yıllarca ezber dayalı eğitim sisteminden sonra üniversiteye geliyoruz. Burada da aynı... Üniversite ortamı daha özgür bir ortam olmalı ama ben en çok eğitimsizlik ve özgürlüklerin olmamasından yakınıyorum kendi adıma (TNS6’nın gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

2.6.2. Maddi İmkansızlıklar

Diğer taraftan mevcut sistem sosyal eşitsizliğin giderilmesi konusunda dezavantajlılar lehine herhangi bir değişikliğe izin vermemektedir. Farklı ekonomik ve sosyal statüye sahip gençlerin ve çocukların ilkokuldan itibaren farklı okullarda eğitim görmeleri, mahallelerin ve yaşam mekanlarının bu şekilde bölümlenmiş olması, bir araya

gelmelerini engellemektedir. Geliri yüksek olan sosyal kesimin çocuk ve gençleri eğitimlerine özel okullarda devam etmektedir. Böylelikle farklı sosyal kesimler çocukluk ve gençlik süresince kamusal alanda bir araya gelememektedir ve birbirlerini tanıyamamaktadır (Yentürk, 2012, ss. 67 – 69). Görüşme yapılan gençlerden birisi ekonomik statünün gençlerin okuyacakları bölümlerin belirlenmesinde etkin rol oynadığını belirtiyor. Özel okulların sunduğu imkanlardan düşük gelirli gençlerin yararlanamamasının toplumda sosyal eşitsizlik yarattığını dile getiriyor:

Gençlerin kendilerini aktif gösterebileceği alan çok dar.. Kendilerini gerçekleştirebileceği, ifade edebileceği alanlar dar. Fırsat eşitsizliği var. En basitinden okulu örnek vereyim: Okuyorsun, bölümü kazanmak için çaba gösteriyorsun, sınava giriyorsun, yerleşiyorsun ama farklı biri aynı bölüme maddi durumu iyi olduğu için giriyor, başka imkanlarla çok daha iyi bölümler okuyabiliyor. Statü eşitliği yok yani gençler arasında (İNİM1'in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri)

2.6.3. İşsizlik

Son yıllarda dünya çapında yaşanan ekonomik krizler, özellikle gençleri olumsuz etkileyerek genç işsizliğinin oldukça artmasına sebep olmuştur. Örneğin; OECD'ye göre 2016'da genç işsizliği Yunanistan'da yüzde 47,4, İspanya'da yüzde 44,5, İtalya'da yüzde 37,8, Portekiz'de ise yüzde 27,9 olmuştur (OECD, 2016) TÜİK verilere göre 2015 yılında gençlerde işsizlik oranı %18,5 oldu. Bu oran genç erkeklerde %16,5, genç kadınlarda ise %22,2 olarak gerçekleşti (TÜİK, 2016, Sayı: 24624). 2016 verilerine baktığımız zaman ise işsizlik oranının arttığını görmekteyiz. 15-24 yaş arası genç nüfusun işsizlik oranı %22,6 olurken (TÜİK, 2016, Sayı: 24624); Ocak 2017 verilerine göre bu oran %24,5 olmuştur (TÜİK, 2017, Sayı: 24626).

Demet Lüküslü'ye göre ekonomik krizler gençlerin ailelerine ekonomik olarak bağımlı kaldıkları süreyi artırmaktadır. Çünkü bir insanın çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olarak adlandırılan gençlik dönemi, ancak gencin bir iş bularak ekonomik özgürlüğünü ele alma süreciyle sona ermektedir. Ekonomik krizler ise bu süreyi uzatmakta ve gençleri bilinmezliğe sürüklemektedir (Yücel, ve Lüküslü, 2013, s.11).

Denstad'ın da belirttiği üzere ekonomik krizler sebebiyle, eğitim sürecini tamamlayan bir genç ya düşük ücretli bir iş bulmakta ya da işsizlik istatistiklerine girmektedir. Kendilerini geçindiremedikleri sürece ailelerinin evlerinde yaşamaya devam etmekte ve de mali ve diğer desteklerine bağımlı kalmaya devam etmektedirler. İnsanlar bir önceki nesile kıyasla çok daha büyük bir yaşta mali olarak kendi kendilerine yeter hale gelmeye başlamıştır. Bu da gençlik olarak adlandırılan grubun üst yaş sınırını yukarı doğru çekmektedir (Denstad, 2014, s. 21).

26 yaşındayım. İş arama süreci olacak bundan sonra. 27 yaşına geldiğimi var sayıyorum. 27 yaşımıdaysam, mesela toplumsal bir baskı bile var. Düzenli bir aile kurma, bir anne olma fikri, bununla ilgili sorular... Veya işe girdiğimde, iş başvurularını yaptığımda bu alanla ilgili tecrübe... Ama genç olduğumdan dolayı zaten bu tecrübeye sahip değilim. Dolayısıyla "biz hem genç arıyoruz hem tecrübeli birini arıyoruz" gibi cevaplarla karşılaşabiliyorsun. Kadın olarak da dezavantajlıyım bu ülkede. Çünkü sürekli bir ahlak bekçileriyle karşılaşılıyorsun. Yani toplu taşımada karşılaşabiliyorsun, günlük yaşantının her alanında karşılaşabiliyorsun. Yani aldığın bir şişe suda parayı verip, üstünü almakta bile ben kadın olduğumu hissedebiliyorum. (ERİ1'in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

2.6.4. Genç Dostu Olmayan Şehirler

Yaşanılan şehrin genç dostu olup olmadığı, gençlere çeşitli sosyalleşebilecek imkanlar sunup sunmaması da genç olma halini etkileyen durumlardan bir tanesi. Görüşme yapılan gençler, bir şehirde ne kadar çok gençlerin vakit geçirebileceği kamusal mekanlar varsa, o kadar rahat ettiklerini dile getirdiler. Özellikle gönüllülük yapmalarından kaynaklanan sebeple bir şehirde STK'ların olmasını avantaj olarak ifade ettiler.

Mesela ben Giresunluyum ve gerçekten gönüllülük yapabileceğim hiçbir vakıf, dernek yok. Ben burada [Samsun] tanıştım zaten STK ile. (TNS6'nın gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri)

Gençler her ne kadar farklı kimliklere sahip olsalar da, yaşadıkları şehirlerin genç dostu olması neredeyse ortak talepleri. Genç dostu şehir deyince, sosyal aktivitelerin var olduğu, rahatça dışarı çıkabildikleri, kütüphane, kafe gibi vakit geçirebilecekleri mekanları olan bir şehir hayal ediyorlar.

Ankara bence gençlere daha sıcak bakan bir şehir. Çünkü daha çok genç mekanı var, daha genç dostu, kütüphaneler kitapçılar yaygın ya da Cuma

Cumartesi gecelerini gençlerin dışarıda geçirmesinin hoş karşılandığı bir şehir. İstanbul'da gencin spesifik olarak vurgulandığı bir yer görmedim. (AÇAI'in gençlikle ilgili aktardığı düşünceleri).

2.7. GENÇLERİN GENÇLİK ÇALIŞMASINA BAKIŞ AÇISI

Bu bölümde TOG Vakfı'nda gönüllülük yapan gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerde, gençlerin gönüllülük ve gençlik çalışmasına bakış açıları paylaşılacaktır.

Yapılan derinlemesine görüşmelerde Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda aktif olarak gönüllülük yapan gençler gönüllülük yaparak gençlik çalışması içerisinde yer almayı temelde (1) bir şeyleri değiştirebilmek; (2) sosyal faaliyetler sunması; (3) yardım etmek; (4) farklılıkları tanımak, ön yargılarını yıkmak olarak üç ana noktada önemli bulmaktadır.

Gençlerin gönüllü çalışmalara katılmalarındaki en önemli motivasyon, toplumdakinden farklı olarak Vakıf içerisinde kendilerine güvenilmesi ve karar almak konusunda inisiyatif alabilmeleri. Böylelikle kendilerini bir şeyleri değiştirmek konusunda daha güçlü hisseden gençler, hayata geçirdikleri projelerle toplumsal katılımlarını da artırmaktadır.

Vakıf'ta örgütlenmeler var ve örgütlenmeler kendi içinde karar alıyor. Vakıf'a girdikten sonra şunu gördüm: Vakıf'taki kimse örgütlenme işine karışmıyor. Örgütlenmede kendi içinde bir karar alınıyor, ondan sonra danışılıyor; “şöyle bir şey var, nasıl olur” gibisinden. Üstten gelen sadece “evet bunu yapabilirsin ama şu eğitimi alsan senin için daha kolay olmaz mı; çocuklarla çalışacaksan çocuklarla ilgili temel bir eğitim al, çocuk sana sarılınca ne yapacak; ekoloji ile ilgili çalışacaksan ekoloji okur yazarlık eğitimi al” gibi... (RPİ1'in gönüllülüğe dair aktardığı düşünceleri).

Yaşadığı toplumda etnik ve cinsiyet temelli eşitsizliklerin bulunmasından dolayı şikayetçi olan bir genç, TOG'da gönüllülük yaparak küçük de olsa bir şeyleri değiştirebileceğini düşündüğü için gençlik çalışmasına katıldığını şu şekilde belirtiyor:

Devletin bazı alanlarda yetersiz kaldığını hissediyorum ve bazı insanların inisiyatif alması gerektiğini düşünüyorum. Ama bu inisiyatifi almak demek direkt liderlik vasfıyla yapması demek değil, hatta öyle olmamalı. Gençlerin ellerinden geldiğince imkanlarını zorlayarak bazı şeyleri değiştirebileceğini düşünüyorum, bu yüzden gönüllülük yapıyorum. Bu gençlerle bir arada olmak beni mutlu ediyor. En azından ortamdaki var olan durumdan mutsuzken sadece mızızlanmak yerine oraya müdahale edebiliyor olmak ve bunun

doyumunu hissedebiliyor olmak beni mutlu ediyor (IUA2'nin gençlik çalışmasına dair aktardığı düşünceleri).

Yaşadıkları şehirlerin gençlere sosyal olarak fazla aktivite imkanı sunamaması, gençlerin gönüllülüğü faaliyetlere katılarak sosyalleşebilecek, kendilerini ifade edebilecek alanlara yönelmesini sağlıyor.

Gelip burada gönüllülük yapıyorum. Hem aileden dolayı hem de okuldan dolayı ben buraya geldiğimde kendimi rahat hissediyorum. Kafamı dağıtabiliyorum buradaki etkinliklerde. Çocuklarla zaman geçirmek, yardım projeleri, diğer projelerde kafamı dağıtabiliyorum. Mesela üniversitedeki öğrenci arkadaşlarımın bildiği tek iş kahveye gitmek, okey oynamak gibi sıradan insanların yaptıkları şeyler. Hiç heyecanlı değil; yani genç oldukları belli değil. Buradakiler farklı oradakilerden. (FVD1'in gönüllülük ile aktardığı düşünceleri)

Diğer taraftan gönüllü faaliyetleri yardım faaliyetleri ile eşleştiren bir genç, gönüllülüğün onun için ne ifade ettiğini vicdan olarak yanıtlıyor. Toplumda yardım etmesi gerektiğini düşündüğü kesimler olduğunu dile getiren genç, gönüllü faaliyetler ile bu kesimlere dokundukça kendisini daha rahat hissettiğini vurguluyor.

***Araştırmacı:** Ne ifade ediyor gönüllülük, senin için?*

***EU13:** Değişim. Aslında biraz da vicdan. Gerçekten vicdan hissettiriyor yani. Bir şeyi yaparken rahat hissediyorum. Sanki onu yapma yükümlülüğüm var da, onu yapmışım, sonra rahatlıyorum.*

Gençlerin dile getirdikleri en önemli noktalardan birisi de gönüllülük yaparak Türkiye'deki farklı kesimlerle bir araya gelebilmeleridir. Böylelikle birbirlerini tanımak ve anlamak için bir alan yaratabilmiş, ortak bir gelecek için birlikte üretebilmiş hissediyorlar.

Gençlerin hayatlarındaki koşullar, böyle bir ortak alana duyulan ihtiyacı artırıyor. Örneğin, eğitim sisteminin ayrımcılık ve yabancı düşmanlığını pekiştirdiği, görüşme yapılan gençler tarafından da sıklıkla dile getirilmiştir. Gençler özellikle gönüllülük yapmanın kendileri için anlamını ifade ederken farklılıklarla bir arada yaşamın önemini bu sayede kavradıklarını ve TOG'da gönüllülük yapımlarıyla birlikte farklılıkları kabul etmeye başladıklarını ve ayrımcı/dışlayıcı eğilimlerinin farkına vardıklarını belirtmişlerdir. Gönüllülük yapmak gençlerin barış, uzlaşma ve birlikte yaşam anlayışlarının gelişmesine oldukça katkıda bulunmuştur.

***FRS4:** Yani kendimi bulduğumu düşünüyorum hatta siz az önce "nasıl bir değişim" dediğinizde fark ettiniz mi bilmiyorum ama bir gülümsedim. Çünkü*

yani kendimi tamamıyla TOG'lu bulduğumu düşünüyorum. Şöyle ki; ben önceden tabiri caizse ırkçıyım, onu anladım. TOG'la tanıştıktan sonra diğer ırklara karşı, diğer insanlara ve milletlere karşı nasıl düşünülmesi gerekiyorsa öyle düşünmeye başladım. Bazen facebook'ta eski postalarımız görünüyor ya, "tarihte bugün" diye... Öyle saçma sapan şeyler yazmışım ki diğer insanlara karşı utanıyorum kendimden. Siliyorum hemen. TOG bana bunu gösterdi; farklılıklara saygı bu.

Araştırmacı: "Irkçıyım" dedin ya, ırkçı olmak nasıl bir şey ve şimdi nasıl değişim olduğunu düşünüyorsun?

FRS4: Yani tam olarak "onlar ölsün, lanet pislikler" falan gibi değil. Örnek verebiliyor muyum bilmiyorum ama işte "neden Kürtçe konuşulsun ki, biz Türkiye'de yaşıyoruz işte, Türkiye'de yaşıyorlarsa Türkçe konuşmak zorundalar" gibi düşüncelerim vardı. Mesela Selahattin Demirtaş'a karşı hakaret falan ediyordum, böyle saçma sapan şeyler söylüyordum. Buraya geldikten sonra "neden olmasın ki" diye düşünmeye başladım (FRS4'ün gönüllülükle ilgili aktardığı düşünceleri).

2.8. GENÇLİK ÇALIŞMASINA KATILAN GENÇLER İÇİN SİYASAL KATILIM NE İFADE EDER?

Anket çalışmasında gençlere açık uçlu olarak "sizce siyasi katılım ne anlama geliyor?" sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplar şu şekilde kategorize edilmiştir:

Siyasi kararları etkileme (yüzde 19,31), siyasi fikir paylaşımı (yüzde 16,29) ve oy kullanmak (yüzde 13,10) en ön plana çıkan üç cevaptır. Fikrim yok (yüzde 9,74), politik olma durumu (yüzde 8,73) ve eyleme geçmek ise (yüzde 8,65) ikinci sıradaki cevap grubunu oluşturuyor denebilir. Siyasi partiye katılım (yüzde 7,72) ise çok yakın orandaki cevap grubu. "Gereksiz bir şey" ve "demokrasi" cevabı ise aynı oranda (yüzde 3,78) cevaba sahip. "Diğer" başlığında toplanan cevaplar ise herhangi bir kategoriye dahil edilemeyen cevap grubu olarak tüm cevapların yüzde 8,9'unu oluşturuyor.

Gençlerin verdikleri cevaplarda kullanılan en fazla kelimelerden oluşan sözcük bulutu aşağıda paylaşılmaktadır.

Şekil 2-1: Siyasal Katılımın Anlamı

Q36 Sizce siyasal katılım ne anlama geliyor?

Yanıtlanan: 1.192 Atlanan: 0

Fikrim Yok Destek Vermek Özgürce Katılması
oy Kullanmak Toplumsal oy Vermek Hareket
Fikir oy Kullanma Karar Anlamına Geliyor
Siyasal Politik Siyasi Kendini Katılım
Demokrasi Siyaset oy Verme Söz Sahibi Saygı
Bilmiyorum İdeolojik Sahibi Olmak Siyasete

Verilen cevaplar değerlendirildiğinde gençlerin siyasal katılım denilince “siyasi kararları etkileme”, “siyasi fikir paylaşımı” ve “oy kullanmayı” öncelikli olarak dile getirmeleri hangi katılım araçlarını önemli bulduklarını değerlendirebilmemiz açısından önemlidir.

Daha önce bu konuda yapılan araştırmaların savunduğunun aksine, gençler önemli oranda siyasetle ilgilenmekte, siyasi kararları etkilemeyi ve fikirlerini ifade etmeyi siyasal katılımın ilk unsurları olarak görmektedir. Burada dikkat çekici nokta, en geleneksel siyasal katılım biçimi olan oy verme önemli bulunmakla birlikte, gençler için siyasi katılımın birinci aracı gibi görülmemektedir. Buradan gençlerin apolitik olarak görülmesinin yanlış olacağı ve geleneksel olmayan katılım yöntemlerini kendilerine daha yakın buldukları sonucu çıkartılabilir.

Türkiye’de gençlerin en yaygın siyasal katılım biçiminin oy kullanmak olması verilen cevapları doğrular yöndedir (ARI Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001). Yapılan derinlemesine görüşmelerde gençler siyasal katılım araçlarından en çok “oy vermeyi” kullandıklarını ve önemli bulduklarını belirtmiştir. “Oy vermenin” epey yaygın olması, gençlere diğer karar verme mekanizmalarında yeterince alan açılmadığı ve/veya en zahmetsiz erişebildikleri katılım aracı olması şeklinde de yorumlanabilir.

Oy kullanmak birey olmayı ifade ediyor benim için. Çünkü tek hakkım o gibi şu anda bana verilen. Söz hakkım bu kadar gibi geliyor, bazen. İlk oy kullandığımda mesela heyecanlanmıştım. Bir şeyleri gerçekten değiştirebileceğime inanmıştım. Onun için gittim ve kullandım. Her seferinde bunun için kullanıyorum. Zaten birey olduğumu gerçekten oy verirken görüyorum. Seçmen kağıtları eve geldiğinde... (AISI'in siyasal katılım ile ilgili aktardığı düşünceleri)

Oy vermek kimi zaman 'bir sorumluluk' şeklinde, kimi zaman ise 'diğer katılım araçları değerlendirildiğinde en doğrudan karar verme mekanizmalarını etkileme yolu' olarak ifade edilmiştir. Diğer taraftan gençler eğer tüm siyasal katılım mekanizmalara erişim kolay olabilirse ve vatandaşlar tarafından kullanılabilirse, özgür ve demokratik bir toplum yaratılabileceğini belirtmiştir.

Oy kullanmak da sokağa çıkmak da çok önemli şeyler. Çünkü sadece oy kullanmakla düzelmeyorsa sorunlar, omuz omuza, dayanışmayla da alanlarda var olabilirsin. Bunu denediğimiz çok zamanlar oldu. Hani "hak verilmez alınır" diye bir söz var ya, hakkın elinden alınıyorsa, hakkını sokak verecekse sokağa da çıkacaksın, sosyal medya verecekse sosyal medyadaki kampanyalara katılacaksın. Eğer ben başbakanlığa yazdığımda, o hakkı alacaksam, başbakanlığa da yazacaksın. (ŞAMI'in siyasal katılım ile ilgili katarıldığı düşünceleri)

Anket sonuçlarının gösterdiği üzere, gençler siyasal katılımı çok düşük bir oranda (yüzde 7,72) siyasi partiye katılım olarak tanımlamaktadır. Siyasi katılımın, siyasi partilere üye olmak anlamına gelmemesi, siyasi partilere olan genel güvensizliğin de göstergesi olabilmektedir. KONDA Türkiye'de Gençleri Katılımı Araştırması (2014) verilerinin de gösterdiği gibi gençlerin dörtte biri ya siyasi bir partiye üye ya da üye olmak istiyor. Buna göre gençlerin büyük çoğunluğu siyasi partiye üye olmadığını ve üye olmak da istemediğini belirtiyor.

Gençler arasında siyasi fikirleri özgürce ifade edebilmeyi siyasal katılım olarak tanımlayanların da oranı oldukça yüksek. Ancak kendilerini en fazla ifade edebildikleri sosyal medyadaki kısıtlamalar, kendilerini baskı altında hissetmelerine neden oluyor. İzmir'de yaşayan bir genç düşüncelerini şu şekilde ifade ediyor:

İşte o konuda çok aktif olamıyor gençlik. Çünkü sürekli bir baskı var. İfade özgürlüğünden gideyim: Facebook paylaşımlarından dolayı şu an tutuklu bulunan yüzlerce genç var. Üniversiteli ya da üniversiteli olmayan bir sürü genç var, twitter paylaşımlarından tutuklanan. Gençlik bunları gördükten sonra korku içine giriyor. Ben bir şey yaptığım zaman ben de tutukanacağım diye düşünüyor. Gösteri ve yürüyüş hakkı ülkemizde yasal olarak tanınan bir haktır ve gösteri yapmak için, yürüyüş yapmak için izin almaya gerek yoktur. Bildirim şartı olmamasına rağmen gösteriler izinsiz diye bir sürü gösteriye müdahale edilip insanlar ölüyor, tutuklanıyor, gözaltına alınıyor, gaz yiyor, jop yiyor böyle olunca da tabii gençlik ister istemez, ben de dahil olmak üzere, bir düşünüyorum. “Acaba bana da bir şey olur mu? diye” (BRİ2'nin siyasal katılım ile ilgili düşünceleri)

2.9. GENÇLERİN GÜNDELİK HAYATLARINDA SİYASET İLE İLGİLİ KONUŞMAK NE KADAR ÖNCELİKLİDİR?

Gençlerin anket sorularına verdikleri cevaplara baktığımız zaman siyasetin az da olsa gündemlerinde olduğunu görüyoruz. Arkadaşlarıyla sohbetlerinde “neredeysen hiç siyaset konuşmam” ya da “asla siyaset konuşmam” diyenlerin yüzdesi 22,17. Yapılan derinlemesine görüşmelerde ise doğu illerinde yaşayan gençlerin, batı illerinde yaşayanlara kıyasla gündemlerinde siyaset her zaman var.

Tablo 2-11: Siyaset Konuşmak Gündelik Yaşantınızda Ne Kadar Önceliklidir?

Yanıt Seçenekleri	Yanıtlar	
Sıklıkla	%15,45	184
Bazen	%35,85	427
Nadiren	%26,53	316
Neredeyse hiç	%15,79	188
Asla	%6,38	76
Toplam		1.191

Diyarbakır'da görüşme yapılan bir genç siyasetin kendi yaşantısında ne kadar öncelikli bir konu olduğunu şu şekilde dile getiriyor:

Genelde tek gündemimiz bu oluyor. Bu ve TOG'un içerisindeki yaptığımız işler ve TOG'daki arkadaşlıklarımız. Çünkü, başka bir hayatın yok burada. Siyasi bir hayatın var. Yani buna sırtını dönmek ne kadar mümkün bilmiyorum. Öyle bir döneme geldik ki siyasetin neresinde durduğumuzun bir önemi yok, sağda, solda ya da ortada. Bu coğrafyada yaşıyor olmanız yeterli biraz da. O yüzden çok içindeyiz, içli dışlıyız. Sabah akşam siyasetleyiz, politikaylayız. Yani Kürt olarak doğduğunuz zaman, bu coğrafyada zaten

politik olmuş oluyorsunuz. (RAD4'ün siyasal katılım ile ilgili dile getirdiği düşünceler).

2.10. GENÇLER POLİTİK MİDİR, APOLİTİK MI, YOKSA DE-POLİTİZE Mİ EDİLMİŞTİR?

Türkiye’de 1980 sonrası yapılan araştırmalar, gençlerin arkadaşlarıyla siyasetten konuşmadığı, siyasetle ilgilenmediği, siyasal partiler, hükümet, TBMM gibi siyasal kurumlara güvenmediklerini dile getirir (Konrad Adenauer Vakfı, 1999; ARI Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001; Türk Üniversite Gençliği Araştırması, 2003). Bu bulgular doğrultusunda özellikle 80 sonrası kuşak sıklıkla apolitik olarak yaftalanmıştır. Araştırmamız kapsamında, gençlere “Türkiye’deki genç insanların apolitik mi yoksa politik mi ya da de-politize mi” olduğuna dair anket sorusu yöneltmenin yanı sıra, yaptığımız görüşmelerle ne düşündüklerini derinlemesine anlamaya çalıştık. Gençlerin verdikleri cevaplar, gençlerin siyasal mekanizmalar hakkında düşüncelerini öğrenebilmemiz açısından önemlidir.

Araştırmamız kapsamında gençlerin, “Türkiye’deki genç insanların apolitik mi yoksa politik mi ya da de-politize mi” olduğuna dair verdikleri yanıtlar birbirlerine oldukça yakındır. “Genç insanlar apolitik” önermesine gençler %44,33 oranında hem katılıyorum hem katılmıyorum cevabını vermiştir. Benzer bir şekilde “Genç insanlar politiktir” önermesine hem katılıyorum hem katılmıyorum cevabı %47,19 oranındadır. Diğer taraftan “genç insanlar de-politize olmuştu” önermesine yine hem katılıyorum hem katılmıyorum cevabını verenlerin oranı %41,23’tür. Buradan gençlerin konu hakkında fikirlerini beyan etmekten çekindikleri sonucunu çıkarmaktayız. Cevapları birbirleriyle oldukça tutarlıdır. Gençler ne düşündüklerini gizlemeyi tercih etmiştir.

Yapılan derinlemesine görüşmelerde, verilen cevapların dört sebebi olabileceği kanısına varılmıştır: Birincisi kavramların karışıklığıdır. Gençler için “siyasi, siyasal ve politik” kelimeleri oldukça kafa karıştırıcı. Terimlerin ne anlama geldikleri konusunda genellikle bir fikirleri yok. Görüşmeler sırasında FRS4 şu şekilde ifade ediyor politik olan ve sosyal olanı:

Politik eylemler, sanırım bana şunu çağırıştırıyor: İktidarın yapmadığı şeyleri,

eleştirmek için yapılan protestoları. Politik olmayan eylemler ise sosyal eylemlerdir. Mesela LGBT eylemleri politik gelmiyor bana. Ya da kadın hakları için yapılan şiddet yürüyüşleri, 8 Mart yürüyüşleri... Bunlar da sosyal geliyor bana, politik gelmiyor.

İkinci olarak “politik ve siyasal” kelimeleri gençler için kirli, tehlikeli ve uzak durulması gereken bir alanı ifade ediyor. Örneğin görüşme sırasında FRS4 şu şekilde ifade ediyor politik kelimesini: *“Politik daha böyle soğuk geliyor yani politika deyince benim aklıma direk koyu renk takım elbise giymiş adamlar geliyor.”*

Tablo 2-12: Siyasal Katılımla ilgili İfadeler

	Hiç katılmıyorum	Az katılıyorum	Hem katılıyorum hem katılmıyorum	Çok katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam
Türkiye'de genç insanlar apolitiklerdir.	%16,62 198	%27,79 331	%44,33 528	%9,40 112	%1,85 22	1.191
Türkiye'de genç insanlar politiktir.	%4,70 56	%19,73 235	%47,19 562	%23,26 277	%5,12 61	1.191
Türkiye'de genç insanlar kendilerini temsil eden bir siyasi inisiyatif/ oluşum/ parti bulmakta zorlanırlar.	%7,56 90	%13,85 165	%21,66 258	%36,19 431	%20,74 247	1.191
Türkiye'de genç insanlar de-politize olmuştur.	%7,47 89	%19,56 233	%41,23 491	%24,69 294	%7,05 84	1.191
Genellikle eylemsiz kalmayı tercih ederim.	%20,32 242	%29,05 346	%27,46 327	%14,86 177	%8,31 99	1.191
Siyasi görüşümü açıklamaktan çekinirim.	%40,81 486	%24,85 296	%21,07 251	%8,23 98	%5,04 60	1.191
Beni temsil eden siyasi inisiyatif/ oluşum/ parti bulmakta zorlanıyorum.	%13,01 155	%12,59 150	%15,95 190	%27,37 326	%31,07 370	1.191
Bir genç olarak hoşuma gitmeyen toplumsal düzenlemeleri değiştirmek konusunda kendimi güçlü hissedirim.	%8,14 97	%21,24 253	%28,97 345	%25,78 307	%15,87 189	1.191
Bir genç olarak toplumsal sorunlar konusunda kendimi önemli bir aktör olarak görürüm.	%5,21 62	%15,53 185	%23,17 276	%36,10 430	%19,98 238	1.191
Bir grup genç arkadaşımınla birlikte olduğumuzda karar vericileri etkilemekte kendimi daha güçlü hissedirim.	%3,19 38	%13,35 159	%25,69 306	%40,30 480	%17,46 208	1.191

Üçüncü neden, gençlerin siyasete güvenlerinin olmaması. Gençlerin siyasetten uzak durmasının sebebini RPİ1 şu şekilde açıklıyor:

Çünkü inançları yok. Siyasi olarak bir şeyleri değiştirebileceklerine inanmıyorlar. Siyasi bir adım attığında, bir eyleme katıldığında, bununla ilgili harekete geçtiğinde tutuklanıp coplanıyorsun. Kötü muamele görüyorsun ve inanmıyorsun. Yani siyasi yolla bir şeyi değiştirebileceğine inanmıyorsun. Örneğin mecliste, kendinizi var edebilmeniz mümkün değil, orada diyeceksin ki insan hakkı (?) Ama orada insan hakkını anlayacak insanlar yok. Çünkü iç siyaset, ülkede öyle bir yerden yürümüyor. İşler hak temelli bir yerden yürümediği için de insanlar da siyasetten uzaklaşıyorlar doğal olarak.

Son neden ise; Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın herhangi bir siyasi ideoloji ile bir bağlantısı olmadığı yönündeki söylemidir. Buradan yola çıkarak gönüllüler bu söylemi farklı şekilde yorumlamaktır. Gönüllülük yaptıkları zaman süresince herhangi bir etkinlikte ya da projede politika ya da siyasetle ilgili konuşmaların vakıfta yer almaması gerektiğini düşünerek, bu kelimeleri tabu olarak kabul ederler. Bu sebeple ankette ya da derinlemesine görüşmelerde siyasal katılımı ilgili sorular, bazen tepkiyle karşılanmıştır. Ayrıca görüşmelerde siyasal katılımı ilgili sorulara gençler cevap verirken çekincelerini dile getirmişlerdir.

2.11. SİYASİ PARTİYE ÜYELİK

Araştırmamız kapsamında katılımcılara hem “siyasal katılım” başlığı altında hem de “siyasi parti üyelikleri” başlığı altında sorular sorularak, siyasi partiler hakkındaki görüşleri öğrenilmeye çalışılmıştır.

Ankete katılan gençler “Türkiye’de genç insanlar kendilerini temsil eden bir siyasi inisiyatif/ oluşum/ parti bulmakta zorlanır” önermesine yüzde 56,93 oranında ve “Beni temsil eden siyasi inisiyatif/ oluşum/ parti bulmaktayım” önermesine yüzde 58, 44 oranında katıldıklarını ifade ederek, Türkiye’de gençleri temsil eden bir siyasi oluşumun olmadığını düşündüklerini dile getirdiler. Bu veriler Türkiye’de gençlerin neden siyasi parti üyeliklerini tercih etmediklerini anlamamıza katkı sağlayacaktır. Siyasi partiler, gençlerin ihtiyaç ve sorunlarını dikkate almadıkça, gençler temsil edilmediklerini düşünecek ve siyasi partilere kuşkuyla yaklaşmaya devam edecektir.

Gençlerin siyasi partilere üyeliklerini gösteren farklı anketlerin verileri birbirlerine oldukça yakındır. KONDA'nın (2014) yaptığı ankette siyasi partiye üyelik oranı kadınlarda %5,5, erkeklerde ise %12,2 olmakla birlikte toplam üyelik oranı %9'dur (s. 43). Benzer bir eğilim TOG Profil (2015) örneğinde de gözlenir: TOG'lu gençler arasında siyasi partiye üyelik oranı toplamda %6,4 düzeyindedir. Bu oran bizim araştırmamızda biraz daha düşmüştür. %4,03 oranında bir siyasi partiye üyelikten bahsedilebilmektedir (s.77).

Tablo 2-13: Siyasi Partilere Üyelik

Yanıt Seçenekleri	Yanıtlar	
Evet	%4,03	48
Hayır değilim ve olmak istemiyorum	%75,82	903
Hayır değilim ama olmak isterim	%11,92	142
Hayır, üyeydim/aktiftim ama ayrıldım	%4,95	59
Diğer (lütfen belirtin)	%3,27	39
Toplam		1.191

Gençlerin siyasal partilere üye olma oranlarının düşük olmasını sadece gençlerin siyasi konulara ilgisiz olmalarıyla açıklamak konunun derinlemesine tartışılmasını engellemektedir. İhtiyaç duyulan, gençlerin bu tercihinin gerekçelerini anlayabilmek ve siyasal katılım mekanizmalarına katılımlarının önündeki engelleri kaldırmaktır.

Anketi cevaplayan siyasi parti üyesi olmayan %41,67 oranında bir kesim üye olmama sebeplerini siyasi partilere güvenmediklerini dile getirerek açıklıyor. Bu oran 2015 TOG Profil Araştırması'nda (2015) belirtilen %31,5 oranından yüksek çıkmıştır. Gençlerin siyasi partilere güvensizliği yıllar içerisinde gitgide artma eğilimindedir (s.78).

KONDA (2014) araştırmasında ise siyasi partilere üye olmamanın nedenlerine bakacak olursak; siyaseti sevmemek (yüzde 14,9), gereksiz bulmak (yüzde 12), zamansızlık (yüzde 11,8) ve işin veya eğitimin engel olması (yüzde 4,7) en yüksek oranlı cevap grubunu oluşturuyor. Korkmak, güvenememek (yüzde 10,6) ve ailenin istememesi, engel olması (yüzde 5,8) da çok yakın orandaki cevap grubu. “Uygun

parti yok” başlığında toplanan cevaplar ise tüm cevapların yüzde 5,8’ini oluşturuyor (s. 46).

Tablo 2-14: Siyasi Partilere Üye Olmama Sebepleri

Yanıt Seçenekleri	Yanıtlar	
Zamanım yok	%3,61	41
İlgi alanım değil, sevmiyorum	%22,47	255
İstemiyorum, nedeni yok	%10,22	116
Gerek duymadım, uğraşamam	%4,58	52
Denk gelmedi, fırsat olmadı, bilgim yok	%4,67	53
Ailem izin vermiyor	%1,41	16
Çevrede böyle bir imkân, bir kurum, bir yer yok	%2,11	24
Güven duymuyorum	%41,67	473
Diğer (lütfen belirtin)	%9,25	105
Toplam		1.135

Yapılan derinlemesine görüşmelerde de gençler siyasi partilere hiç güvenmediklerini sıklıkla belirtmişlerdir. İstanbul’da görüşülen bir genç düşüncelerini şu şekilde dile getiriyor:

Öncelikle hiçbir siyasi partiye inanmıyorum. Çünkü her parti inandığı bir şeyi öne çıkarıyor. CHP bunu Atatürkçülük ile yapıyor, AKP din ile yapıyor, MHP bayrak ile yapıyor. O yüzden hiç birine tam olarak inanmadığım için hiçbirinin içinde olmak istemiyorum. Oysaki birinin haklı olduğu konular varsa, diğerinin de haklı olduğu konular var. Birisinin içerisine dahil olsam “bak o şöyle bir şey yapmıştı mesela, ama diğeri de şöyle bir şey söylemişti, mesela önemliydi diyeceğim” Bu sefer bir kere ilk önce kendi içinde kırılma yaşayacak hani ‘ne oldu, sen bizim görüşümüzde değil misin?’ diyecekler. Çünkü o kadar uç noktalarda geldi ki ülke. Bir görüşü benimsediğin zaman, onun bütün doğruluğunu kabul etmen lazım, hiç bir yanlışı olamaz. O da bana çok mantıklı gelmiyor. Çünkü hiçbir zaman hayatımı öyle yaşamadım. Her şeyin yanlışı var ve bu yanlıklar oturulup konuşulmaz ise çözülebilecek şeyler değil. O yüzden hiçbir siyasi parti üzerinden gitmek istemedim. Çünkü kendi ailemde bile bu siyasi konuda sorunlar yaşıyorum ben. Diyarbakır’a gittim geldim, Sur döneminde Diyarbakır’daydım. Bizimkilere anlatıyorum ‘bakın orada başka bir şeyler oluyor, evet televizyonlarda şunlar gösteriliyor şunlar oluyor. Ama bir de gidin orayı dinleyin bakın farklı şeyler oluyor orada.’ Bizimkiler ‘sen bizim aileden nasıl çıktın, nasıl böyle düşünebilirsin’

diyor. Çünkü insanlar çok uç noktalarda artık. Kimseyle oturup konuşamıyorsun. Bir siyasi partiden çıkıp tamamıyla gözü kararmış, gözü hiçbir şey görmeyenlere bu konular hakkında bir şeyler anlatmaya çalışmak boşa kürek çekmek gibi. (RPİ1'in siyasal katılımı ile ilgili dile getirdiği düşünceleri)

RPİ1 gibi bir çok genç daha, siyasi partilerin kişileri tektipleştirdiği ve siyasi partilerin farklı sesleri duymaya tahammülü olmadığını dile getirmiştir. Gençler en çok da bu sebepten dolayı siyasi partilerin içerisinde yer almaktan çekinmektedirler. Diğer bir sebep ise gençlerin, siyasi partilerin kendilerini sadece seçim zamanı önemsediklerini düşünmeleri: *“Siyasi partiler kendi aralarında bir çıkar ilişkisine girmişler. Bu oydan şu kadar alsam şuraya geçeceğim, şu kadar alsam şuraya geçeceğim. Keşke bunları biraz bıraksalar da insanların sorunlarıyla ilgilenseler. Bu yüzden ben güven duygusu hissetmiyorum onlara karşı (AIS1'in siyasi partilerle ilgili düşünceleri).”* Gençler siyasi partiler tarafından ciddiye alınmak, sadece seçim zamanı oy için hatırlanmamak ve kendileri ile ilgili her karara dahil edilmek istiyor.

Siyasi bir partinin gençlik koluna geçmişte üye olan bir genç kadın ise, zamanla örgütlenmeden soğumasını, parti içerisindeki hiyerarşiye ve kadın-erkek eşitsizliğine bağlıyor:

Benim de siyaseti tanımaya çalıştığım bir dönemdi. Ama benim o sırada da kolejde okuyor olmam belli ön yargılara maruz bırakılmamı sağladı parti içinde. Çünkü sosyalist bir yapılanmanın içinden geldiğimi düşünüyorlardı. Öyle bir ön yargıya maruz kaldım. Onun dışında eril bir düzen olduğunu fark ettim. Aslında ne kadar kadınların da aktif olduğunu falan söyleseler de doğru değildi. Kadınlarda hep önde olamama ve hiyerarşinin içinde altta kalma durumunu yaşıyordum (UNİ3'ün siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Son olarak görüşmeler sırasında gençlerin siyasi partilere güven duymamalarının başka bir sebebi ise, siyasi partilerin gençleri anlamaktan uzak olmaları ve gençlerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek somut öneriler üretememesi:

Geçenlerde CHP parti programına baktım. Gençlerle ilgili ne var, hangi araştırmalar var diye. 60 sayfalık bir şey yapmışlar. Bir kaç maddesini okudum. Şu an aklıma gelmiyor ama pek güven vermedi. Okuduğum zaman ‘bunu bunu yaparız’ demişler geçmişler. Köklü şeyler gibi gelmedi bana.

Partilerin parti programlarına bakıyorum, yapılacak şeylere bakıyorum 'gençlere şunu yapacağız, özgürlük vereceğiz' falan filan. Hep böyle. Çok somut bir şey olacakmış gibi gözüküyor (TNS6'nın siyasi partilerle ilgili düşünceleri).

2.12. TOPLUMSAL KONULARA İLGI

Anket çalışmasına katılan gençler “Genellikle eylemsiz kalmayı tercih ederim” önermesine yüzde 49,37 oranında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu oranın yüksek olmasında gençlerin Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda gönüllülük yapmalarının büyük etkisi vardır. Çünkü TOG'un yaklaşımında “gençlerin gönüllü olarak yürüttükleri projeler aracılığıyla toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamalarını teşvik etme ve bu yolla toplumsal hayata katılımını arttırma” vardır (TOG, 2015, s.111).

Herhangi bir toplumsal sorun karşısında eyleme geçen gençlerin kendilerini bu sorunları çözmek konusunda ne kadar güçlü hissettikleri de önemli bir konudur. “*Bir genç olarak hoşuma gitmeyen toplumsal düzenlemeleri değiştirmek konusunda kendimi güçlü hissedirim*” önermesine gençler yüzde 41,65 oranında katıldıklarını belirtirken, bu oran kendilerini yalnız hissetmediklerinde, bir grup genç arkadaşlarıyla olduklarında daha da artmaktadır. Gençler “*Bir grup genç arkadaşımınla birlikte olduğumuzda karar vericileri etkilemekte kendimi daha güçlü hissedirim*” önermesine yüzde 57,76 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir.

Gençler toplumsal sorunlar karşısında kendilerini önemli bir aktör olarak gördüklerini anket çalışmasında belirtmişlerdir. “*Bir genç olarak toplumsal sorunlar konusunda kendimi önemli bir aktör olarak görürüm*” önermesine yüzde 56,08 katılırlar. Tüm bu veriler gençlerin toplumsal konulara ilgisiz olmadıklarını aksine, karar verme mekanizmalarında gençler için yeterince alan yaratılırsa, gençlerin daha aktif olacağını göstermektedir.

Elbette ki bu oranın oldukça yüksek olmasının bir sebebinin, çalışmaya katılan gençlerin TOG Vakfı altında kendi yaşadıkları yerlerde çeşitli sosyal sorumluluk projeleri ürettiyor olmaları olduğunu gözden kaçırmamak gereklidir. Bu projeler aracılığıyla gençler kendilerini daha güçlü ve umutlu hissediyorlar.

Belirtildiği gibi, gençlerin büyük bir oranı toplumsal sorunlar konusunda kendilerini önemli bir aktör olarak görüyor. Özellikle bir grup arkadaşları ile birlikte olduklarında sorunları daha kolay halledebileceklerini düşünüyorlar. Görüşme yapılan Diyarbakırlı bir genç, diğer genç arkadaşları ile birlikte olduğunda neden daha güçlü hissettiğini şu şekilde anlatıyor:

Kesinlikle daha güçlü hissettiriyor. Çünkü siyasi duruş olarak hepimiz aynı düşüncede olmasak bile bir şeyleri değiştirmek için yan yana gelmiş insanlarız biz, gençleriz biz. Bu bir defa beni güçlü kılıyor. Ayrıca şu an ki içinde yaşadığımız süreçte yapabileceğimizin en iyisini yaptığımızı düşünüyorum. Çünkü şu an tek başımıza kahraman olamayız. Yani burada polisle karşı karşıya gelmek, çıkışmak ya da eylemlerde ön sırada olmak, hiçbir şeyi değiştirmez. Yani bu süreçte hiçbir şeyi değiştirmez, bizi kahraman yapmaz. Yani şu anda tek kurşunla öldürebilirler bizi ve bu bizi sadece bir istatistikte bir sayı yapar. O yüzden TOG'un verdiği bu alanın çok değerli olduğunu düşünüyorum...TOG'da çok rahatım, kendimi daha güçlü hissediyorum. Çünkü benimle aynı noktadan bakan insanlarla yan yanayım. TOG dışında her kesimden insanı kucaklayan yer var mıdır, Türkiye'de açıkçası bilmiyorum. Herkesin düşüncelerini özgürce söyleyebildiği, hareket edebildiği, başkasının özgürlük alanını kısıtlamadan, bir yer var mıdır bilmiyorum (RAD4'ün siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Gençlerin kendilerini güçlü hissetmelerini sağlayan en büyük etkenlerden bir tanesi de kendilerini yalnız hissetmemeleri. TOG Vakfı içerisinde gerçekleştirdikleri projeleri ekip olarak yapmaları ve birbirlerini desteklemeleri güçlü hissetme duygularını pekiştiriyor:

Var olan sorunları değiştirmek konusunda güçlü hissediyorum. Yani eksik görülen kısımları burada (TOG'da) kapatmaya çalışıyoruz ama içinde bulunduğumuz durumda Türkiye'de bunu yapmak zor yani. Ortak yol bulunursa olur. Başka şekilde, örneğin ben tek başıma yapamam yani. Yapmak istesem de çevremdekiler benim gibi düşünmeyecek ve destek vermeyecekleri için yapamam. TOG'da ise kendimi daha güçlü hissediyorum. Birlikten kuvvet doğar yani (FVD1'In aktardığı düşünceleri).

Güçlü hissetmek bazen de güven duygusu ile eşleştiriliyor. Görüşme yapılan gençlerden birisi TOG'da yalnız olmadığını görmesinin kendisini güvende hissettirdiğini şu şekilde dile getiriyor:

Çevremde benim gibi düşünen insanların var olduğunu görünce, bu beni güçlü hissettiriyor. Çünkü sırtımı verip birlikte bir şey yapabileceğim birileri var bu alanda. Yalnız kalmayacağımı düşündüğüm için kendini güvende hissedebiliyorum (İNMI'in aktardığı düşünceleri).

Gençlerin kendilerine güven duymaları ise toplumsal konular söz konusu olduğunda daha aktif davranmalarını sağlıyor. Herhangi bir toplumsal düzenlemeleri değiştirmek konusunda kendilerini önemli bir aktör olarak görmesini bir genç şu şekilde ifade ediyor:

Toplumsal düzenlemeleri değiştirmek konusunda kendimi güçlü hissediyorum. Çünkü belli bir alanım var bunu gerçekleştirebilecek. Bu alan TOG olabilir. Gençlik meclisleri olabilir. Kendi başıma da sesimi duyurabilirim. Çünkü kendime güveniyorum. Bunu sağlayan TOG aslında. TOG bu güveni bana verdi. Bu güveni bana sağladı. TOG sayesinde belki bu kadar rahat konuşabiliyorum. Bu kadar kolay dile getirebiliyorum (EUI3'ün aktardığı düşünceleri).

Yaptığımız derinlemesine görüşmelerde gençlerin TOG Vakfı'nda gönüllülük yapmalarıyla toplumsal konulara olan ilgilerinin özellikle "ötekiler" söz konusu olduğunda arttığını gözlemlediğimizi söyleyebiliriz. Gençler için vakıfta gönüllülük yapmakla birlikte LGBTİ, kadın, çocuk, azınlık hakları ile ilgili eğitimlere katılan gençler, bu konularla ilgili kampanya ve farkındalık yaratma eylemleri düzenlemekteler. Böylelikle ön yargılarının kırıldığını belirtmektedirler. Özellikle sosyal medya paylaşımları da bu alanlarda yoğunlaşmaktadır.

2.13. İNTERNET KULLANIMI

2015 TÜİK verilerine göre Türkiye'de her dört gençten üçü internet kullanıcısı. Genç kadınlarda internet kullanım oranı 2015 yılında %68,9 iken, genç erkeklerde bu oran %85,1'dir (TÜİK, Mayıs 2016). Facebook kullanımında ise Türkiye dünya üçüncüsü. İnternet kullanımını bu kadar yaygın iken, gençlerin sosyal medya araçlarını toplumsal ileti/mesaj iletmek için ne kadar kullandıkları sorusu gündeme geliyor. TOG'lu gençlerin toplumsal konularda ileti/mesaj yazma oranları Türkiye ortalamalarının oldukça üstünde. KONDA (2014) araştırmasına göre gençlerin %20'si sosyal medyada toplumsal ileti/mesaj içeren paylaşımlar yaptığını belirtirken (s.57), 2015

TOG Gönüllü Profili araştırmasında bu oran %59,8'dir (s. 86). 2017 yılında ise bu oranın %46,52'ye düştüğünü ama Türkiye ortalamasına göre yine de yüksek olduğunu görüyoruz.

Bu düşünün özellikle Gezi olaylarından sonra, sosyal medya paylaşımlarından dolayı tutuklanmaların artmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. İçişleri Bakanlığı'nın Aralık 2016'da yaptığı açıklamaya göre, son 6 ayda 3 bin 710 sosyal medya kullanıcılarına yönelik adli işlem yapılmış, bunlardan 1656'sı tutuklanmıştır (*Hürriyet*, Mayıs, 2017).

Görüşmeler sırasında bir genç de tutuklanmalardan korktuğu için sosyal medyayı artık aktif olarak kullanmadığını şu şekilde dile getiriyor:

Buraya, İstanbul Üniversitesi'nden geçiş yaptım. İstanbul Üniversitesi'nde yaptığım Facebook paylaşımından dolayı 21 gün cezaevinde kaldım. İstanbul Üniversitesi'nde iki yıl okuyup buraya geçiş yaptım. O süreçten çıktıktan sonra, buraya (İzmir) geldiğimden beri artık sosyal medyayı öyle politik bir şey için kullanamıyorum. Çünkü o süreçte ailem bu durumdan çok etkilenmişti. Benim de üniversitede üçüncü yılım olmasına rağmen hâlâ birinci sınıftayım. Okulu bitirmek zorundayım. Bu sebeple şu an aktif olarak siyasi amaçlarla kullanamıyorum sosyal medyayı (BRİ2'nin siyasal katılımı aktardığı düşünceler).

Diğer taraftan TOG Vakfı içerisinde gençler sosyal medya üzerinden online bir imza kampanyası organize ettiler. Ocak 2017 tarihinde "**Genç**" **Tanımlı Değişsin** başlığıyla başlatılan kampanya TDK'nın "genç" tanımını değiştirmeyi hedefliyor. Gençler kampanya metninde şöyle söylüyor: "Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlüğü'nde 'genç' tanımı içerisinde yer alan özellikle 'Zihin bakımından yeterince gelişmemiş' cümlesi ve diğer ifadeler gençlerin heyecanını, inancını, sorumluluk üstlenme ve değişim yaratma potansiyellerini ifade etmekten oldukça uzak." Bu sebeple kampanya, gençlerin kendini doğrudan ilgilendiren konularla ilgili inisiyatif almasıyla ilgili çok önemli bir yerde duruyor. #GençtirDeğiştirir hastagi ile yola çıkan kampanya 1383 kişiye ulaştı. (Change.org, 2017)

Gençler arasında internetin yaygın kullanılmasından dolayı, internet gençlerin yaşamlarında vaz geçilemez olmuşsa da, gözlemlerimiz internet üzerinden aktivizm ya da yapılan paylaşımların temkinli olarak devam ettiği yönündedir.

Araştırmamız kapsamında gençlerin toplumsal sorunlarla ilgili olarak yürüyüşe katılmak, internette mesaj göndermek, bağış kampanyasına destek vermek gibi eylemlere ne derece katıldıklarına dair bir grup soru gençlere yöneltilmiştir.

2.14. TOPLU YÜRÜYÜŞ, GÖSTERİ VE PROTESTOYA KATILIM

KONDA (2014) araştırmasına göre Türkiye'deki gençler içinde bir son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüşe, protestoya katılanların oranı yüzde 10'dur. Gençlerin sivil toplum kuruluşu üyesi olmaları toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katılma olasılıklarını yüzde 7'den yüzde 23'e yani üç katına çıkartmaktadır (s.58). Bu oran gençlerin bir sivil toplum kuruluşuna üye olmalarının siyasal katılımlarına önemli bir katkı yaptığını gözler önüne sermektedir.

TOG Profil Araştırması'nda (2015) bu oran yüzde 33,9 olarak görülürken (s. 86), bizim araştırmamız kapsamında ise yüzde 31,9'a düşüyor. Buradaki düşüşte yine son iki yıl içerisindeki gergin siyasi ortamın, artan terör olaylarının, 15 Temmuz darbe girişiminin ve OHAL dolayısıyla toplu yürüyüş, protesto ve eylemlerin yasaklanmasının büyük bir etkisinin olduğunu düşünüyoruz.

Derinlemesine görüşmelerde genellikle gençler, sokağa çıkıp protesto etmenin diğer birçok siyasal katılım araçlarından daha önemli olduğunu belirtti. Onlar için protesto/yürüyüş ve eylemlere katılmak “birliktelik, güç ve örgütlenme” anlamına geliyor. Yalnız olmadıklarını hissettiriyor. “Genellikle hangi konular söz konusu olduğunda sokağa çıkarsınız” diye sordüğümüzde, en öncelikli konularının hak mücadelesi olduğunu belirttiler. Dikkat ettikleri diğer bir konu ise katıldıkları eylemlerin siyasi partiler tarafından organize edilmemiş olması.

Katıldığım eylemler: LGBTİ hakları, insan hakları ya da hayvan hakları ile ilgili olabilir. Öyle eylemlere katılıyorum ama direkt parti eylemlerine katılmıyorum (UTS5'in siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Görüşme yapılan diğer bir genç ise onu kendisini, çevresindeki ya da toplumu ilgilendiren herhangi bir konunun sokağa çıkarabileceğini, geçmişte de çıkardığını

belirtiyor. Ancak son zamanlarda eylemlerde polisin aşırı güç kullanması, baskı ve korku politikalarının protesto/eylem ya da yürüyüşlere katılmaktan kendisini alıkoyduğunu belirtiyor.

Beni şu an herhangi bir şey sokağa çıkarabilir. Benim hayatım için, çevremdeki insanların ya da toplum için faydalı olabileceğini düşündüğüm her şey için sokağa çıkabilirim. Ama dediğim gibi korku politikaları... En basitinden sokağa çıkıyorsun, yürüyüşe çıkıyorsun, beş tane gösterici varsa, o beş tane göstericinin karşısında yüz tane polis var. Böyle olmaması gerekiyor. Önceden koşulsuz şartsız yapıyordum. Yüz tane polis var, beş tane gösterici var diye düşünmeyip, gösteri yürüyüş haklı ise onun içine girebiliyordum. Yaşadığım olaylardan dolayı artık kendimi geri tutuyorum (BRİ2'nin siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

2.15. İNTERNETTE TOPLUMSAL BİR SORUN İLE İLGİLİ MESAJ İLETME

Araştırmamız kapsamında gençlere yöneltilen “Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir mesaj/ileti yazdınız mı?” sorusuna yanıt veren gençlerin yüzde 46,52’si son bir hafta içinde internette siyasi içerikli bir mesaj paylaştığını belirtirken, yüzde 53,48’i böyle bir faaliyette bulunmadığını belirtmiştir.

Bu oranları KONDA (2014) araştırmasıyla kıyasladığımızda, gençlik çalışmasına katılmış gençlerin internette toplumsal konulu mesaj/ileti yazma oranlarının Türkiye ortalamasının epey üstünde olduğunu görmekteyiz. KONDA (2014) araştırması verilerine göre gençlerin yüzde 20’si ise son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili mesaj yazmış (s. 58). Diğer taraftan TOG Profil araştırması (2015) ile bizim araştırmamızın verilerini kıyasladığımızda bir düşüş yaşanmıştır. TOG (2015) araştırması verilerine göre gençlerin yüzde 59,8’i son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili mesaj yazmıştır (s. 86).

2.16. BAĞIŞ KAMPANYASINA DESTEK

Gençlere anket çalışması kapsamında yöneltilen bir diğer soru ise bağış kampanyalarına katılıp katılmadıklarıyla ilgilidir. “Şimdiye kadar hiç televizyonda, internette, sosyal medyada yayımlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile bağış

amaçlı kısa mesaj attınız mı?” sorusunu gençlerin yüzde 39,55’i “evet” diye cevaplarırken, yüzde 60,45’i “hayır” cevabını vermiştir.

Oranları (2014) araştırmasıyla kıyasladığımızda yine gençlik çalışmasına katılmış gençlerin katılım oranlarının Türkiye ortalamasının üstünde (gençlerin 28,1’i “evet”, yüzde 71,9’u “hayır” cevabını vermiştir) olduğunu görsek de (s. 57), TOG (2015) araştırmasıyla kıyasladığımızda oranlardaki düşüş dikkat çekicidir. TOG Gönüllü Profili Araştırması’nda (2015) gençlerin yüzde 53’ü “evet”, yüzde 47 de “hayır” cevabını vermiştir (s. 86).

2.17. HERHANGİ BİR SORUNLA İLGİLİ BİR DEVLET KURUMUNA ŞİKAYET İLETMEK

KONDA (2014) araştırmasının verilerine göre her on gençten biri bir sorunla ilgili bir devlet kurumuna şikâyet iletiyor. Yaş ilerledikçe şikâyette bulunanların sayısı artıyor. Gelir düzeyi biraz daha yüksek olanlar biraz daha fazla şikâyette bulunuyor. Öğrencilerin arasında en fazla şikâyette bulunanlar üniversite öğrencileri. En çok siyasi parti üyesi veya gönüllüsü olanlar bir devlet kurumuna şikâyette bulunmakta (yüzde 25). STK üyeliği de, yürüyüş ve internet aktivizmi gibi, devlet kurumlarına şikâyet iletme oranını artıyor. Bir STK’ya üye olmayanların yüzde 7’si, olanların ise yüzde 16’sı şikâyet iletmede (s. 59).

TOG Profil Araştırması (2015) sonuçlarına göre gençlerin yüzde 31,1’i şikâyet iletmiş (s. 86). 2017 yılı araştırma sonuçlarına baktığımızda ise bu oranın yüzde 35,43’e yükselerek biraz daha arttığını görüyoruz.

Derinlemesine görüşmeler sırasında özellikle 2016’nın son aylarında, doğu illerindeki belediyelere kayyum atanmasının gençlerin yerel yönetimlerle olan ilişkilerini zayıflatmış olduğunu gözlemledik. Öncesinde herhangi bir şey talep etmek için belediyeye giden gençler, artık gitmeyi pek fazla tercih etmediklerini belirtti.

Diğer taraftan gençlerin üniversite için şehir değiştirdiğinde, şu an yaşadıkları şehri, en çok yaşadıkları şehir kadar benimsemediklerini de gözlemledik. Yani “dilekçe verdim” diyen gençler genellikle şu an yaşadığı şehirdeki devlet kurumlarına bir

şikayet iletmiyor, kendilerini daha çok ait hissettikleri, çoğunlukla ailelerinin de ikamet ettiği şehirlerdeki devlet kurumlarına taleplerini iletiyorlar.

Tablo 2-15: Siyasal Katılım İle İlgili Sorular

	Evet	Hayır	Toplam
Geçtiğimiz 1 Kasım 2015 tarihli seçimde oy kullandınız mı?	%79,26 944	%20,74 247	1.191
Toplumsal sorunların çözüm sürecine aktif olarak katılıyor musunuz?	%59,36 707	%40,64 484	1.191
Gönüllülük yapmadan önce ve şimdiki siyasal katılımı değerlendirdiğinizde bir değişiklik olduğunu düşünüyor musunuz?	%38,04 453	%61,96 738	1.191
Son üç ay içinde, herhangi bir sorunla ilgili bir devlet kurumuna bir şikâyet ya da bir talep iletiniz mi?	%35,43 422	%64,57 769	1.191
Son üç ay içinde, herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri, protesto, online/online olmayan dilekçe verme gibi siyasi faaliyete katıldınız mı?	%31,91 380	%68,09 811	1.191
Son bir hafta içinde, internette, toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti/mesaj yazdınız mı?	%46,52 554	%53,48 637	1.191
Şimdiye kadar hiç televizyonda, internette, sosyal medyada yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile bağış amaçlı kısa mesaj attınız mı?	%39,55 471	%60,45 720	1.191
Yaşadığınız yerde yerel yönetimleri etkileyebileceğinizi düşünüyor musunuz?	%50,71 604	%49,29 587	1.191
Yaşadığınız ilçede gençlik meclisi var mı?	%72,04 858	%27,96 333	1.191
Karar verme mekanizmalarını yerel düzeyde etkileyebileceğinizi düşünüyor musunuz?	%57,93 690	%42,07 501	1.191
Karar verme mekanizmalarını ulusal düzeyde etkileyebileceğinizi düşünüyor musunuz?	%30,56 364	%69,44 827	1.191
Türkiye’de hükümet gençlerin siyasal katılımlarını sizce yeteri kadar önemsiyor mu?	%14,27 170	%85,73 1.021	1.191
Türkiye’de yerel yönetimler gençlerin siyasal katılımlarını sizce yeteri kadar önemsiyor mu?	%14,86 177	%85,14 1.014	1.191
Türkiye’de siyasi partiler gençlerin siyasal katılımlarını sizce yeteri kadar önemsiyor mu?	%19,14 228	%80,86 963	1.191

2.18. KARAR VERME MEKANİZMALARINA KATILIM

Gençlerin toplumsal karar alma süreçlerine hangi ölçülerde katılabildiklerini öğrenmek amacıyla hem anket çalışmasında hem de derinlemesine görüşmeler yoluyla düşünceleri sorulmuştur. Verdikleri cevapları dikkate almak, yerel ve ulusal düzeylerde gençlerin daha çok dahil olmalarını sağlayan mekanizmalar geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Böylelikle kamusal yaşamla ilgili kararlara dahil olma ve bu kararları etkileme süreçlerinde gençlerin yaşadıkları sorunlar daha iyi anlaşılabilir ve gençlerin daha adil ve eşitlikçi bir biçimde karar alma süreçlerine katılması mümkün olacaktır.

Bu çalışma kapsamında katılımın sadece oy kullanmakla sınırlandırılmadığı daha önce belirtilmişti. Katılımın kapsamı, gençlerin yaşamlarını etkileyen veya sadece onlar için önemli olan karar ve eylemler üzerinde etkili olabilmelerini içermelidir.

Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı da gençlik katılımını bu şekilde yorumlamaktadır:

“Herhangi bir toplumun demokratik yaşamına katılım, çok önemli olmasına rağmen, oy vermenin veya seçimlerde aday olmanın da ötesinde bir olgudur. Katılım ve aktif yurttaşlık, kararlara katılmak ve bunları etkilemek için hakka, imkana, alana, fırsatlara ve gerektiğinde desteğe sahip olmak ve daha iyi bir toplum yaratmaya yönelik faaliyetlere ve eylemlere dahil olmaktır”(Avrupa Konseyi, 2003).

Gençlerle yaptığımız derinlemesine görüşmeler sırasında, gençler kendilerini ilgilendiren konularda kendilerinin karar verme hakkına sahip olması gerektiğini sıklıkla dile getirmişlerdir. Yetişkinlerin kararları almak konusunda gençlere alan açmaması eleştirilmiş, gençler için en iyi olanın gençler tarafından bilinebileceği dile getirilmiştir. Gençler yetişkinlerin kendi yaşamlarına müdahale etmesini istememektedir. Gençlerin istediği, toplumsal yaşamda aktif birer aktör olarak görülmeleri ve potansiyellerinin ve yeteneklerinin göz ardı edilmemesidir.

Diyarbakırlı bir genç Türkiye’de gençlerin karar verme mekanizmalarına katılımını artırmak için nelerin değişmesi gerektiğini şu şekilde ifade ediyor:

Gençleri bir birey olarak kabul etmeleri gerekiyor. Gençlere söz hakkı vermeleri

gerekıyor. Yani gençlerin var olmadığı bir ortamda gençler hakkında kararlar veriliyor. Asıl yanlış olan bu. Beni benden başkası bilemez. Ben kendimi en doğru şekilde ifade edebilirim. Benim de var olmam gerekiyor o ortamda bence. Yani gençleri bir birey olarak kabul edip, gençlerin sorunlarını gençlerden dinlemek gerekiyor. Ancak bu şekilde sorunu bire bir muhatabından dinlemek ve onunla çözüm arayışlarına gitmektir bence sorunu ortadan kaldıracak şey de. Ama Türkiye’de başkalarının istekleri empati kurularak anlaşılmaya çalışılıyor. ‘Gençler de bunu ister’ diye çözüm aranıyor. Ama ‘acaba gençler ne ister’ diye gençlere hiç sorulmuyor (RAD4’ün siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

2.18.1. YEREL DÜZEDE KARAR VERME MEKANİZMALARINA KATILIM

Avrupa Konseyi’nde yerel düzeyde gençlik katılımı, “*gençlerin yerel düzeyde günlük yaşama dahil edilme, görev ve sorumluluklar üstlenme ve aynı zamanda yaşam süreçlerini demokratik bir biçimde etkileme hakkı*” olarak tanımlanmaktadır (Boukobza, 1998, s. 10). Tanımda da belirtildiği gibi katılım bir haktır ve gençlerin de bu hakkı kullanabilmesi için gerekli tüm şartları sağlamak yerel yönetimlerin, ilgili kurum ve kuruluşların inisiyatifindedir.

Gençler “Karar verme mekanizmalarını yerel düzeyde etkileyebileceğinizi düşünüyor musunuz?” şeklindeki anket sorusuna yüzde 57,93 oranında “evet” cevabını vermişlerdir. Yaptığımız derinlemesine görüşmelerde gençler toplumda olumlu bir değişimi en kolay şekilde yerel düzeyde yarattıklarını ya da yaratabileceklerini belirtmişlerdir. Bu değişime de hayata geçirdikleri sosyal sorumluluk projeleriyle katkıda bulunuyorlar. Samsunlu bir genç milletvekillerine, hükümete ulaşmanın zor olduğunu bu sebeple de karar verme mekanizmalarına en kolay yerel mekanizmalarla ulaşabildiğini ifade etti. Samsun’da gönüllülük yaptığı İğne Deliği Gençlik Merkezi ise gençlerin belediyeyle iletişim kurmasını sağlayan en önemli araç:

Ben yerelde karar verme mekanizmalarına katıldığımı düşünüyorum. Çünkü gençlik merkezi var. Sorun odaklı çalışıyoruz, projelerde. Gençlik merkezinde biz bir karar verme mekanizması içerisindeyiz. Söz hakkının bizde olduğunu düşünüyorum, bir şeyleri şekillendirmek bizim elimizde (AIS1’in siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

Gençler, belediyeye gittikleri zaman muhatap olarak alınmaktan epey memnunlar. Toplum Gönüllüleri Vakfı’nın Samsun, Atakum’daki İğne Deliği Gençlik Merkezi’nin Atakum Belediyesi’yle işbirliğinin olması gençlerin yerel yönetimdeki kararlara daha kolay katılmasını sağlıyor. Gençler Belediye Başkanı’nın gençleri

dinlediğini ve gençlere değer verdiğini düşünüyor. Seslerini duyurabilmek ve görüşlerinin ciddiye alınması gençlerin yerel yönetimlere karşı güvenini de artırmakta.

Yerel düzeyde alınan kararlar gençlerin yaşamları üzerinde bir etki oluşturuyorsa, ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gençlerin sesini duyurma ve sonucu şekillendirme fırsatı olmalıdır. Bu nedenle, gençler bir karar alma sürecine katılırlarsa, ihtiyaçlarının karşılanması olasılığı daha yüksektir. İstanbul'da görüşme yaptığımız bir genç, geçmişteki tecrübesini şu şekilde ifade ediyor:

Manisa'da 251 bin öğrenci varmış. Her ilçe kendi meclislerini kurdu. Ben Salihli'de meclisteydim. Okullarda anketler yapıldı; 'gençlerin ihtiyaçları neler diye, ne yapalım' diye, antik tiyatro, planetaryum, spor salonu... Anketlerle gençlerin katılımı sağlandı. Bizim Salihli'de anket sonucundan planetaryum çıkmıştı ve biz de gidip planetaryum yapmıştık. Onun için gidip kaynak topladık. Kitaplar sattık, bir şeyler yaptık. Kaynağımızı topladık ve Salihli'de planetaryum açtık. Mesela bu, gençlerin katılımını arttıran bir şey çünkü gençler bir şeyi istiyor, harekete geçiyor ve o istedikleri şey oluyor (RPİ1'in siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

Ancak karar verme mekanizmalarını etkilemek ve dahil olmak oldukça zor. Türkiye'de ve birçok yerde güç ve yönetim yetişkinlerin elinde. Gençler karar alma süreçlerine sadece sınırlı bir ölçüde dahil olabiliyorlar. Görüşme yapılan bir genç bu konu hakkında görüşlerini şu şekilde ifade ediyor:

Bir gencin yerel yönetimlere dahil olması, karar verme mekanizmalarını etkilemesi hiç de kolay değil Türkiye'de. Çünkü 'dünkü çocuk ne anlar bu işten, dünkü çocuk nasıl bizi yönetecek, olur mu öyle şey, daha ne yapacağını bilmiyor' gibi düşünceler mevcut (ŞAM1'in siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

Gençlerin, kendilerini ilgilendiren yerel sorunların çözümünde davet edilmesi, yeni bir bakış açısının veya bilinmedik fikirlerin ortaya çıkmasını sağlayabilir. Belediyeler bünyesinde kurulan gençlik meclisleri tam da bu noktada gençlerin ihtiyaç duyduğu alanı yaratabilecek bir araçtır. İzmir'de görüşme yapılan bir genç, gençlik meclislerinin önemini şu şekilde vurguluyor:

Gençlik meclisleri gençlerin sesini duyuruyor. Gençlerin isteklerini ve ihtiyaçlarını karar verme mekanizmalarına iletmek konusunda köprü işlevi görüyor (ERİ1'in siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

Yaptığımız derinlemesine görüşmeler sırasında ortaya çıkan bir diğer konu ise, gençler gençlik meclislerinden haberdar olsalar dahi (haberdar olanların oranı yüzde 72,04) ya katılmak istemiyorlar ya da katılsalar dahi aktif olmadan bırakıyorlar. Bunun en büyük sebebi ise gençlik meclislerinin tarafsız olmadığını düşünmeleri, belirli bir partinin güdümünde kaldıklarına inanmaları.

Gençlik meclislerine katıldım. Ama çok siyasete giriyorlar. Hiç gençlik meclisi gibi değil. Gençlerin bir şey yaptığı, gençlerin problemlerinin konuşulduğu, gençlerle ilgili bir şeyler yapan yerler olsaydı katılmaya devam ederdim. Ama öyle görmüyorum. Gayet partizanlık yapıyorlar (RPİ1'in siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

Yerel yönetimlere dahil olmak konusunda istedikleri alanı bulamayan gençler ise TOG Vakfı'nda yaptıkları projelerle yerellerine katkı sağlamaya çalışıyor. Diyarbakırlı bir genç düşüncelerini şu şekilde ifade ediyor: *Yapmak istediğim bir çok şeyi burada (TOG'da) yapabiliyorum. Yerelde bir çok sorunu yaptığımız projelerle tabi ki yok edemeyiz. Ama bunun için çabalıyoruz* (NAD3'ün siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

2.18.2. ULUSAL DÜZEYDE KARAR VERME MEKANİZMALARINA KATILIM

Gençler “Karar verme mekanizmalarını ulusal düzeyde etkileyebileceğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna yüzde 60,44 oranında “hayır” cevabını vermişlerdir. Bu oranın yerel yönetimleri etkileme oranıyla kıyasladığımızda daha yüksek olduğunu görmekteyiz.

Yapılan derinlemesine görüşmelerde, gençlerin ulusal düzeyde karar verme mekanizmalarını etkileyebileceklerini çok fazla düşünmemeye sebeplerinin siyasi parti üyesi olmama sebepleriyle benzer olduğu tespit edilmiştir. Farklı görüşlerde olanların fikirlerinin önemsenmeyecek olduğunun düşünülmesi; mecliste genç milletvekili sayısının az olması ve gençlere güvenilmemesi gençler tarafından dile getirilen en önemli sorunlardan. Hükümetin gençlerin katılımını önemsemediğini dile getiren bir genç, düşüncelerini şu şekilde ifade ediyor:

Bence önemsemiyor. Çünkü siyasi iktidarların istediği bir şey var. O da kendi insanlarını dizayn etmek. Kendi gencini dizayn etmek. Kendi politikasını

insanlara dayatmak ve o politikayla insanların hayatlarını sürdürmesini istemek. O yüzden sadece genç değil, bence hiçbir kesime tam olarak söz hakkı verilmiyor (RAD4'ün siyasal katılımı ile ilgili düşünceleri).

2.19. STK'LARA ÜYELİK

Türkiye geneline baktığımız zaman toplam dernek sayısının 281.181 olduğunu görmekteyiz¹ (Mayıs, 2017, Dernekler.gov.tr). 2013 yılı verilerine göre gençlik temalı derneklerin sayısının 785, öğrenci temalı derneklerin sayısının 340 olduğunu görüyoruz.² 2012 yılı rakamlarına göre gençlik ve öğrenci temalı derneklerin toplam dernek sayısına oranı ise 1,2'dir (Şebeke infografik, 2012)³.

KONDA (2014) araştırması'na göre gençlerin yalnızca yüzde 27'si bir sivil toplum örgütüne üye. Bu gençlerin, yüzde 44'ü aynı zamanda bir üniversite kulübü veya öğrenci topluluğuna, yüzde 8,9'u bir meslek odasına üye. Üye olunan platform, oda ya da kulüplerin niteliklerine bakıldığında ise yarısından fazlasının dayanışma temelli örgütlenmeler olduğu bilinmektedir (s. 90).

Araştırmamız kapsamında yaptığımız derinlemesine görüşmelerde de gençlerin hak temelli örgütlenmelerden uzak durduğunu anlamaktayız. Bunun en büyük sebebinin ise ailelerin siyasi sebeplerle var olan kaygılarından kaynaklandığını belirtebiliriz. Diyarbakırlı bir genç ailesi ile yaşadıklarını şu şekilde ifade ediyor:

Kapatılan vakıflar mesela. Türkiye'de birçok vakıf kapatıldı. Korkuyorlar yani benim annem babam da çok korkuyor, mesela bu vakıfa (TOG Vakfı) gelmemden. Ben hep onları davet ediyorum. Annem bir kere geldi kapalıydı burası. Babam geldiğinde de getirmeyi düşünüyorum buraya gelip görsün yani siyasi bir bağlantısı olmadığını görsün diye. Yani siyasi olsa ben kendim katılmam. Bu durumda, bu halde hiçbir şeye katılmam ben. (FVD1'in siyasal

¹ Ancak fesih edilen 170.779 derneğin çıkarılmasından sonra faal dernek sayısı 110.402'dir.

² Diğer taraftan, resmi devlet istatistiği olmamakla beraber, Gençlik Alanı Haritası isimli, Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ve Gençlik Servisleri Merkezi Derneği (GSM) ortaklığında yürütülen "Senin Hakkın, Gençlik Hakkı!" Projesi kapsamında, AB Türkiye Delegasyon Sivil Düşün Ağlar ve Platformlar Hibe Programı mali desteğiyle sürdürülen online veri tabanı, Türkiye'de gençlik alanında faaliyet gösteren kuruluşların bilgisini barındırır. Gençlik Alanı Haritası, Türkiye'deki gençlik kuruluşlarının şehir, kuruluş türü, faaliyet konusu, faaliyet biçimi ve yönetimde gençlerin temsiliyet oranı gibi kriterlere göre sınıflandırıldığı kapsamlı bir online veritabanı ve bilgi kaynağıdır (2017, Genclikalanıharitasi.org).

³ 2013 yılından sonraki yıllarda, Dernekler Dairesi Başkanlığı resmi sitesinde faaliyet alanlarına göre yapılan sınıflandırma içerisinde 'gençlik' teması yer almadığından sayılar güncellenememişti.

katılımla ilgili aktardığı düşünceleri).

Anket çalışmasına katılan gençlerin yüzde 35,52'si TOG'dan başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye olduğunu belirtmiştir. Üye olmayanlar, yüzde 42,32 oranla başka bir sivil toplum kuruluşuna daha üye olmak istediğini, yüzde 11,92 oranıyla da istemediğini belirtiyor.

Tablo 2-16: TOG'dan başka bir STK'ya üyelik

Yanıt Seçenekleri	Yanıtlar	
Evet (1)	%35,52	423
Hayır değilim ve olmak istemiyorum (2)	%11,92	142
Hayır değilim ama olmak isterim (3)	%42,32	504
Hayır, üyeydim/aktifim ama ayrıldım (4)	%8,06	96
Diğer (lütfen belirtiniz) (5)	%2,18	26
Toplam		1.191

Temel İstatistikler				
Minimum	Maksimum	Orta	Ortalama	Standart Sapma
1,00	5,00	3,00	2,29	1,10

KONDA (2014) araştırmasına göre Türkiye örneğinde gençlerin yüzde 27'si bir STK'ya veya üniversite kulübüne üye (s. 90). Bizim araştırmamıza katılan gençlerin hali hazırda TOG Vakfı'nda gönüllü olması dikkate alındığında, TOG'a katılmanın diğer sivil toplum kuruluşlarına da katılma yönünde bir motivasyon oluşturduğu ve gençlerin siyasal katılımlarını artırdığı söylenebilir.

2.20. KURUMLARA GÜVEN

Gençlerin “kurumlara güven duyma düzeyi” ile “bu kurumları değiştirmeye etki edebilme düzeyi” verilerine baktığımızda gençler hem kamu hem de özel kurumlara düşük seviyede güven duymaktadırlar. Ayrıca gençlerin bu kurumları değiştirmek konusunda da inançları oldukça düşüktür. Bu düşünce, gençlerin siyasetle ilgilenseler bile bir şeyi değiştirmek konusunda ümitlerinin olmamasına çok benzemektedir. Bu sebeple politik olarak uzak durmayı tercih etmektedirler.

Tablo 2-17: Devlet Kurumlarına Güven I

	Hiç	Biraz	Orta	Çok	Çok fazla	Toplam
Belediyeler	%23,85 284	%34,09 406	%37,36 445	%4,37 52	%0,34 4	1.191
Yazılı Basın	%46,60 555	%32,41 386	%19,06 227	%1,51 18	%0,42 5	1.191
T.B.M.M.	%33,84 403	%29,05 346	%27,12 323	%7,98 95	%2,02 24	1.191
Özel Bankalar	%44,00 524	%27,12 323	%24,43 291	%3,69 44	%0,76 9	1.191
Mahkemeler	%36,36 433	%31,32 373	%25,10 299	%5,63 67	%1,60 19	1.191
Siyasi Partiler	%65,24 777	%23,59 281	%10,66 127	%0,42 5	%0,08 1	1.191
Cumhurbaşkanlığı	%65,66 782	%15,28 182	%12,85 153	%4,11 49	%2,10 25	1.191
Özel Televizyonlar	%55,50 661	%28,72 342	%14,19 169	%1,34 16	%0,25 3	1.191
Devlet Hastaneleri	%19,48 232	%31,40 374	%36,94 440	%10,08 120	%2,10 25	1.191
Vakıf Üniversiteleri	%28,63 341	%33,92 404	%30,56 364	%6,13 73	%0,76 9	1.191
Yüksek Seçim Kurulu	%55,00 655	%22,92 273	%17,38 207	%3,61 43	%1,09 13	1.191
Sivil Toplum Kuruluşları	%4,37 52	%15,79 188	%42,15 502	%29,14 347	%8,56 102	1.191
Sosyal Medya	%26,70 318	%28,38 338	%31,32 373	%10,58 126	%3,02 36	1.191

Tablo 2-18: Devlet Kurumlarına Güven II

	Hiç	Biraz	Orta	Çok	Çok fazla	Toplam
Ordu/Askeriye	%25,19 300	%23,68 282	%26,87 320	%17,21 205	%7,05 84	1.191
Başbakanlık	%58,86 701	%20,40 243	%15,53 185	%3,61 43	%1,60 19	1.191
Özel Hastaneler	%27,12 323	%31,15 371	%31,57 376	%8,65 103	%1,51 18	1.191
Devlet Üniversiteleri	%15,03 179	%27,96 333	%39,29 468	%14,36 171	%3,36 40	1.191
Diyanet İşleri Başkanlığı	%56,42 672	%20,99 250	%16,62 198	%4,28 51	%1,68 20	1.191
Hükümet	%59,87 713	%19,14 228	%15,70 187	%3,27 39	%2,02 24	1.191
Devlet Bankaları	%35,68 425	%26,28 313	%29,39 350	%6,63 79	%2,02 24	1.191
Polis	%29,05 346	%23,34 278	%25,02 298	%15,70 187	%6,88 82	1.191
Anayasa Mahkemesi	%36,36 433	%27,96 333	%24,94 297	%7,89 94	%2,85 34	1.191
TRT	%53,40 636	%22,67 270	%17,04 203	%5,04 60	%1,85 22	1.191
Valilik/Kaymakamlık	%43,41 517	%26,45 315	%24,35 290	%4,03 48	%1,76 21	1.191
Milli Eğitim Bakanlığı	%55,92 666	%24,35 290	%15,53 185	%3,02 36	%1,18 14	1.191
Aile ve Sos. Pol. Bakanlığı	%52,06 620	%25,94 309	%17,13 204	%2,94 35	%1,93 23	1.191
Avrupa Birliği Bakanlığı	%49,20 586	%24,69 294	%21,41 255	%3,36 40	%1,34 16	1.191
TOG	%1,76 21	%6,47 77	%29,05 346	%39,21 467	%23,51 280	1.191

Tablo 2-19: Bir TOG Gönüllüsü olarak Devlet Kurumlarını Ne Kadar Değiştirebileceğini İnanıyorsun? I

	Hiç	Biraz	Orta	Çok	Çok fazla	Toplam
Belediyeler	%17,53 209	%30,29 361	%34,23 408	%15,27 182	%2,68 32	1.192
Yazılı Basın	%22,82 272	%29,95 357	%29,28 349	%14,93 178	%3,02 36	1.192
T.B.M.M.	%45,89 547	%27,60 329	%18,54 221	%6,04 72	%1,93 23	1.192
Özel Bankalar	%51,59 615	%23,83 284	%18,20 217	%4,61 55	%1,76 21	1.192
Mahkemeler	%50,17 598	%25,00 298	%17,62 210	%5,12 61	%2,10 25	1.192
Siyasi Partiler	%43,12 514	%27,52 328	%19,21 229	%7,72 92	%2,43 29	1.192
Cumhurbaşkanlığı	%62,67 747	%19,30 230	%11,16 133	%4,19 50	%2,68 32	1.192
Özel Televizyonlar	%37,08 442	%28,94 345	%23,24 277	%7,63 91	%3,10 37	1.192
Devlet Hastaneleri	%34,65 413	%28,86 344	%25,34 302	%8,47 101	%2,68 32	1.192
Vakıf Üniversiteleri	%31,54 376	%27,35 326	%26,85 320	%11,41 136	%2,85 34	1.192
Yüksek Seçim Kurulu	%58,47 697	%21,31 254	%13,42 160	%4,87 58	%1,93 23	1.192
Sivil Toplum Kuruluşları	%9,40 112	%12,08 144	%30,37 362	%32,21 384	%15,94 190	1.192
Sosyal Medya	%11,33 135	%17,11 204	%27,52 328	%27,27 325	%16,78 200	1.192

Tablo 2-20: Bir TOG Gönüllüsü olarak Devlet Kurumlarını Ne Kadar Değiştirebileceğini İnanıyorsun? II

	Hiç	Biraz	Orta	Çok	Çok fazla	Toplam
Ordu/Askeriye	%62,08 740	%18,79 224	%12,84 153	%3,78 45	%2,52 30	1.192
Başbakanlık	%62,25 742	%19,55 233	%11,33 135	%4,36 52	%2,52 30	1.192
Özel Hastaneler	%37,42 446	%29,78 355	%23,32 278	%7,21 86	%2,27 27	1.192
Devlet Üniversiteleri	%20,72 247	%28,44 339	%30,79 367	%14,51 173	%5,54 66	1.192
Diyanet İşleri Başkanlığı	%64,18 765	%18,46 220	%10,91 130	%4,61 55	%1,85 22	1.192
Hükümet	%58,81 701	%20,89 249	%12,58 150	%4,87 58	%2,85 34	1.192
Devlet Bankaları	%53,19 634	%24,92 297	%15,52 185	%4,11 49	%2,27 27	1.192
Polis	%49,33 588	%22,15 264	%18,54 221	%6,96 83	%3,02 36	1.192
Anayasa Mahkemesi	%58,56 698	%21,22 253	%13,17 157	%4,36 52	%2,68 32	1.192
TRT	%54,19 646	%22,99 274	%14,26 170	%5,54 66	%3,02 36	1.192
Valilik/Kaymakamlık	%45,05 537	%27,27 325	%18,12 216	%6,80 81	%2,77 33	1.192
Milli Eğitim Bakanlığı	%44,63 532	%22,90 273	%20,64 246	%7,38 88	%4,45 53	1.192
Aile ve Sos. Pol. Bakanlığı	%42,79 510	%23,74 283	%20,64 246	%8,39 100	%4,45 53	1.192
Avrupa Birliği Bakanlığı	%51,09 609	%22,57 269	%16,02 191	%6,46 77	%3,86 46	1.192
TOG	%4,70 56	%9,73 116	%24,08 287	%33,81 403	%27,68 330	1.192

2.21. DUYGU DURUMLARI

Aşağıdaki tablodan da görüleceği gibi, her türlü olumsuzluğa rağmen gençler geleceğe dair güçlü umutlar taşıyorlar:

Tablo 2-21: Duygu Durumları ile İlgili İfadeler

	Hiç katılmıyorum	Az katılmıyorum	Hem katılıyorum hem katılmıyorum	Çok katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam
Hayat şartlarının mükemmel olduğunu düşünüyorum.	%34,42 410	%33,75 402	%23,34 278	%7,05 84	%1,43 17	1.191
Her şeye rağmen hayatımdan memnunum.	%7,98 95	%19,48 232	%31,15 371	%28,04 334	%13,35 159	1.191
Hayatta yapmak istediğim her şeyi yapabileceğimi düşünürüm.	%9,07 108	%19,31 230	%26,70 318	%28,21 336	%16,71 199	1.191
Geleceğe dair güçlü umutlar taşıyorum.	%11,50 137	%16,46 196	%20,82 248	%27,71 330	%23,51 280	1.191
Gün bittiğinde, kendimi huzurlu hissedirim.	%9,57 114	%23,34 278	%42,32 504	%18,81 224	%5,96 71	1.191
Gün içinde kendimi kaygı, korku ve/veya endişe duyarken yakalıyorum.	%7,56 90	%25,78 307	%30,48 363	%27,29 325	%8,90 106	1.191
Sokakta yürürken kendimi güvende hissediyorum.	%28,38 338	%33,67 401	%24,85 296	%9,49 113	%3,61 43	1.191
Çevremdeki çoğu kimsenin beni anlamadığını düşünürüm.	%9,57 114	%29,64 353	%33,92 404	%19,40 231	%7,47 89	1.191
Çevremdeki insanlarla çok iyi iletişim kurarım.	%1,43 17	%5,71 68	%22,25 265	%47,61 567	%23,01 274	1.191
Çevremdeki insanlar fikirlerime saygı duyar.	%2,02 24	%7,14 85	%28,55 340	%47,02 560	%15,28 182	1.191
Başka insanların fikirlerine saygı duyarım.	%0,50 6	%0,84 10	%9,07 108	%46,01 548	%43,58 519	1.191
Başım sıkıştığında birileriyle dayanışmak yerine, kendim başa çıkmayı tercih ederim.	%6,47 77	%20,49 244	%38,71 461	%20,99 250	%13,35 159	1.191
Bir şeyi bir grupla yapmaktansa, yalnız yapmayı tercih ederim.	%18,22 217	%31,57 376	%33,84 403	%11,25 134	%5,12 61	1.191
Son zamanlarda yaşananlar, beni olduğumdan daha kırılğan ve hassas biri yaptı.	%10,33 123	%22,92 273	%22,25 265	%28,55 340	%15,95 190	1.191
Son zamanlarda yaşananlar, beni olduğumdan daha soğuk/kanlı ve mesafeli biri yaptı.	%10,66 127	%18,72 223	%26,70 318	%30,39 362	%13,52 161	1.191
İçinde bulunduğum(uz) koşullar hayatımı ve gündelik yaşantımı olumsuz etkiliyor.	%4,70 56	%12,01 143	%28,55 340	%36,61 436	%18,14 216	1.191
Çevremde yaşanan olaylara karşı duyarlı biriyim.	%0,67 8	%2,10 25	%13,60 162	%50,63 603	%33,00 393	1.191

2.22. Gençlik Çalışmasına Katılmak Siyasal Katılımı Nasıl Etkiler?

Çalışmanın bu bölümünde, gençlik çalışmasının gençlerin siyasal katılımlarını nasıl etkilendiği sorusuna gençlerin derinlemesine görüşmelerde verdikleri cevaplar incelenecektir. Bu cevaplardan hareketle gençlerin siyasal tutum ve davranışların nasıl oluştuğu, siyasal aktivizmin nerede, nasıl başladığı tartışılacaktır.

Gençlerin siyasal tutum ve davranışların nasıl oluştuğu, siyasal aktivizmin nerede, nasıl başladığı gençlerde çeşitlilik göstermektedir. Bazı gönüllülerde gençlik çalışmasıyla birlikte siyasal aktifliğin başladığı ifade edilse de bazılarında aile içinde öğrenilen siyasal aktiflik söz konusudur.

Gençlerden “gönüllülük yapmadan önceki siyasal katılımları ile şimdiki” kıyaslamalarını istediğimizde, sadece yüzde 38,4’ü bir değişiklik olduğunu belirtmiştir. Bu değişikliğin bir artış mı yoksa bir azalma yönünde mi olduğuna dair daha nitelikli cevapları ise gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerde gözlemleyebildik.

Gönüllülerin siyasal katılımlarındaki değişikliğin üç kategoride gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Birinci kategoriyi zaten ailelerinden gelen siyasal alışkanlıkla, üniversitede okudukları bölüm ya da üniversite aktiviteleriyle, ya da TOG Vakfı öncesi ya da sırasında tanıştığı STK’ların etkisi nedeniyle aktif siyasal katılım sağlayanlar oluşturuyor. İkinci kategoride TOG Vakfı’na dahil olmakla birlikte siyasal katılımlarını dizginlemek zorunda kalanlar yer alıyor. Bu kategoriyi oluşturanlar genellikle “TOG içerisinde hiçbir siyasal ideoloji önceliklendirilemez” kabulünü sürdürerek, siyasi eylemlerinin yönünü değiştirenler oluşturuyor. Son kategoride ise TOG’da gönüllülük yapmanın etkisiyle siyasal katılımlarının eskisine göre epey arttığını söyleyenler yer alıyor. Bu kategoriyi oluşturan gençler özellikle vakfın “farklılıklara saygının genel kabulü”, “birlikte yaşama verdiği önem” ve “insan hakları” konularıyla ilgili eğitim ve savunuculuk faaliyetlerinin etkisiyle siyasal katılımlarında artış olduğunu dile getiriyor. Her üç grubun da ortaklaştığı nokta ise kendilerini geçmişe kıyasla farklılıklara daha saygılı olarak ifade ediyor olmaları. Geçmişten gelen bir siyasi aktiflikleri olan gençler dahi, TOG’la tanıştıktan sonra

siyasal faaliyetlerinin kişisel çıkarlardan ziyade, herkesi kapsayacak eşit ve adil bir dünya için daha fazla eylem içerisinde yer almak yönünde arttığını belirtmiştir. Özellikle toplumda ötekileştirilmiş ve imkanları kısıtlı bireylerin hakları için gençler sokağa daha çok çıkmakta, imza kampanyalarına katılmakta ve sosyal medyada mesaj/ileti paylaşmaktadır. Söz konusu üç kategori aşağıda daha detaylı olarak ele alınacaktır.

2.22.1. Gençlik Çalışması Öncesinde Siyasal Katılımı Başlayanlar

Gençler için aileleriyle kurdukları yakın ilişki, ekonomik ve duygusal bağımlılık günlük hayatlarında özgürce karar almalarını engelleyen en önemli sebeplerden. Özellikle ailelerin çocuklarını yetiştirirken, siyasetten uzak tutma çabaları, gençlerin kolektif eylemlere katılmalarını engelliyor ve gençleri de-politize ediyor. Üniversitede okumak için ailesinin yaşadığı şehirden ayrılan BRİ2, siyasal aktifliğinin ailesindeki baskının azalmasıyla başladığını, üniversitenin etkisiyle katılımının arttığını belirtiyor. Üniversiteye girdikten sonra da TOG ile tanışması siyasal aktifliğini çeşitlendiriyor, çocuk haklarıyla uğraşmaya başladığını dile getiriyor:

TOG'a girmeden öncede aşına olduğum, böyle sürekli içinde olduğum durumlardı. Ailemde siyasal aktiflik geleneği yoktu, yaşadığım yerde Adıyaman'da da yoktu, çevremde de. Üniversite hayatı başladıktan sonra oldu. zaten ülke içinde olan şeyler belliydi. Adıyaman'da yapabileceğimiz şeyler kısıtlıydı, çok bir şey yapamıyordum. İstanbul'a gittikten sonra, neler yapabileceğimi keşfettikçe daha çok aktifleşmeye başladım. Okulumun İstanbul Üniversitesi olmasının büyük bir katkısı vardı. Ama onun dışında, üzerimdeki baskıların azalmasının da etkisi oldu. İstanbul'a gelince sınırlarım biraz daha genişlemiş oldu. TOG'a girdikten sonra ise çocuklarla ilgili projelerde yer almaya başladım. Çocuklara karşı duyarlılığım arttı. Mesela yolda bir çocuk gördüğüm zaman, 'acaba bu çocuğun bir şeye ihtiyacı var mı' ya da 'bir şey yapabilir miyim bu çocuk için' diye düşünmeye başladım. Çocuk haklarıyla daha fazla ilgilenmeye başladım.

Lise yıllarında bir siyasi partinin gençlik kollunda örgütlü olan, aileden gelen siyasi aktifliğinin olduğunu belirten bir genç, geçmişten siyasal katılımının var olduğunu belirtiyor. Ancak siyasal aktifliğin sadece siyasi partilerle sınırlı olmadığını TOG'da gönüllülük yapmakla keşfettiğini belirtiyor:

TOG'la tanışmadan önce siyasal anlamda katılımım oluyordu. Bu anlamda aktiftim. Bir siyasi partinin gençlik örgütündeydim...Siyasal kimliğimi TOG'da olmak şöyle etkiledi: Bu şekilde burada olarak da bir şey yapabildiğimi anladım. Etki etmek için siyasi bir oluşumun içinde olmak zorunda olmadığımı

gördüm. Sivil toplum alanı önemli. İlkeler önemli burada galiba...Siyasal anlamda etkiyi TOG'da gönüllülükle de yapabiliyoruz. Çünkü yaptığımız şeyler Türkiye siyasetinin alanı olabiliyor. Mülteciler, toplumsal cinsiyet çalışırken yine siyaset yapıyoruz aslında (UNİ3'ün siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Benzer şekilde siyasal aktifliği gönüllülük öncesinde başladığını ifade eden bir genç, TOG'un ve gençlik çalışmasının onun üzerindeki etkisinin daha kapsayıcı olmayı sağlaması şeklinde ifade ediyor. Daha önceleri sadece kendisini ilgilendiren konularda ses çıkardığını ancak gönüllülük ile birlikte doğa, LGBTİ ve diğer toplumsal sorunları içeren konularda aktifleştğini dile getiriyor:

Daha önce örneğin Mardin'de bir olay gerçekleşse, o olay için ya da Kürt kimliğine gelebilecek bir tehdide karşı harekete geçtim. Ama artık Artvin'de bozmaya çalıştıkları doğa için, LGBTİ onur yürüyüşü için harekete geçebiliyorum. Daha önce olsa katılmazdım. Mersin'deki bir durumla ilgili şeylere de katılırım. Kapsamlı düşünüyorum, bunlar TOG sayesinde. Sadece kendimi düşünürsem, bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın dediğimde olmaz. Üç grup var diyelim: x,y,z. X in başına bir şey geldiğinde y karışmazsa, y nin başına bir şey geldiğinde x,z karışmazsa, bu sefer olay neye dönüyor o tüm grupların ortadan kalkmasına neden oluyor. Ama gruplar birbirlerine destek olsaydı, x,y,z'nin başına bir şey gelmeyecekti. Bana kazandırdığı güzel şeylerden biri bu. Kapsamlı oluyorsun (ŞAM1'in siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceler).

Önceki bölümlerde gençlerin siyasi partilere üye olma durumları incelendiğinde hem Türkiye genelinde hem de TOG gönüllüleri arasında, siyasi partilere üye olma oranlarının düşük olduğu belirtilmiştir. Apolitik olmadığını dile getiren bir genç, sivil toplum kuruluşlarının (TOG'un) gençlerin katılımını destekleyen bir alan yarattığını ve bundan dolayı bu alanı tercih ettiğini şu şekilde dile getiriyor:

Sivil toplumu siyaset yapmadan da bir şeyleri değiştirebilmeme yarayan bir alan olarak düşünüyorum. Çünkü bir siyasi partinin altında değilsin, ama karar mekanizmalarını etkilemeye ve sorun gördüğün yerlere müdahale etmeye çalışıyorsun. Eğer gerçekten buna olanak sağlayan bir sivil toplum kuruluşundaysan bu çok rahat. Yani hiçbir siyasete bulaşmana gerek yok... Oy veriyorum. İmza kampanyalarına katılıyorum. Bir eylem olduğunda inandığım yürüyüşlere katılıyorum. Eylemlere katılıyorum. Hiç apolitik bir duruşum yok zaten. Bir siyaset bilimci olarak ya da bir siyasi parti üzerinden bir siyasete bulaşmama durumum var. Yoksa politik duruşumu sergileyen davranışlarda bulunuyorum (RPİI'in siyasal katılım ile ilgili aktardığı düşünceleri).

2.22.2. Gençlik Çalışması İçerisinde Tercih Yapmak Zorunda Kalanlar

Görüşmeler sırasında özellikle doğu bölgelerinde yaşayan gençlerin, TOG çatısı altına girdikten sonra siyasal aktivitelerinin yönünü değiştirdiğini gözlemledik. Görüşme yapılan Diyarbakırlı bir genç siyasal aktifliğini daha uzlaşmacı bir noktaya çektiğini şu şekilde ifade ediyor:

Benim zaten savunduğum bir görüş var. Yalnız yereldeki sorunları çözerken biraz, kendime 'siyasal görüşünü bir tarafa bırakman gerekiyor,' diyorum. Bazen aşırı milliyetçi demeyeceğim, savunduğum görüş üzerine hareket edebiliyorum. Ama bu vakıfta onu dizginlemeye çalışıyorum. Önceden de bir görüşüm vardı, bu vakıf içerisinde de bir görüşüm var. Bir değişim olmadı bende ama yine vakıf içerisinde biraz daha kendimi tutmaya çalışıyorum çünkü şunu kabul ederek geldim: Bu vakfın bir ideolojisi, siyasi görüşü yok ama bu vakıf sana 'senin de bir siyasal görüşün, ideolojin olmayacak' demiyor. Bu yönü hoşuma gitmişti. İlkelerini okuduğum zaman zaten 'ne demek istiyor ya ?' demiştim sonra biraz daha içine girdiğim zaman anladım ki orada her bir görüş olabilir. Ama vakfın savunduğu bir görüşü yoktur demesini kabul ettim. Bende bir değişim olmadı, önceki siyasi görüşüm neyse yine aynı şekilde devam etti. Yani şanslı olduğum nokta yapmak istediklerimi bu vakfın çatısı altında da yapabiliyorum (NAD3'ün siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceler).

Toplum Gönüllüsü gençler için sosyal sorumluluk projeleri, toplumsal sorunları daha rahat dile getirebilmeleri için önemli bir araç. Bu sayede hem katılımlarını arttırıyorlar hem de toplum tarafından daha rahat kabul görüyorlar. Gençlik çalışmasının da gençler üzerinde bu şekilde dönüştürücü bir etkisi oluyor. Görüşme yapılan bir genç hissettikleri şu şekilde anlatıyor:

Eskiden bir olay yaşandığında hurra sokağa çıkalım bir şey yapalım, eylem yapalım, ses getirelim derdim. Bu niye böyle, değiştirmeye çalışalım denirdi. Bunların bir şeyi değiştirmedini gördüm. Mesela Soma eylemine bireysel olarak tepki verdiğinde bu siyasi olarak algılanıyor ve sen siyasi olarak görülüyorsun. Bazen de terörist olarak algılanıyorsun. Ama değiştirmeye yönelik bir şey yaptığında, toplum bunu kabul ediyor. Bu sefer kimse yadırgayamıyor. böyle bir değişim yarattı TOG. Yürüyüş yapıp slogan yapacağıma bunu değiştirmeye yönelik eylemlerde bulunmak daha mantıklı geliyor. Diğer taraftan eskiden sadece beni ilgilendiren konularda sokağa çıkıyordum. Şimdi haklı bulduğum her şeyde. Toplumun hangi sınıfından, kesiminden, ne olursa olsun fark etmez. Değiştirilmesi gereken olumsuz bir durum varsa, o durum için harekete geçmeye çalışıyorum elimden geldiği kadar (İNM1'in siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

2.22.3. Gençlik Çalışması ile Siyasal Katılımı Artanlar

Gençlik çalışmasına katılmak gençler için siyasal katılımlarını geliştirdikleri bir alan aynı zamanda. Avrupa Konseyi, Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi tarafından 2003 yılında kabul edilen, Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı'na göre gençlerin yaşamlarını etkileyen girişimlere ve karar alma süreçlerine anlamlı bir şekilde katılabilmelerini sağlayabilmek için gençlerin gerekli hakka, imkana, alana, fırsata ve desteğe sahip olmaları gerekir (Avrupa Konseyi, 2011, s. 35). Görülen odur ki, araştırmaya katılan gençler katılımlarını arttırabilmek için ihtiyaç duydukları hakka, imkana, alana, fırsata ve desteğe TOG Vakfı içerisinde erişebilmektedir. Bu destek yerel yönetimler, aileler, üniversiteler tarafından da arttıkça, katılım alanları çeşitlenmekte, kendilerini ifade edebilecek daha geniş alan bulabilmektedirler.

TOG Vakfı'na dahil olmaları ile birlikte gençler farklı akran eğitimlerine katılabilmektedir. Özellikle hak temelli yapılan eğitimler örneğin “insan hakları, gençlik ve sosyal haklar, toplumsal cinsiyet eğitimleri vb.” gençlerin bu konularda bilgi sahibi olması için alan yaratıyor. Bu eğitimler gençlerin bu konularda farkındalık kazanmasının yanı sıra, bu konularda bir hak ihlali ile karşılaştıklarında tepkilerini çeşitli yollarla dile getirmeleri için de cesaretlendiriyor:

Vakfa geldikten sonra, toplumsal cinsiyete daha fazla ilgi göstermeye başladım. Mesela bu konu hakkında çok bir fikrim yoktu. Sonra hayvan hakları hakkında da pek bir bilgim yoktu. Onlara baktım. Yaptığım proje çocuklarla ilgili olduğu için çocuklarla ilgili hakları öğrenmiş oldum. Bu konularda twitter'da paylaşımlarım olmaya başladı. Bir şeyden rahatsız olduğumda ya da bir şeyi desteklediğimde retweet yapıyorum (TNS6'nın siyasal katılımı ile ilgili aktardığı düşünceleri).

Anket çalışmasına katılan gençler “Siyasi görüşümü açıklamaktan çekinirim” önermesine yüzde 65,66 oranında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Samsun'da görüşme yapılan bir genç TOG'da gönüllülük yapmaya başlamasıyla birlikte siyasi görüşlerini daha rahat dile getirdiğini ifade etmiştir. Ayrıca TOG'da gönüllülük yapmakla birlikte toplumda farklı kimliklerin var olduğunu far edişini şu şekilde dile getiriyor:

TOG'dan sonra önceliklerim çok değişti. Sosyal medya paylaşımlarım çok değişti. Mesela dūřüncemi yayımlamaktan çok korkardım. Yani tepki çekmekten. Ama karışık ortamda bile ben sınıfımda HDP'ye oy vereceğim diyebildim ve gerekçelerini söyleyebildim. Sosyal medyada da yine aynı şekilde yazılar yazıp yayımlayabildim. Selahattin Demirtař'a ya da Figen Yüksekdaę'a dair haberleri korkusuzca paylaşabildim. Söylemlerini dile getirmeye çalıştım. Dolaylı yoldan böyle bir değişim yaşadım. Sonrasında LGBTİ bireylere karşı antipatim yoktu ama çok da tanıımıyordum onları. Çevremde falan da görmüyordum. O yüzden bir ilgim bir şeyim de yoktu, sonra oldu (FRS4'ün siyasi katılımı ile ilgili aktardığı dūřünceleri).

TOG'da gönüllülük yapmak gençlerin kendilerine güvenlerini arttırmakta. TOG Vakfı çatısı altında gençler, fikirlerini sosyal sorumluluk projeleri aracılığıyla hayata geçirebilmeleri için desteklenmektedirler. Bu süreç içerisinde en değerli buldukları şeylerden bir tanesi de burada birey olarak değer görmeleri. Görüşme yapılan bir genç gönüllülük sırasında kendisini önemli hissetmesini ve bununla birlikte siyasi katılımındaki olumlu değişikliği şu şekilde dile getiriyor:

şöyle bir durum var: Twitter'da hep yazıyordum. Ama eylemlere katılmak olsun, dilekçe ile şikayet iletmek olsun gönüllülükle birlikte hayatıma giren bir řey oldu. Gönüllülük ile birlikte daha çok kendime güvenim oldu. Belki de yapabileceklerimin farkına vardım. Bu kendime güvende gönüllüğün çok faydası oldu. Sadece üniversiteyle hayatımda kazanabilir miydim, belki. Ama buranın etkisi olduğunu dūřünüyorum. Ne gibi etkisi oldu? Yani başkası tarafından dinlenme duygusu herhalde. Burada dinlendiğini hissetmem önemli (UTS5'in siyasi katılımı ile ilgili aktardığı dūřünceleri).

SONUÇ

Türkiye oldukça genç nüfusa sahip bir ülke. TÜİK (2015) verilerine göre 15-24 yaş grubundaki gençlerin Türkiye nüfusu içindeki oranı %16,4. Sayısal olarak oldukça fazla bir orana sahip olan gençlerin, karar verme mekanizmalarında ne kadar temsil edildiği ya da gençlerin bu mekanizmalara ne kadar erişebiliyor olduğu ise hala tartışmalı. Günümüze kadar yapılan araştırmaların çoğu gençlerin siyasal katılım araçlarından en fazla oy kullanmayı tercih ettiğini ortaya koymakta. Ayrıca bu araştırmalar gençlerin siyasal katılım göstermek konusunda ilgisiz ve toplumsal konulara duyarsız olduğunu da dile getirmekte. Bu sebeple de 1980 sonrasında gençler "apolitik, depolitize, bencil, kayıtsız ve vurdumduymaz" oldukları eleştirisine maruz kalmakta.

Oysa ki, gençlerin siyasal katılımları incelenirken, onların siyasal mekanizmalar hakkındaki görüşlerini de dikkate almaya ihtiyaç vardır. Örneğin Türkiye'deki gençlerin siyasi partiye üye olma oranına tek başına baktığımızda, bu oranın düşük olmasını gençlerin siyasi partilere üye olmak istemediği ya da karar verme mekanizmalarını etkilemek istemedikleri yorumuna sebep olabilmekte. Gençlerin neden üye olmak istemediklerini dinlemek, var olan engellerin kaldırılmasına ve mevcut kalıplaşmış yapıların gençleri dahil edebilecek şekilde tekrar düzenlenmesine yol açabilir. Böylelikle toplumun tüm kesimleri, gençler de dahil, eşit ve adil bir şekilde karar verme mekanizmalarını etkileyebilir.

Gençlerin, kendilerini etkileyen kararlarda ve eylemlerde gerçekten söz sahibi olmaları için yerel yönetimlerin, hükümetin ve siyasi partilerin gençlik katılımını yeterince önemsemesi gerekmektedir. Ayrıca gençlerin gençlik meclisleri, gençlik konseyleri, öğrenci konseyleri gibi kendilerini ifade edebilecek yapılara da ihtiyaçları vardır. Bu yapıların genç dostu olması, gençlere eşit ve saygıyla davranmasının yanı sıra yapılarının gençlerin ihtiyaçlarına göre şekillenebilecek esneklikte olması gereklidir.

Diğer taraftan gençler karar verme mekanizmalarına katılım araçları konusunda yeterince bilgilendirilmeli, gerekli hak, imkan, alan ve desteğe de sahip olmalıdır.

Gençlik çalışmasının gençlerin siyasal katılımına etkisini araştıran bu çalışmada, Türkiye’de oldukça yaygın bir örgütlenme ağına sahip gençlik çalışması yürüten Toplum Gönüllüleri Vakfı’nda gönüllülük yapan gençlerin siyasal katılım ile ilgili yönelimleri incelenmiştir. Gençlerin genç olma halinden ötürü karşılaştıkları sorunlar, farklılaşan ihtiyaçları, tercih ettikleri siyasal katılım metotları, karar verme mekanizmalarına yerel/ulusal düzeyde ne ölçüde katılabildikleri gözlenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, gençlerin karşılaştıklarını belirttikleri sorunların başında toplumun gençlere güvenmemesi gelmekte. Çalışmamız kapsamında görüşülen gençlerden birisi, destek görmek toplumda çok da karşılaşmadıkları ve ihtiyaç duydukları bir şey olduğunu şu şekilde ifade ediyor:

FVD1: Mesela bir projeye katıldığımda aktif olarak çalışıyorum. Belki koordinatörlerden daha aktif olarak çalışıyorum. Orada koordinatörler beni destekliyorlar, gruba yazıyorlar. Grubun en gönüllüsü bilmem ne diye. Ben de tabi desteği alınca biraz coşuyorum. Coştuktan sonra da başka projeler geldiğinde, burada sevildiğimi ve desteklendiğimi hissettiğim için oraya da gidiyorum. Desteği alınca yani yükseliyor insan ister istemez. Baya iyi bir seviyeye geliyor TOG’da. Yani TOG dışında da gençler belki destekleniyordur muhtemelen. Ama ben görmedim yani.

Gençlerin karşılaştıkları diğer sorunlar ise “eğitimin sistemindeki aksaklıklar, maddi imkansızlıklar, işsizlik ve yaşadıkları şehirlerdeki sosyal imkanların azlığı” olarak sıralanabilir. Gençler okudukları üniversitelerin özgürlükçü olmadığını belirtmektedir. Eğitim sisteminin niteliksiz olduğundan, kendilerinin gelişimlerini sağlayacak bir alan yaratmamasından yakınmaktadırlar. Ayrıca eğitim sisteminde fırsat eşitliğinin olmaması, gençlerin istedikleri bölümlerde okumalarına da engel olmaktadır. Maddi imkansızlıkların başında devlet burslarının yetersizliği, yarı zamanlı işlerin getirisinin az olması sebebiyle aileye olan bağımlılığın artması gelmekte. Maddi olarak aileye yüksek oranda bağlılığın yanı sıra kültürel olarak aileyle kurulan yoğun duygusal ilişkiler, gençlerin kendi hayatlarıyla ilgili karar almalarını oldukça etkilemekte. İşsizlik ise gençlerin üniversite sonrası aileye bağlılığını devam ettirmekte. Gençlerin yakındıkları diğer bir sorun ise yaşadıkları şehirlerdeki sosyal imkanların azlığı. Yaşanılan şehrin genç dostu olup olmadığı, gençlere çeşitli sosyalleşebilecek imkanlar sunup sunmaması da genç olma halini oldukça etkilemekte. Gençler, bir şehirde ne kadar çok, gençlerin vakit geçirebileceği kamusal mekanlar varsa, o kadar rahat ettiklerini dile getirmekte. Genç dostu şehir deyince, sosyal aktivitelerin var

olduğu, rahatça dışarı çıkabildikleri, kütüphane, kafe gibi vakit geçirebilecekleri mekanları olan bir şehir hayal etmekte. Bu anlamda büyük şehirlerde öğrencilik yapan gençlerin, küçük şehirlerdekilere göre daha memnun oldukları ortaya çıkmakta. Sosyal baskının azalması gençleri daha özgür kılmakta, ailenin hakimiyetinden uzakta kendi kimliklerini daha rahat gerçekleştirebilmekte.

Görüşme yapılan gençlerin aynı dönemde yaşamaktan ötürü, yukarıda belirtildiği gibi ortaklaştıkları sorun ve ihtiyaçlar olsa dahi, gençlerin kimlikleri homojen bir yapı oluşturmamaktadır. Gençlerin hem farklı şehirlerde yaşamaktan ötürü hem de farklı cinsiyet, cinsel yönelim ve/veya alt kültürlerle sahip olmaktan dolayı farklı ihtiyaç ve sorunları vardır. Özellikle doğu ve batı kıyaslaması yapan gençler, bu bölgeler arasında fırsatların eşit olmadığını dile getirirken, bazı gençler de toplumsal cinsiyet kimliklerinin genç olmalarını nasıl etkilediğini dile getirmiştir.

Ayrıca, anket ve görüşmelerden edindiğimiz bulgular, gençlerin hangi siyasal katılım araçlarını kullandıklarının analiz edilmesini sağlamakta. Türkiye istatistikleriyle karşılaştırıldığında gönüllülük yapan gençlerin, gösteri, yürüyüş ve protestolara katılımı, internette toplumsal bir sorunla ilgili mesaj iletmeleri, bağış kampanyalarına destek olmaları ve/veya her hangi bir sorunla ilgili devlet kurumlarına şikayet ileme oranları yüksek çıkmıştır. Ancak bu oranlar TOG Profil araştırmasıyla karşılaştırıldığında 2017 yılında bu oranlarda bir düşme gerçekleşmiştir. Bunun sebepleri ise son iki yıl içerisindeki gergin siyasi ortam, artan şiddet olayları, hükümetin yürüttüğü politikalar ve 15 Temmuz darbe girişimi ertesinde ilan edilen OHAL sebebiyle toplu yürüyüş, protesto ve eylemlerin yasaklanmasının büyük bir etkisi vardır. Görüşme yapılan gençler birçok kez, tutuklanmaktan korktukları için sosyal medyada görüşlerini paylaşmaktan çekindiklerini ve eylemlerden uzak durduklarını dile getirmiştir. Bu durum gençlerin özellikle hak temelli STK'lara üye olmaktan da çekinmelerine neden olmaktadır.

Araştırma kapsamında diğer önemli bir konu ise, gençlerin karar verme mekanizmalarına ne kadar dahil olduğudur. Karar verme mekanizmalarını yerel düzeyde etkileyebileceğini düşünen gençlerin oranı yüzde 57,93; ulusal düzeyde etkileyebileceğini düşünenlerin oranı ise yüzde 30,56'dır. Ancak yerel yönetimlerin gençlerin siyasal katılımlarını yeterince önemsediklerini düşünenlerin oranı yüzde

14,86'dır. Benzer şekilde hükümetin gençlerin siyasal katılımlarını yeterince önemseyemediğini düşünenlerin oranı yüzde 14,27'dir. Bu oranlar gençlerin karar verme mekanizmalarına dahil olmak istediklerini ancak karar vericilerin gençler için yeteri kadar alan açmadığını ortaya koymaktadır. Diğer önemli bir bulgu ise gençlerin yerel karar verme mekanizmalarını etkilemek konusunda daha aktif olduğudur. Özellikle TOG'un yerelerde belediyelerle işbirliği halinde bulunması, gençlerin belediye başkanı gibi karar vericilerle doğrudan bir ilişki kurabilmelerini sağlamaktadır. Gençlik Merkezleri de gençlere duyulan güveni artırmakta, gençlerin sözlerini karar vericilerin dikkate almasını artırmaktadır. Belediyelerin gençlik meclislerine ise gençler kuşkuyla yaklaşmakta, dahil olmaktan çekinmektedir. Bunda siyasi parti üyeliklerine duyduklarına benzer bir çekimserlik vardır. Gençlik meclislerinin özerk olmadığını dile getiren gençler, farklı görüşlerde olanların fikirlerinin önemsenmediğini düşünmelerinden ötürü gençlik meclislerden uzak durduklarını belirtmektedirler. Ulusal düzeyde karar verme mekanizmalarını etkileyebileceklerini çok fazla düşünmemektedirler. Oysa ki gönüllülük yapan gençlerin yüzde 59,36'sı toplumsal sorunların çözüm sürecinde aktif olarak katıldığını belirtmiştir. Gençler toplumsal olaylara duyarsız, ilgisiz değildir. Ulusal ya da yerel karar verme mekanizmalarında kendilerine yeterince yer bulamamaları ise gönüllülük yaptıkları TOG'u daha da değerli kılmaktadır.

Örneğin gençlerin geleneksel siyasal katılım mekanizmalarına dahil olamayışı, kendilerini ifade edebilecek yeni alanlar aramalarına sebep olmaktadır. Toplum Gönüllüleri Vakfı'nda gönüllülük yapmayı ihtiyaçlarını dile getirebilecekleri bir alan olarak görmektedir:

EÇD4: TOG'da gönüllük yapmak gençlerin bir arada bulunması gençlerin karşılaştıkları sorunları giderebilmek için bir çözüm olabilir. Burada din dil ırk, ayrımı olmadan buradayız. Ben sadece ben olduğum için buradayım ve bu sayede belki de çoğunluğun ön yargısını bu şekilde kırılabiliriz.

RAD4: Gönüllülük kapsamında bizim yaptığımız işler, bir duruşumuzdur, ideolojimizdir. Yaptığımız iştir. Biz orada duruşumuzu sergiliyoruz, hayata bakış açımızı sergiliyoruz ve ona göre bir şeyler yapıyoruz.

Son olarak, gönüllülüğün siyasal katılımı ile ilişkisini araştıran bu çalışma kapsamında, gençlerin siyasal tutum ve davranışlarının nasıl oluştuğu, siyasal aktivizmin nerede, nasıl başladığı tartışılmıştır. Görülen odur ki, siyasal tutum ve davranışlarının nasıl oluştuğu, siyasal aktivizmin nerede, nasıl başladığı gençlerde çeşitlilik göstermektedir. Bazı gönüllülerde gençlik çalışmasıyla birlikte siyasal aktifliğin başladığı ifade edilse de bazılarında aile içinde öğrenilen siyasal aktiflik söz konusudur.

Gençlerden “gönüllülük yapmadan önceki siyasal katılımları ile şimdiki” kıyaslamaları istendiğinde, yüzde 38,4’ü bir değişiklik olduğunu belirtmiştir. Bu değişiklik olumlu ya da olumsuz olabilmektedir. Araştırma kapsamında, gönüllülerin siyasal katılımlarındaki değişikliğin üç kategoride gerçekleşmektedir: Birinci kategoriyi zaten ailelerinden gelen siyasal alışkanlıkla, üniversitede okudukları bölüm ya da üniversite aktiviteleriyle, ya da TOG öncesi ya da sırasında tanıştığı STK’ların etkisi nedeniyle aktif siyasal katılım sağlayanlar oluşturmaktadır. Bu gruptaki gençler her ne kadar siyasal aktiflik içerisinde olsalar dahi TOG’da siyasi parti ya da diğer gruplarda bulamadıkları özgürleştirici bir alan bulmakta. Burada kendilerini daha iyi ifade edebildiklerini belirtmektedirler. TOG’un kirli buldukları siyasetten uzak ama politikaları etkilemek konusunda etkili bir yer olduğunu düşünmektedirler. TOG’da bulunmak bu kategorideki gençlerin siyasal aktifliğini çeşitlendirmekte. Kendileri dışındaki grupların (örneğin kadınlar, LGBTİ+, çocuklar, Kürtler, Aleviler gibi) ihtiyaçlarını da karşılayacak daha kapsayıcı bir yaklaşım geliştirmektedirler.

İkinci kategoride TOG’a dahil olmakla birlikte siyasal katılımlarını dizginlemek zorunda kalanlar yer alıyor. Bu kategoriyi oluşturanlar genellikle “TOG içerisinde hiçbir siyasal ideoloji önceliklendirilemez” kabulünü sürdürerek, siyasi eylemlerinin yönünü değiştirenler oluşturuyor. Bu kategorideki gençler genellikle Kürt gönüllülerden oluşmakta. Siyasal aktifliklerini, daha uzlaşmacı bir zemine çekerek, toplumda birlikte yaşamının daha mümkün olabilmesi yaklaşımını geliştirmektedirler.

Son kategoride ise TOG’da gönüllülük yapmanın etkisiyle siyasal katılımlarının eskisine göre epey arttığını söyleyenler yer alıyor. Bu kategoriyi oluşturan gençler özellikle vakfın “farklılıklara saygının genel kabulü”, “birlikte yaşama verdiği önem” ve “insan hakları” konularıyla ilgili eğitim ve savunuculuk faaliyetlerinin etkisiyle

siyasal katılımlarında artış olduğunu dile getirmekte. Bu kategorideki gençler özellikle TOG'un yerel yönetimler ile daha yakın bir ilişkide olduğu illerde yaşamaktalar. TOG'da kendilerini önemli hissetmeye başladıklarını, burada kendilerinin dinlenildiğini hissettiklerini belirtmektedirler. Bu sebeple de çekinmeden siyasal olarak aktifleşmektedirler.

Her üç grubun da ortaklaştığı nokta ise kendilerini geçmişe kıyasla farklılıklara daha saygılı olarak ifade ediyor olmaları. Geçmişten gelen bir siyasi aktiflikleri olan gençler dahi, TOG'la tanıştıktan sonra siyasal faaliyetlerinin kişisel çıkarlardan ziyade, herkesi kapsayacak eşit ve adil bir dünya için daha fazla eylem içerisinde yer almak yönünde arttığını belirtmektedirler. Özellikle toplumda ötekileştirilmiş ve imkanları kısıtlı bireylerin hakları için gençler sokağa daha çok çıkmakta, imza kampanyalarına katılmakta ve sosyal medyada mesaj/ileti paylaşmaktadır.

Tüm bu veriler dikkate alındığında gençlik katılımını anlamlı bir şekilde artırmayı sağlayan araçlardan birisi olan gençlik çalışması karşımıza çıkmakta. Bu açıdan gençlik çalışması, yerel yönetimler, okullar ve diğer gençlik katılımını önemseyen kurumlar için de birçok araç ve fikir sunduğunu düşünmekteyiz.

Gençlik çalışmasının özellikle odağında gençlerin olması, gençlerin gönüllü temelli çalışmalara katılması, sorumluluk almaları, formel olmayan bir örgütlenme biçimiyle bir araya gelmeleri gibi özellikleri gençlerin toplumsal konulara daha duyarlı olmalarını, haklarının farkına varmalarını ve kendilerinden farklı olanları kabul etmelerini ve daha iyi bir gelecek için birlikte hareket etmelerini pekiştirmektedir.

Bu araştırma, gençlik çalışması ile gençlerin siyasal katılımı arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu açıdan araştırmanın Türkiye'de gençlerin siyasal katılımıyla ilgili yapılan tartışmaları besleyeceği düşünülmektedir. Gençlerin karar verme mekanizmalarına katılımının önündeki engellerin kaldırılmasına ilişkin politika geliştirilmesini destekleyecektir. Aynı zamanda araştırmanın gençlikle ilgili çalışan STK'ların çalışmalarına katkıda bulunması umulmaktadır.

KAYNAKÇA

ARI Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği. (2002). Türk Gençliği ve Katılım. İstanbul: Form Matbaacılık

Arsan, E. (2013). Türkiye’de Gençlik, Sosyal Medya ve Siyasal Katılım. Şen, İ., G. (yayıma hazırlayan) Uluslararası Konferans: Demokrasi ve Siyasal Katılım Bildirimler Kitabı, (ss. 173-180). İstanbul: Ezgi Ofset

Avrupa Konseyi. (2003). Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı. Strasburg

Avrupa Konseyi. (2011). Söz Sende. Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı El Kitabı. Ankara: Neyir Matbaacılık

Boukobza, E. (1998). Keys to Participation. A Practitioner’s Guide. Strasbourg: Council of Europe Publishing

Boyraz, C. (2009). Siyasi Partilerin Gençlik Teşkilatlarında Siyaset ve Demokratik Katılım. Boyraz, C. (der.), *Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (ss. 114 - 145). İstanbul: Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayınları

Certel, E. ve Kurtaran, Y. (2012). Avrupa Çağında Gençlik Politikaları. Yentürk, N. Vd. (Der.), *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 197 – 221) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Coussée, F. (2008). A Century of Youth Work Policy. Gent: Academy Press

Coussée, F. (2010). Youth work and its forgotten history: a view from Flanders. Coussée, F., Verschelden, G., vd.(eds.). The history of youth work in Europe and its relevance for youth work policy today. (ss. 41 - 56). Strasbourg: Council of Europe Publishing

Crowley A. ve Moxon D. (2017). New and innovative forms of youth participation in decision-making processes. Preliminary Report CMJ(2017) 14 for Council of Europe

Denstad, F. J. (2014). Gençlik Politikaları Kılavuzu, Şebeke Projesi Gençlerin Katılımı Projesi no: 1, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

EACEA 2010/13. (2013). Youth participation in Democratic Life, Final Report.

Erdoğan, E. (2009). Olasılıksızlığın Kuramını Anlamak: Türk Gençliği ve Siyasal Partilere Katılım. Boyraz, C. (der.), Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri (ss. 71-96). İstanbul: Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayınları

European Commission. (2001). A New Impetus for European Youth White Paper from the Commission to the European Council. Brussels: Comm of the European Communities

EUYOUPART. (2004). Political Participation of Young People in Europe e Development Indicators for Comparative Research, EU EUYOUPART Deliverable 5: Report on Meta-Analysis. Austria

EUYOUPART. (2005). Political Participation of Young People in Europe – Development of Indicators for Comparative Research in the European Union, Deliverable 17: Final Comparative Report. Vienna

Fominaya, C., F. (2015). Youth Participation in contemporary European Social Movements. EU-CoE Youth Partnership

Gür, E. ve Bahçeci D. (2014). Avrupa’da Gençlerin Katılımı ve Gençlik Politikaları, Şebeke Projesi Gençlerin Katılımı Projesi, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik. (2006). The Socio-economic Scope of Youth Work in Europe, Final Report. Frankfurt

Kazgan, G. (2006) İstanbul Gençliği, Gençlik Değerleri Araştırması. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Kiilakoski, T. ve Gretschel, A. (2014). Challenging Structured Participation Opportunities. *Perspectives on youth, Volume:1, 2020 – what do YOU see?* (ss. 99 – 118). Strasburg: Council of Europe Publishing

KONDA Araştırma ve Danışmanlık. (2014). Türkiye’de Gençlerin Katılımı Şebeke Gençlerin Katılım Projesi Kitapları No: 3. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Konrad Adenauer Vakfı. (1999). Türk Gençliği 98: Suskun Kitle Büyüteç Altında. Ankara.

Kümbetoğlu, B. (2008). Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma. İstanbul: Bağlam Yayıncılık

Kurtaran, Y. (2012) Türkiye’de Gençlik Alanında Devletin Rolü. Yentürk, N. Vd. (Der.), *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 129 – 167). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Lüküslü, D. (2014). Türkiye’de ‘Gençlik Miti’ 80 sonrası Türkiye Gençliği. İstanbul: İletişim Yayınları

Nemutlu, G. (2012a). Gençlik Çalışması Özne-Özel Sınıflandırma Modeli. Yentürk, N. v.d (Der.), *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 83 - 103). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Nemutlu, G. (2012b).Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi. Yentürk, N. v.d (Der.), *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 167 - 197). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Neyzi, L. (2013). Nesne ya da Özne? Türkiye’de gençliğin paradoksu. ‘Ben Kimim?’ Türkiye’de Sözlü Tarih, Kimlik ve Öznellik (ss. 103 – 140). İstanbul: İletişim Yayınları

Shihade, M., Flesher Fominaya, C., Cox, L. (2012). The season of revolution: the Arab Spring and European mobilizations. Interface: A Journal For and About Social Movements, 4 (1). (ss. 1-16)

Taylor, M. (2012). Gençlik Çalışması Kapsamında Formel Olmayan Eğitim. Yentürk, N. Vd. (Der.), *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 103 - 115). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

TOG. (2015). Toplum Gönüllüsü Gençlerin Profili. İstanbul: Alkan Matbaa

Tuna, Y., B. (2011). İnternet Kuşağı ve Siyasi Aktivizm: Genç Siviller Yaşlanıyor. D. Lüküslü, H. Yücel (der.), *Gençlik Halleri 2000’li Yıllar Türkiye’sinde Genç Olmak* (ss. 270 - 292). Ankara: Efil Yayınevi

Türk Üniversite Gençliği Araştırması. (2003). Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayını

Uyan-Semerci, P. (2009). Gençlerle Beraber Siyasal Alanın Sınırlarını Düşünmek: Günlük yaşam, aileler ve ‘özgürce’ karar almak. Boyraz, C. (der.), *Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (ss. 146 - 166). İstanbul: Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayınları

Willems, H., Heinen, A. and Meyers, C. (2012). Between endangered integration and political disillusion: the situation of young people in Europe. Report for the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe. Luxembourg

Williamson, H. (2002). Supporting Young People in Europe: Principles, Policy and Practice. Strazburg: Avrupa Konseyi

Yaman, Ö.M. (2013). Apaçi Gençlik, Gençlerin Toplumsal Davranış ve Yönelimleri: İstanbul'da 'Apaçi' Altkültür Grupları Üzerine Nitel bir Çalışma. İstanbul: Açılım Kitap

Yentürk vd. (2008). İstanbul Gençliği: STK Üyeliği Bir Fark Yaratıyor mu? N. Yentürk vd. (der.) Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları (ss. 331-344) İstanbul:İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Yentürk, N. (2012). Gençlerin Yaşamlarını Çevreleyen Alanlarda Gençlik Politikaları Önerileri. Yentürk, N. v.d (Der.), *Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 47 - 79). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Yentürk, N. vd. (2012). Gençler Hakkında, Gençlik için Gençlerle. Yentürk, N. v.d (Der.), *Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (ss. 5 - 20). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yılmaz, V. ve Oy, B. (2014). Türkiye'de Gençler ve Siyasi Katılım: Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor Mu? İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Yücel, H. ve Lüküslü, D. (2013). 2000'li yılları Gençlik Üzerinden Okumak. Yücel, H. ve Lüküslü, D. (Der.) *Gençlik Halleri, 2000'li yıllar Türkiye'si'nde Genç Olmak* (ss. 9-23). Ankara: Efil Yayınevi

Elektronik Kaynaklar

Avrupa Konseyi. (2008). 8. Gençlikten Sorumlu Bakanlar Konferansı Bildirgesi, Ukrayna, Erişim tarihi: 08 Nisan 2017, http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/3084919/Agenda2020_Declaration_EN.pdf/a95702e2-dcd0-4d2a-b5a7-980046e2a25e

Change.org. (2017) Türk Dil Kurumu "Genç" tanımını değiştirsın. Erişim tarihi: 23 Nisan 2017, <https://www.change.org/p/türk-dil-kurumu-başkanlığı-türk-dil-kurumu-gençlik-tanımını-değiştirsın>.

Gençlik Alanı Haritası. (Tarihsiz). Erişim tarihi: 05 Mayıs 2017, www.genclikalaniharitasi.org.

Hürriyet. (2016). Sosyal Medyada 1656 Tutuklama. Erişim: Mayıs, 2017, <http://www.hurriyet.com.tr/sosyal-medyada-1656-tutuklama-40316615>

Kent Konseyi Yönetmeliği. (2006). Erişim tarihi: 1 Mayıs 2017 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20_061008-5.htm

OECD. (2016). Genç İşsizliği Oranları. Erişim Tarihi: 1 Mayıs 2017, <https://data.oecd.org/unemp/youth-unemployment-rate.htm>

Şebeke. (2012). Infografik:Şebeke 2012 Gençlik Hallerini Sunar. Erişim tarihi: 14 Ocak 2015, <http://www.sebeke.org.tr/2012/12/sebeke-2012-gençlik-hallerini-sunar/>.

Smith, M. K. (2013). ‘What is youth work? Exploring the history, theory and practice of youth work’, *the encyclopedia of informal education*, Erişim Tarihi: 3 Mart 2017, www.infed.org/mobi/what-is-youth-work-exploring-the-history-theory-and-practice-of-work-with-young-people/

Toplum Gönüllüleri Vakfı. (Tarihsiz). Hakkımızda. Erişim tarihi: 14 Ocak 2017, http://tog.org.tr/hakkimizda_125,

TÜİK, Haber Bülteni: İşgücü İstatistikleri. (2016, Sayı: 24624). Erişim tarihi 23 Nisan, 2017, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24624>

TÜİK, Haber Bülteni: İşgücü İstatistikleri. (2017, Sayı: 24626). Erişim tarihi 23 Nisan, 2017, <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24626>

TÜİK, Haber Bülteni: İstatistiklerle Gençlik. (2015, Sayı: 21517). Erişim tarihi 23 Nisan, 2017, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21517>

Youth Partnership. (2017a). Citizenship, participation and information. Erişim tarihi: 08 Nisan 2017, <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/citizenship-participation-and-information>

Youth Partnership. (2017b). History of youth work. Erişim tarihi: 10 Mayıs 2017, <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/history-of-youth-work>

Youth Partnership. (2017c). Youth Work. Erişim tarihi: 10 Nisan 2017, <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/youth-work1?desktop=true>

